

(102) ^{K34/}~~A13/8/82~~
s919.

Widows in levirate

6
H.M.Mohlabe.

P.P.1-86

10.

Tema ya 35 (b).

1
K34/82
86

Temana ya 8: Go tamêga ga bathôlogatšana.

- 4136 8832 Mothôlogadi, mothôlogatšana. Mothôlogadi nka o thifi. Ka buntši ke bathôlogadi. Mothôlogatšana ke yo monnyana ke gore (mathari.) Ke ka buntši. Ka bo thifi ke lethari. Bathôlogatšana ke mathari. Mathašana a bathôlogadi a swanêla go gana go beudiwa. Ke molaô wa gore ba beudiwê ke ba bogadi bja bona.
- 8833 Ngwetši goba dingwetši. Ngwetši ke bo thifi. Dingwetši ke buntši. Ngwetši ke mosadi yo a tha tšwago go bikiwa. Mosadi mo a bikiwa, o bekêlwa ka lapeng la mosadi yo mongwe. Ngwetši o bitša mosadi yo we mmatswala. O ta e thuta medirô ya bogadi a dutši
- 4137 a le ka lapeng la mmatswala wa gwe. A ka dula ka mo we lapeng la mmatswala wa gwe ngwaga goba mengwaga e mmedi. Lebaka le we ka moka ga lona ba mmitša ngwetši.
- 8834 Go tha-teêla ngwetši dipitša. O wa bôna bjale bongwetši bo fedilê ke mosadi ka gobane o wa peya tša gwe dipitša. Mothomong ba mo tha-teêla tša gwe dipitša a na le ngwana. Le ge a the na ngwana ba mo tha-teêla ge ba ile ba dula naê ngwaga goba mengwaga e mmedi. Bongwetši bo fedilê. Ngwetši a e na mabêlê, o swanetše go ja mabêle a mmatswala wa gwe. Ge ba thôma go lema ba mo šupa dirapa le tšhemo ya gwe. Bjale ge a bunnê mabêlê, ke moka ba mo thateêla tša gwe dipitša ka gobane o na le mabêlê.
- 8835 Mathašana. Ba bitšwa mathašana ka moragô ga mo bongwetši bo fedilê. Mathašana ke ba we ba nago le ngwana goba bana ba ba bedi. Ke bona ba we e lego mathašana. Ba bana ba bararo goya gôdimu ke mathari. Legatong la boraro ke bakhekolo. Bjale mo re
- 4138 ngwala basadi ba gwe hwêla ke banna, ka moka ke bathôlogadi. Bjale betši le mathašana gammôgô le mathari ke bathôlogatšana. Mathari a bitšwa bathôlogatšana ka baka la gore ba tha tswara bana. Ba we ba gudilego ke ba we le nôga ya bona e ngadilego. Nôga go bolwabolwa ka nôga ya pupi. A ka no êma go bêlêga empa o no bitšwa le thari. Ka baka la gore o tha bôna khwedi.

(Go thapa ga basadi.)

8836 Go the thapê ga mosadi. Go thapa ga basadi go bolwabolwa ka go bôna khwedi. Go bôna khwedi ke madi a basadi. Ba re khwedi e bôna ke ditšhwene, ba bola bona basadi. Ka gobane ba e bôna ge khwedi e balama. Bjale ba we ba tha bônego khwedi ke bathalôgadi ba bagolo. Bona molaô a o ba temelle kudu bakeng tha go khêtha ba'na ba we ba ka dulago nabô.

4139

8837 Lehu a le thadiwi. Go gana go beudiwa ke ba bogadi, ke gona go thala. Monna a ka hwa a šiya kharebe, kharebe e we e swanetše go tšeiwa ke morwa wa mohu. Ke mothôlogatšana ka baka la gore monna yo a go ba a kwana naê o hwile. Fêla dithamô ka moka tša lehu a di apare gammôgô le thware. O fo ntšha môya ka phogong fêla. Theema the tha lehu a ba thale, the bolabola ka tšona dikharebe gammôgô le bona mathari a we a ganago go beudiwa.

8838 Bo makholo ba swanetše go bolabola le mothôlogadi. Ke ge ba bogadi ba bôna gore mosadi a nyake go beudiwa ke ba bogadi.

Ba mo šupa yo ke moka a fo gana. Bakhonyana ba swanetše go bega ba ga makholo wa bona. Re fapana le moredi wa lena ka baka la go gana ba bogadi. Bjale bona ba ta bolabola le moredi wa bona.

4140

8839 Bo mammalane. Bo mammalane ke dikhomo tše we di ilego nyala mosadi. Di a tswala, bjale manamane a tšona ke a we a bitšiwago bo mammalane. Ge mosadi a ka thala lehu a tšeyana le monna yo mongwe. Bathadiwa ba swanetše go hwetšana dikhomo tša bona gammôgô le bo mammalane. Le ge mosadi e le moopa goba a na le bana, bo mammalane ba swanetše go ba gapa. Le ge mosadi a ile a togêla bana, ba no ba gapa bo mammalane.

8840 Mosadi mo a na le ngwana wa mothankana. Ga ba mo šale moragô ka gobane o ga no dula ga wa gwe mmoto o fêla a e pitša ka mothopô wa mohu papagwe. Ba ka šala mmagwe moragô mo a thala. Gona ba bogadi ba swanetše go gapa dikhomo tša bona tša go monyala gammôgô le bo mammalane. Le bana ba swanetše go ba tšeya.

4141

8841 Bo mammalane ba mosadi ke bana. Khale monagano wa bo mammalane ba bana o be o the gôna. Monagano o be o le gôdimu ga bo mammalane wa dikhomo fêla. Mosadi a thala a šiya bana, ke moka mokhonyana o gapa dikhomo le bo mammalane. Molaô wa tšwa ka mošata balata re a-mogêla. Molaô wa bo mammalane o be o tšilê,

ka gobane ba khōrō e be ba šala bo mammalane ba dikhomo. Bakeng
 ̑ha bana ba mosadi e be ba ̑ha gopole. Bjale go gapiwa dikhomo
 tša mo nyalo fēla. Bo mammalane a ba ̑ha gapiwa. Ge mosadi a
 ile a ̑oga le bana, gona bo mammalane ba gapiwa.

8842 Malebōgō o ile a hwa a šiya basadi ba bararo. Maina a
 basadi ba gwe: Dikompula, Morongwe le Mampuru. Ba ngodilwē ka
 go latēlana ka go bikiwa ga bona. Mosadi yo Dikompula ke yēna yo
 we a ilego a ntšha mohu thakeng. Ba ile ba boloka mohu. Ke
 moka a thōma ̑hello ̑ha mohu.

4142

8843 Theila le thellō ̑ha mohu. Ba ile ba ilēla lehu la mohu
 matšatši a mararo. Ka letšatši la bonē monna wa ngaka a ̑a a
 gōga bathōlogadi ka ntong. Gona mo go ile gwa ba le phapano.
 Molato ke gore batswadi ba Mampuru a ba ka ba ba gona tšatši le
 ba yo ̑hakolago bathōlogadi. Ba ile ba pipitēla pelaēlō ya
 batswadi ba Mampuru. Ba ile ba homola. Ba ile ba fa batswadi
 dȋhakola tša moredi wa bona. Dȋhakola tša mȏhōlogadi di tšeya
 ke batswadi ba gwe. Pelaēlō dipeelong tša batswadi e ile ya no ba
 gōna. Ka pōnō ba bōna e ke go fedile ka gobane ba ile ba kwana
 nabō.

8844 Letšatši la ̑hobošo. Thellō ̑ha mohu ̑he fedilē, bjale ba
 swanētše go ̑hoboša bana ba mohu. Ke lona letšatši la go beudiwa
 ga bathōlogadi. Pele ga modirō wa go beudiwa ga bathōlogadi, ba
 swanētše go šupa moja-lefa. Le morerong wa bona thopeng ba
 swanētše go thōma ka wa moja-lefa. Ba ile ba šupa morwa
Dikompula goba moja-lefa. Leina la gwe Dikwete.

4143

8845 Go khēthiwa ga bathōlogadi. Maina a barwa ba Dikompula:
Dikwete le Yhulwanyane. Maina a barwa ba Morongwe: Pamosa,
Dikolane le Matšhurutēla. Mampuru ke morwa ka o thifi. Leina la
 morwa wa gwe Mohale. Bathōlogadi ba ba bedi ba: Dikompula le
 Morongwe a ba swanēla go beula ke barwa ba mohu ka baka la gore ba
 gudilē. Ba ka beula Mampuru ka baka la gore ke Mȏhōlogatšana.
 Ba la ba bedi ba swanētše go beula ke baratho ba mohu.

8846 Dinaka a di lekane balitši. Maina a baratho ba mohu:
Ditshipi, Maphoru le Jone. Ditshipi o ile a re ke na le basadi
 ba lehufa la go boifiša. Ka baka le we nka ̑he ke ka khōna go
 ̑hōkōmēla lapa la mohu mogolo waka. Dikompula o ile a gana go

beudiwa ke baratho ba Ditshipi. O ile a re ke gudilê a ke ne dinoka tša go kharametšana le ba ba'nyana. O ile a beula ke yêna Ditshipi. Maphoru a beula Morongwe. Moja-lefa o swanetše go beula Mampuru. Mampuru o ile a gana barwa ba mohu ka moka ga bona. Le bona baratho ba mohu o ile a ba gana.

4144 8847 Mampuru o ile a napa a gana. Ka moragô ga mo basadi ba ba bedi ba beutšwe, ke moka ba re, re nyaka go kwa gore boemô bjago ke bo fe. O ile a re monna waka o hwile, ka baka le we, nna ke nna phata ka lala a ke tšaole molaô. O wa o kwala. O ke o re botše gore dikhomo tša rena a di dišiwî naa. A re nna mo we ke bolabotšego ke bolabotše. Ge le nyaka go tšeba ge dikhomo tša lena di dišywa, le ka ya la butšiša ba we le ba filego. Modiši wa dikhomo a hwa, yo mongwe modiši o swanetše go ba gona.

8848 Bakhonyana ba bega ba ga makholo wa bona. Re fapana le ngwana wa lena mo. Phapanô ke gore a dumele go beudiwa. Bjale re likile ka maata go mmoetša kowa le kowa a o kwe. Mokhopa ke yêna papago Mampuru. A re ke a di kwa. Taba kholo bana ba basadi melaô ba e tšeya ga bo mmago bona. Ke riale ka gobane ke gantši ke no bôna a šikašika le mmagwe. Go bolabola ke tša bolabola, mantšu a mantši a swanetše go tšwa ga mmagwe.

4145 8849 Bakhonyana ba bitilê ke nama. Goriale ke Mokhopa o botša mosadi. Mosadi wa Mokhopa e be e le Matšîê. A re nna ke no khôna go bôlêga, ngwana ke wa go. Mokhopa a re o wa nkwa ngwanaka. Ga na lehono monna wa go o hwile, ka baka le we, o swanetše go khêtha ngwana yo mongwe wa bogadi bjago. Ke yêna yo we a tša ba go a go khotšela matšane. Nna ke llê dikhomo tša batho ba. Gana bjale ke nyaka gore o šupê yo we o mo nyakago. Ke moka a boêla a dula fathe, a lebella moredi wa gwe mo a šupa yo a mo nyakago.

8850 Mampuru a re monna waka ke Mohale. Ka moragô ga mo papagwe a feditše go bolabola, ke moka a bolabola ka mokhwa o wa ka gôdimu. A tšwêla pele ka gore monna waka o hwile a ke tša nyaka monna wa mongwe. Bjale o wa bôna ngwanaka, o nyaka gore ke tšatše digoba tše ke llogo. La tšatša le ka no tšatša ka gobane nna a ke tša nyaka monna wa mongwe.

8851 Dipolabolo tša Matšîê gôdimu ga morediê. O wa nkwa

4146

ngwanaka, ke molaō wa go khêtha. Le gona wena e thale wena yo monnyana. O wa ba bōna ba bagolo go wena ba khêthile. Rena a re nyake go jišwa tša tala. Gana bjale mo o kwa nna khêtha wago. Re nyaka go tloga re bone wa go. Morediē a re ka moka tše we le di bolabolago, ke no hwetšana e le phefō e ralukiša le foka. O ile a ganēla batswadi ba gwe. Rena o wa re šita. Goriale ke batswadi ba botša bakhonyana.

8852 Mampuru o ile a fiwa le baka la go e khopola. Ka moragō ga mo batswadi ba gwe ba bolabotše, a gannē. Ke moka Ditshipi a re dipolabolo ka moka o di kwile, mo feng thebaka tha gore a e khopolē. Ge a ka tšwa ka lešakeng, re ta le botša lena ba ga makholo. Mo a ka šala a o kwana le yo mongwe wa rena, re ta le botša. Ke moka ba emiša taba ba e ta mo we.

4147

8853 Ba ile ba thoboša bana ba mohu ka khomo. Ba ile go emiša taba ya khano ya Mampuru ke moka ba thōma go nwa mabjala. Lentšu ba le hwetšana la gore ka moswana ba boē. Ba boēla go tšilo bōna ge ba abaganya mothahu wa mohu. Ba ile ba boya. Ka šakeng la dikhomo ba hwetšana lešome la dikhomo. Dipudi tše mabalawa-nkōkōtwana. Nto e ngwe le e ngwe e ile ya fiwa dikhomo tše tharo dinago le dipudi tše pedi. Khadi e ile ya fiwa pudi. Pudi e ngwe ya tšeya ke moja-lefa. Khomo ya go diya lesome ba thoboša bana ba mohu ka yōna. Ke moka modirō o fedilē. Ba nwa diphithō le go ja dinama. Ka moragō ba palakana.

8854 Mampuru a loka thotwana ya gwe a ya ga gabō. Ke ka lona letšatši le la ba abaganyago mothahu wa mohu. Batswadi ba ile ba tha e-tiša ba bōna thoto e tēna. Papagwe o ile a makala. Go makala ga gwe o ile ke tiya moredi. Matšie o ile a gana. Ke moka a mo lethetša.

4148

8855 Banna ba ile ba mo khobakanēla. Ka moswana Mokhopa a tšama a bitša banna ba gabō. Ge ba fithile a ba bega taba. Ba ile ba re ka moswana re ta ba re theke tša maretē a maṭabo. Mosadi o swanetše go boēla bogadi bja gwe. Matšie o ile a re, o tšhaba gore ba ka mmolaya. Ke riale ka gobane ba ile ba fo mothakola nna ke the gona. Ke gona ba bōna gore mosadi o dira ke mmagwe. Ba ile ba palakana.

8856 Bakhonyana ba wetše kwaleng ya mosadi. Letšatši le ile la

dikêla la ka moswana wa mo a ba togetše. Ka letšatši la bo bedi ba tšama ba mo nyakêla. Ba ile ba mo hwetšana gae ga batswadi ba gwe. Ge le re bôna re le bjale, re nyaka yêna mosadi yo. Ba re ke yo no. Le rena re lwa naê gore a boê. Re lebugile mo re mo hwetšane. Dipeelo tša rena e be di baba. Ke moka ba goma ba boêla gae.

8857 Ge o bôna letsobe le thaswe gona le mojane ka gare.

Bakhonyana ba ile ba iša taba khôfô. Bjale ba khôrô ba rêma theema the tha ka gôdimu. Ba ile ba re, le theke la thinya le bôna nonyane e tha agêla. Ka baka la gore a tšeya ke motho, le ka theke la hwetšana dikhomo. Thepelang lo dula le lebelle gore o ta feletša ka goreng. Ke moka ba goma. Ba ile ba šala lentšu la mošate moragô. Mampuru o ile a no dula lapeng la mmagwe le bana ba gwe.

8858 Mampuru a tšeyana le Morabudi. Papago Mampuru peelo ya gwe e be e le bothoko kudu. O be a imêla ke go dula le morediê le bana ba batho. A hwetšana a le boimeng, ka gobane batho ba šika le malwetši le mahu. O ile a o kwa lentšu la monna ka ntong ya moredi wa gwe. A re ge e le bothôla bo ta thôma ka nna. Ke moka a ya a phereketša nto ya moredi wa gwe. Maša go-tha o kwa ba e lwa le lebatl. O ile a thibeletša dipela ka boholong. A re yo a tšwago ke ta mo thaba ka lerumu. Bo ile bja tha ba le ka gare ga nto. Ke moka ba tšeyane.

8859 Morabudi o nyala Mampuru. Papago Mampuru o ile a bitša banna ba gabô go tilo bôna mo-thinyi wa malapa a batho. O ile a ba bulêla kowa batho ba khobakane. Motswariwa a re tau ya bolaya e bolaêla goja. Mmaša theromo o thinya tha gwe. Nyala re go bône. O ile a ntšha lesome la dikhomo le dikhomo tše pedi. Re a di bôna, fêla o di tebe gore e šu o dirê thelo ka gobane dikhomo di na le bo mammalane.

8860 Nyakellang mono. Goriale ke ba ga makholo ba ra bathadiwa. Ba ile ba ya. Ba ga makholo wa bona ba re, motho yo we a thinyago malapa a rena re mo hwetšane. O ntšhitše dikhomo o re o tšeya mosadi. Bakhonyana ba pele ba be ba nyetše ka dikhomo tše ntabe. Bjale ba thôma go bala bo mammalane. Ba hwetšana lesome la bo mammalane. Mokhonyana o ile a goma a ntšha tše nnê. Bathadiwa

- ba gapa lesome la dikhomo le dikhomo tše ntabe. Ba tšeya bana ba tšoga ka bona. Morabudi a feta le mothela wa tšhipa ya gwe.
- 8861 Bo-madimabe bo šala le mang. Bathadiwa ba bolaya khomo tšeng. Ba ga makholo wa bathadiwa le bona ba bolaya ya bona. Ge ba bolaya ba re, a re bolae wena re bolaya mong wa dikhomo.
- 4151 Kowa ga bo moka makholo wa bona le bona bare re bolaya ba gapi ba dikhomo. Di lewa ka thatha-muši. Ke gore a di apewi, ba no di beša ka mollō. Ge e ba šitilē ke gona ba yo e ya peyago. Yo we a nago le madimabe o feta naš.
- 8862 Lapa a leji le ngwē. Dikhomo di ile tša ēma ka lešaka. Ba ile go fiṭha natšo gae, ba dula faṭhe. Ke moka ba bolabola mabapi le dikhomo. Bjale bare dikhomo ka moka ga tšona ke tša morwa moṭhadi. Ge la a be a ṭha šiya ngwana wa moṭhankana, gona e be di ṭa ba ka faṭhe ga moja-lefa. O be a ṭa tšeya mosadi ka tšona, a ṭa a tsoša lapa la moṭhadi. Dikhomo di ile tša ba matsogong a Mohale. Ka tšona o ṭa tšeya mosadi. Mosadi yo we e ṭa ba mmagwe.
- 8863 Khomo ba ya ba bega mošata. Ka moragō ga mo ba feditše dipolabolo tša bona tša boēmō bja dikhomo, ke moka ba gopola ba khōrō. Ke tswanēlō ya gore ba khōrō ba yo bigiwa go fēla ga molato. Ke ge ba ntšha khomo ba yo ba bega ka yōna. Ba ile ba ya ba bega ba mošate. Moṭang o la wa go thibēla letsobe goswa re o hwetšane. O nyetše mosadi. Ka khomo e re ṭilo le bega gore molato o fedilē. Bana ba go kae. Bana re nabō gammōgō le bo mammalane. Co lukile ge molato o fedilē. Le tswarē bana ga boṭe. Ke moka molato wa fēla o e ṭa mo we.
- 4152 8864 Mampuru wa leba-sodi. O ile a ya bogading bja bo bedi. Dirona kudu ge mmago bana a yo fetoga a e ba ngwetši. Bongwetši bo thopalla dikharebe, e ṭheng bo malekwere. Malekwere ke lethari la pēba goba mokhekolo e no ba malekwere. Di ile tša mo ṭata, a gopola bana ba gwe. A ka a hwetšana ngwana. Monna a dula a e lwa naē. Ke ile ke a tšeya ke tše-re malekwere. Mampuru o ile a thōma go e pella koša e.
- 8865 Mampuru wa leba-sodi. Ke moṭhabendi yo we. Ba-gobendi goba baamogedi ba re ko hwa ke bone bana ba ka. Mampuru wa
- 4153 leba-sodi. Ko hwa ke bone bana baka. Kunkuru wa leba-sodi.

Bo-roro bo a ja. Nka fofa ka re kururu. Ko hwa ke bone bana baka. Ka moragô ga matsatši a the makae, a boêla bogading bja gwe bja pele. Mohale o ile amogêla mmagwe. O ile a mo thabêla khomo.

8866 Mohale a fa Morabudi lesome la dikhomo le dikhomo tše pedi. Ka moragô ga mo bommagwe ba tilê, a khobakanya banna ba gabô. Ke moka a ba bega go boya ga mmagwe. Ba ile ba leboga. Ke moka a thaba khomo. Bjale a re go banna, ke nyaka go fa monna dikhomo tša gwe. Ba ile ba re o mo fe dikhomo tše lesome le dikhomo tše pedi. Dikhomo tše nnê a di na taba, o gafilê bo mmago ka tšona. Ke moka a mo fa lesome la dikhomo le dikhomo tše pedi.

4154

8867 Morabudi o nyaka lesome la dikhomo le dikhomo tše ntabê. Ba ile ba mmotša gore dikhomo tše nnê o gafilê mosadi ka tšona. Monna a ka a ukwišiša. Ba bi le ba išana khorong. Ba khôrô ba ile ba êma le Mohale. Mosadi ba loša, e theng go tšama o tšeya basadi ba matshegong. Wa re kowa o dirile ka mokhwa o we wa mmitša malekwere. Khanthe o felo mo tšeya o'môna gore ke malekwere. Ga gona molato dikhomo tša go ba go filê. Ka tšatši le lengwe le ta lobiša ke batho. Mosadi wa matshegong a thadišwi di a ila. Mafellô a taba.

8868 Go ile ga mosadi wa matshegong. Ka nnete go a ila ka baka la gore mothomong o ka no mo tšeya a ya a hwa. Ba ka no go lethetša wa nyala wa fetša ke moka ba mmolaya ka gobane ba na le ditšhila tša gwe. Ke ka mokhwa o we ba rego mosadi wa matshegong a thadišwi, o wa ila. Ge ba tha nyake go mmolaya, ba fo ribêga letshego ke moka a the bêlêgê.

4155

8869 Mmoê o ile a šiya mosadi ka o thii. Leina la mosadi Mamogašane. O ile a ntšha dikhomo tše dingwe pele ga lehu la gwe a nyala Mokhadi. O ile a mo šiya a thale ga gabô. Ka baka la gore o ile a mo loša ka leina la gwe, go ka ngodiwa gore ke basadi ba ba bedi. Mokhadi a ka apara dihamô tša lehu. Ba ile ba no mo ntšha môya gare ga phogô. Mamogašane o ile a thamiwa ka dihamô tša lehu.

8870 Mamogašane o ile a loka thoto a ya dula ga gabô. Ke ka moragô ga mo ba thobošitše bana ba mohu. O ile a gana go beudiwa ke moratho wa mohu. Ba re gona a khethe yo mongwe wa bo leloko

la mohu. O ile a ba gana ka moka ga bona. O ile a ba botša gore ke gudilê. Le lena le a ba bōna bana baka, ke banna. Bjale moratho wa mohu a nyaka gore mosadi a mo allê ka khane. Ke ge mosadi a e tšwa le barwa gammōgō le baredi a yo dula nabō ga gabō.

8871 Magodiele o ile aga motē wa gwe. Magodiele ke morwa Mamogašane yo mogolo. Ramolanō ke moratho wa mohu. O ile a šitwa go rēra mothekō wa mosadi ka baka la gore o na le barwa ba gwe. Ka baka le we ke gore mosadi a thala. Mafellong ba ile ba begena ditaba.

4156

8872 Mokhadi o ile a thala. Magodiele ke yēna yo we a swanetšego go tšeya Mokhadi. Batswadi ba botša moredi wa bona, gore wa bōna monna wa go o hwile, bjale o swanetše go tšeya ke yo mongwe wa barwa. O ile a fetola batswadi gore nna a ke ba nyake. Bjale mo o tha ba nyake ke gore wa thala naa. Ke a thala. O wa bōna ngwana lehu a ba thale. Ke a di kwa mo le re lehu a ba thale, ge gona go le bjale nkaya go apeya. Fēla morwa yo we a nthatago, o swanetše go tīlo nkegēla motē wa ka khaufsi le lena. Ka ntē le mo we nka theke kaya.

8873 Mokhadi o ile a tšhaba le Lemetšane. O ile a ganēla batswadi ge ba mmotša gore o swanetše go tšeya ke yo mongwe wa barwa ba mohu. A bōna gore go thwa o bolabola di a tswenya, ke ge a o kwana le Lemetšane. Ka moragō ga mo ba kwane ke moka ba napa ba tšhaba. Batswadi ba bōna letšatši le dikēla, ba tha bōne ngwana wa bona. Letsufi la tswera. Ba ba ba kata ba robala. Ke bošego re ta tsoga re mokhaoletša ka moswana.

4157

8874 Thebaka tha fi_htha tha nyakellang mono. Ka moswana ba bōna motho a fi_htha e thale ka moswanyana. Aowa a fi_htha a dumedišana nabō. Ke runile ke ba ga Malatši, ba itše ke tē ke le botše le nyakellē mono. Papago ngwana o ile a rwala molamo a lata moredi wa gwe. A ke nyake ngwana wake a tšeya ke ba ga Malatši. Ke ba phalaborwa ke a ba teba. Le gōna ke baphalaborwa bodikhotš. Ba ile ba gana go mo šupa moredi wa gwe. Ba re nyaka dikhomo, ge e le ngwana wago re khotilē.

8875 Go tšeya a ba laolele. O ile a goma le moredi wa gwe a tha mmōna. A fi_htha a khobakanya banna ba gabō, a ba botša taba e.

4158 Ba ile ba mmotša gore go tšeya a ba laolele. Ge yēna mong a mo ratilê go lukile. Taba kholo mmotše a nyalê. Ke moka ba roma tša bona tšebaka. Ba ile ke tše ke le botše, le tšê le nyalê.

Ba ile ba leboga mantšu a tšebaka. Ba mmotša letšatši le ba tša fithago ka lona.

8876 Ba ga Malatši ba nyala ka lesome la dikhomo le dikhomo tše nnê. Ka lona letšatši le la ba go ba botša gore ba tša ba ka lona, ba ile ba ya. Ba ile ba ntšha dikhomo tše dingodilwego ka mo godimu. Ba re go bona, mosadi yo, o be a tšeiwa. Dikhomo tša bona ba nyetše khale. Ka tšatši le ba tša tšago go gapa dikhomo tša bona, re tša le botša, le tšê le bônê mo dikhomo tša lena di e tšwa. Ke moka ba laêla ba boêla gae.

4159 8877 E khopoleleng. Goriale ke bathadi ba ra bathadiwa. Ka moragô ga mo bakhonyana ba baswa ba nyetše, ke moka ba šala ba romêla tša bona tšebaka tša go tšibiša bathadiwa gore ba e khopolêlê. Bathadiwa ba ile ba fa tšebaka letšatši le ba tša ba go ka lona. Ke moka tša goma. Thaya tša ba botša letšatši le we bathadiwa ba tša latago mesebjana ya bona. Le bona bathadi ba ile ba hwetšana lebaka la go tšibiša ba gabô. Le bona bathadiwa ba tšibišana.

8878 Ba ile ba gapa dikhomo tša monyalo le bo mammalane. Ka lona letšatši le la ba go ba botša gore ba tša tša ka lona, ba ile ba ya. Mokhonyana yo moswa ba mouta ka mafuri. Mothadiwa o dula ka ntšê ga mofôrô. Bathadiwa e be ba nyetše ka dikhomo tše diphêthago menwana mmedi le dipudi tše tšaano. Ba ile ba ba fa tšona tša monyalo le bo mammalane ba bararo. Ba ile ba tšoga ba gapa lesome la dikhomo le khomo ka e thifi le dipudi tše tšaano. Dipudi a di na bo mammalane ka baka la gore ke dikhogo. Ke moka molato wa go tšhala lehu wa fêla o e tša mo we.

4160 8879 Molaô wa go ripagana ga melamo. Bjale ka ge go ngodilwê ka mo mapampiring a ka gôdimu. Molaô ke go bolaya diruiwa. Ge ba ile ba lefêlana ka dikhomo fêla, gantši a ba bolaya. Go bolaya ba bogale. Molaô o tšetšeng ke go bolaya dipudi. Dipudi tša gôna di bolaiwa ka molamo. Go ngwadiwa dipudi ka go-bane bathadiwa ba bolaya ya bona tšeleng. Bathadi le bona ba bolaya ya bona. Ba ile ba dira bjale, bjale ka ge e le molaô. Mafellô a taba.

8880 Moredi wa Maleopeng a thala lehu. Leina la moredi Malokweng. O be a tšeya ke Ntêkwane. Molaô wa tšwa ka mošata balata re amogêla. Naka ya mošata a e thinyi leêpô. Leêpô ke koša ya dinaka. Le mo e šaetša ba no re e lukilê. Khanthe mo e le ya motho fêla, ba ta mmotša gore e ya thinya.

8881 Ntekwane o ile a hwa a šiya Malokweng. O ile a mo šiya a na le bana ba ba bedi. E be e le mothankana le ngwanenyana. Bjale ka moragô ga mo monna wa gwe a hwilê, a gana go šegediwa ke ba bogadi bja gwe. O be a nyaka batho ba lefoka. Ba lefoka go bolwabolwa ka ba dikhôrô di šele. Ba ile ba leka ka maata gore a khêthê ngwana yo mongwe wa bogadi bja gwe. O ile a ba ganêla. Ba ile ba ntšha mathô ba mo lebella.

4161

8882 Malokweng o ile a boêla lapeng la mmagwe. A bôna gore go-thwa o bolabola di a tswenya, ke moka a toga le bana ba gwe. Ba ile ba bôna moredi wa bona a tšena le merwalana ya gwe gammôgô le bana. O dira bjang. Goriale ka papagwe. O ile a re ntšhang dikhomo le fê bakhonyana ba lena. Molato keng. A ke tha nyaka ditaba tša bona. Bogadi ba khotella ngwanaka. O swanetše go boêla bogadi bjago. Le lena mo le tha nyake ke dula mo, le ka no mpotša ke ê le naga. Ba ile ba mo homolêla.

8883 Bakhonyana ba wele kwaleng ya mosadi wa bona gammôgô le bana. Ba ile ba mo hwetšana a dutši lapeng la batswadi. Ba fiŋha ba dumedišana le ba ga makholo wa bona. Ka moragô ba re, re nyaka yêna mosadi yo ba ga makholo. Le ka mo a ilego a re moŋebe. Ba re aowa mosadi wa lena šo. Le rena re fapana naê ka dipolabolo. O reng mosadi, banna ba go še ba, ba nyaka wena. Ke a le kwa papa. Nna ke re ba feng dikhomo tša bona. Ke khale re mmotša gore a boê, o fo re botša mo re tswanetše go lefa dikhomo.

4162

8884 Maleopeng a re nka be e thale khale naka ya phala e tha lla, ke be ke ta mmolaya ngwana yo. Bjale re tšhaba molaô wa ditšhoši tše dikhwebedu. Ba bolabola ka makhowa mo ba riale. Boêlang gae bana baka, ke ta le botša. Ke moka bakhonyana ba goma ba boêla gae.

8885 Tang le gapê bo'nyannyane bja lena. Ka moragô ga mo bakhonyana ba tugile, a šala a bitša bana ba gabô. Ba ile ba khobakana. Ke moka a ba botša ka mokhwa o a fapanago le moredi

4163

wa gwe. Phapano, o gana go boëla bogadi. Ba ile ba leka ka maatja go mmotša gore a boële bogadi. O ile a gana. Bjale o wa bōna ngwana, tha ka teng a the ntšhiwi. Dikhomo re llē. Ka baka le we a rena dikhomo tša go fa bakhonyana. Tšamang le kolota le ba feng. Papago mothadi, a re ke swanetše go ba fa dikhomo tša bona. Ke nna ngwana wa khōrō, a ke nyake go dula ke bolabola. Ke ge ba romēla thebaka, tha go ba botša gore ba tē ba gapē bonnyannyana bja bona.

8886 Bakhonyana ba ile ba ya. Makholo wa bona a re, le bitša ke nna. Ke šita ke ngwana. Ka goriale mo we ke hwetšana boima go nna gore moredi waka a pee le dikhomo. Bjale ka ge ngwana a gana go boya bogadi, ke re le ka bala bonnyannyana bja lena. Re ta no bōna mo di šitago di e ta gona. Ke yōna taba e we ke le bitšetšago yōna.

4164

8887 Go badiwa dikhomo tša monyalo wa mothadi. Ke bona bathadiwa ba we ba swanetšego go bala mothekō wa bona. Ka moragō ga dipolabolo tša makholo wa bona, ba re le rena o re šitile. Re leboga mo we makholo a bolabotšego. Dikhomo ka moka di ntabe. Dipudi ke lesome. Ke tše we re di tebago. Makholo wa bona o ile a ntšha thoto e we ba e badilego ka moka a ba fa. Bakhonyana ba re dikhomo re di bone, bjale re nyaka bana le bo mammalane.

8888 Bathadiwa ba fapana le bathadi. Ka moragō ga mo ba bolabotše polabolo ya bana le bomammalane. A re go bona, bana ke ba lena le swanetše go toga nabō. Ke ōna mathepa a dikhomo tša lena. Mo we ke tha le kwego ke bo mammalane ba dikhomo. Bona nka theke ka lefa. Go tswala gona di tswetše. Bathadiwa ba re ke molaō. Ka baka la gore ke molaō, re swanetše go hwetšana bo mammalane ba khomo tša rena. Mothadi a re gokaone go iša taba banneng ba khōrō.

4165

8889 Taba e ile ya išwa banneng ba khōrō. Pele ga go iša taba khorong, ba ile ba boëla ka gae go bolabola ka taba e. Bjale banna ba bo leloko la bo mothadiwa, ba re bo mammalane ke molaō. Le ba khōrō ba teba gore mathediwa o swanetše go gapa bomammalane gammōgō le bana. Re a teba gore ke yēna mong wa khōrō, re nyaka go o kwa gore ba ta lathe molaō wa lefathe naa. Ke moka ba rwala molato wa ya khorong. Ba khōrō ba ile ba amogēla

molato. Ba fa bathediwa letšatši le ba ta boyago ka lona.

8890 Letšatši la kaṭholo. Banna ba ile ba tala kudu. Ba nyaka go okwa gore molato ba ta o a tholêla kae. Mmudi wa lekhoṭa a bula lekhoṭa. Morena lekhoṭa la ba bina tou. Le khopêlwa ditšêbê le melomo ya go kwa le go athola batho ba. Maleopeng a o bitši ke khôrô, o bitša ke bakhonyana bago. O ta theletša the we ba go bitšetšago. Lena ba khonyana yo la makholo wa lena šo. Le ka bolabola. Ge a riale a boêla a dula fathe.

8891 Dipolabolo tša Khašane. Khašane ke moratho wa mohu. Morena lekhoṭa. Ke nna yo we ke tilego mo khorong, ka baka la go thadiwa ke mosadi. Mogolo waka o hwile, o šile mosadi. Bjale o gannê go heudiwa. Ge re tha lebeletše gore molato keng, ke moka a loka thotwana ya gwe, a ya ga gabô. Makholo a ka a re tswenya, o rifile dithoto ka moka tša monyalo. Le bana o ile re ba tšee. Bjale re fapana naê bakeng tha bomammalane. O gana go re fa bomammalane ba dikhomo tša rena. Bona o itše ba gôna a ka theke a re fa. Ke mokhwa o we ke tilego ka ôna mo khorong. Ke moka ke feditše. A boêla a dula fathe.

4166

8892 Dipolabolo tša Maleopeng. Ka moragô ga mothadiwa a feditše go bolabolâ, ba gafêla mothadi gore a bolabole. Morena lekhoṭa. Ke nnete ngwana waka o ba thadile. Dithoto tša bona ke ba filê. Bomammalane ba we ke gannê nabô. Dikhomo a ba mphiša, ba nyetše. Moredi wa ka a fišwa, o nyadiwilê. Dikhomo di na le bomammalane le yêna moredi waka o na le bomammalane. Ke mokhwa o we ke gannego go ba fa. Nka ba fa ge ba ka mpha bomammalane ba moredi waka. Ke moka. A dula fathe.

4167

8893 Mmudi wa lekhoṭa a gafêla lekhoṭa taba. Pele ga go ba gafêla, o ile a butšiša mothadi potso. Bomammalane bona ba gona naa. O ile a dumêla. Bjale ka ge ke ile ka lebotša gore le bule ditšêbê ka melomo le bolabolê. Le di kwile dipolabolo tša ba fapane bjale bolabolang. Ke moka a boêla a dula fathe.

8894 Molaô o duba lekhoṭa. Lekhoṭa ka buntši la re, molaô ke molaô. Mang le mang o wa teba gore ge moredi wa gwe a ile a thala bomammalane ba gapiwa. A ntšhe bomammalane a ba fê. Mmudi wa lekhoṭa a re, le a kwala. Ka mokhwa o we le bolabolago ka ôna, le khodiša molaô, a le khodiši mogani wa molaô. Mogani o gana

molaō. Bjale le tswanetše go mo khodiša ka mabaka a molaō o.
Banna ba ile ba thōma go dira mašata. Mašata a bona ke gore taba
ya molaō a e athudiwi. Bjale a ba t̄ha kwana, ba bolabola bjale
ka basadi.

4168

8895 Makheswa basading, dithethō banneng. Goriale ke mmudi wa
lekhoṭa. Ke gore ba ka phala ke basadi ka go bolabola. O ile a
dira gore ba homolē. Ba ile ba homola. Le t̄heke la re ke aga
legora ka gobane ke ngwana wa khōrō. Ke bolabola mo we mogani a
bolabotšego. Mothomong a la mo kwa. Mogani o re dikhomo di na
le mammalane le mosadi o na le bomammalane. Ke yōna taba e we.
Le swanetše go mo t̄oša mo we boemong bjo we ka mabaka. Le moišē
molaong ka mabaka, e t̄heng ka mašata. Mašata a še molaokhorong.

8896 Bomammalane ba swanetše go fapana. Goriale ke mmudi wa
lekhoṭa. Ge gona le yo we a nyakago go ganetša a ka no ganetša.
Molaō o šitiša banna go gopola. Co kwa ba a kwa bjale ba
tswaletše ke molaō menagano ya bona. Mmudi wa lekhoṭa a ba botša
melaō e mengwe ya bagolo-golo e we e fedišitšwego.

4169

8897 Melaō e e fedišitšwego. Ke t̄a bolabola molaō ka molaō lena
le mpoṭše mo e t̄ha šumiwa. Molaō wa leetō. Molaō wa lona la
tshela noka e kholo le a robala. Le t̄ha o šoma. Aowa. Molaō
wa bjala. Molaō wa bjona ke go nwewa ditheba. Le t̄ha o šoma.
Aowa. Molaō wa mohu. Molaō wa mohu ke gokona diṭhō, a
ko-kobanywa ka gare ga lebita. Le t̄ha o šoma. Aowa. E t̄hale
gona melaō e we e gatiketšwego ka maoto. Melaō e we nka baka lang
e t̄ha šumiwi.

8898 Lekhoṭa le ile la bona noṭhadi phōšō. Basadi ba ka lemala.
Thalo a e nyakege. Bomammalane ke khati ya go šupa gore t̄halo a
e nyakege. Melaō e we o e t̄halušetšego ke melaō-nyana. Molaō
o mogolo ke wa mohu. Bjale o dira ke batho ba šiši. O
swanetše go ntšha bomammalane. Koma e loma beng ba yōna. Lena
le thabēla mo e loma balata. Ke moka lekhoṭa le feditše kaṭhōlo
ya lona.

8899 Maleoreng o ile a gana go dumēla molato wa bomammalane.
A o t̄ebe gore bomammalane ke molaō. A re le ga ke t̄eba. A ke
kwišiši ga boṭe ka baka la gore a ba mphiša. Le gona moredi waka
o na le bana. Ge ba nyaka bomammalane ba swanetše go mpha

4170 bomammalane ba bana. Mmudi wa lekhoṭa a re, nna a ke bone molato. Dikhomo tša bomammalane ke dikhomo tša mafiša. Molaḥ o we bagolo-golo a ba ka ba o gopola ga boṭe. Ge le nyaka bo mammalane le swanetše go fa mmago bana, bana bagwe. Kantšē le mo we a go kwale ṭhelo. Khoši le yōna e ile ya bolabola bjale ka mmudi wa lekhoṭa.

8900 Molaḥ a gona bomammalane. Khoši e ile ya ṭhalošetša banna ba khōrō bomammalane. Le a bona lekhoṭa, batho ba ile ba rwalla molaḥ o wa bomammalane gōdimu. Ba rakiša gore ke gona basadi ba ka ṭhe ṭhalego, mo a ṭhadilē ke ṭa huma le dinala. Mogo go fudiwa o fulēgago. Molaḥ ke o. Mosadi mo a ile a ṭoga le bana ba gwe, dikhomo le tšona di boya le bomammalane. Mo bana ba ile ba šala, o gapa dikhomo tša motheke fēla.

4171 8901 Mogo go fudiwa o o fulēgago. Le ṭheke la fēla dipelo bana ba khoši. Le a ṭeba gore go ntšha batho molaong o ba o twaetšego go boima. Ke nyaka go le ṭhalošetša mo we le ṭa kholwago. Bona bagolo-golo ba ile ba šiya ṭheema ṭhe: Batšēšlani ke ba ratane. Batho ba we ba nyakana. Ka baka le we, ba diyo fapantšha ke ngwana. Ngwana yo we a fapantšhago bakhonyana le ba ga makholo wa gwe ke wa mohuta mang. Re ka re o wa gafa. Go bjale ka gobane o wa le lwešantšha. La ṭheke la fapana diṭhōgō ka baka la ngwana yo we wa go fapana ṭhōgō.

8902 Mogo go fulēga o namediwago. Go bjale ka le-kaba go namēlwa le lethapilego. Ge le ṭha thapa o ka ṭhe ke wa le namēla. Mogole ḍna mo o ṭhe na dikutu o ka ṭheke wa o namēla. Ke riale ka gobane Maleopeng o kata molaḥ ka mabaka a gwe. Ge re likiša ka maṭa go ēpa mabaka a gwe, re hwetšane e le kholoko thito ya moṭouma. Le a nkwa ṭogelang le gafi le o kwane bjale ka ge le ṭha tšeelana. Ge le ka ṭhwa le ṭatšitše lešata le ṭa e pakēla diji.

4172 8903 Bathadiwa ba ile ba ntšha khomo ba tswalla khōrō. Pele ga go fetša molato, khoši ya butšiša diputšišo tše:- Le a dumēla go fa makholo wa lena bana. Ba ile ba gana. Ngwana wa moṭhadi a ka ṭhee a tšeya mosadi ga malome wa gwe. O ṭa ya. Ge gona le mōya wa badimu go ngwana yo mongwe lena le ka ṭhee la bitša ba ga makholo wa lena. Re ka ya. Bjale le ṭhalane ka mokhwa mang.

Gothala ga nnete ke go toga le bana le lena le hwetšane bomammalane. Ke gona gothalana ka gobane le ka the tha šalana morago. Tswalang khōrō lena bathadiwa, a gona molato. Ba ntšha khomo ba tswalla khōrō. Ke moka gwa fēla. Mafellō a taba.

8904 Molaō wa tšwa ka mošata balata re amogēla. Molaō ge mosadi a thadile, bathadiwa ba gapa fēla dikhomo tša monyalo. Ge a ka toga le bomammalane ba bana, molaō go gapiwa bomammalane ba dikhomo tša monyalo. Ge mothadiwa a ka re mothadi a toge le bana ba gwe. Bomammalane ba dikhomo a ba hwetšane ka gobane o diyo raka bana. Go no ba bjale ka ge o ka raka mosadi, a boele ke thelo.

4173 8905 Dikhomo tša monyalo. Monyalo o wa nyakiwa go mosadi yo we a thalago. Ge a no gana ba bogadi a dutši moteng wa bogadi bja gwe, a ba nyake dikhomo tša monyalo wa gwe ka gobane a thala. Le ge a ka no tšwa ka gare ga mo_{te} a bōna wa gwe mmoto a dula, a thala, ka gobane mo_{te} e thale wa ba bogadi bja gwe.

8906 Matswitswanyane wa o kwa o re tswikitsōwē o thepile boholo. O bolaiša dimpja go kitima. Ge o bōna dimpja o kwa o lla. Dimpja di a kitimēla, ke moka wa tēna ka boholong. Le ga o le ka boholong o wa lla. Dimpja di ta bolaya ke go gobēla le go fata ka dinala empa di ka the di e thelo. Go bjale ka mothōlogadi wa go tšwa bangwe, o bōna mo a e na le morwa yo we a tayago a mo agēla nto. Le ge a dutši go wa gwe mmoto, ka baka la morwa, mothopō o ta no ba wa bogadi bja gwe. Molato o mongwe le o mongwe o bega ba bogadi bja gwe. A thala o diyo dula go šele fēla.

4174 8907 Gothala go tšwa molomong. Mosadi mo a tha nyake tša bogadi, o wa bolabola. A ba a botša le batswadi gore a ke tha ba nyaka. Lena ba feng dikhomo tša bona. Le yēna monna mo a tha nyake mosadi o wa bolabola. Go dula le gona go tšwa molomong. Ke ba bogadi bjaka, fēla a ke nyake go dula nabō. Ditaba ke ta ba botša. O romēla mosadi ga batswadi ka lentšu la gore ngwana wa lena a ke tha mo nyaka. Ke gona ba ta teba gore o thadilē. Dikhomo a ka theke a dibōna gammōgō le bana.

Temana ya 9: Tume'lo ya leeto la mothōlogadi.

8908 Mosadi goba basadi ba ka fa_{the} ga molaō wa banna ba bona. Go bjale ka bathōlogadi ba we ba ilego ba khēthiwa ka morago ga

lehu la monna wa bona, goba banna. Mo ba khêtile banna ba we ba t̄ago phela nabô, ba swanetše go ba ka fa_uthe ga molaô wa bona.

4175

8909 Khomo kata o e khoroše. Theema the the mabapi le bathologadi ba we ba ilego ba gana go khêthiwa. Ba re ke bona bo khomo kata o e khoroše. A ba na badiši, ba the diša ka noši. Bo khomo kata o e khoroše, a ba t̄emiwa ke molaô. Fêla mo a nyaka go t̄šeya leeto, o swanetše go khopêla ga moja-lefa. O dirêla fêla gore ge a ka ya a babja, ba khône go t̄ilo ba t̄ibiša. Molato ke le_uhepa, ka t̄satši le lengwe a ka re ke a thepela a t̄shubiša ngwana wa mo we a e tetšego mollô. O t̄a khôna go beya ba bogadi molato.

8910 Lebaka la leeto la khomo kata o e khoroše. Go dišwiwa gona a dišwi, o no gôrôga ka mokhwa o a khônago. Ke baka la gore a gona monna yo a robalago ka ntong ya gwe. Ge a nyaka go t̄šeya leeto, o swanetše go khopêla ga moja-lefa. Ge a ka mo ganêla, a ka theke a foya ka khang. O swanetše go dula. Mo a ile a mo dumella, o swanetše go mmutšiša gore o t̄šeya matšatši a makae. Ke moka a mmotše.

4176

8911 O theke wa laêla pele o yago, laêla moragô o t̄šwago. Le ge go t̄ibiwa gore theema the a gana go laêla pele o yago. Ke molaô wa gore a mmotše gore o dula matšatši a makae. Ge a ka ya a fitiša matšatši a la a go a bola, ba t̄a fêla dipeelo, ba t̄a gopola gore o wa babja. Fêla ba t̄a dula ba lebetše lentšu la go t̄šwa mo we a e tetšego. Ba bangwe ba phakiša ba fêla dipeelo ba ya go mo thôla gore o tswere keng.

8912 Ga gona phapanô maetong. Go bolwabolwa ka bo khomo kata o e khoroše le bathologadi ba we ba boetšego ka fa_uthe ga molaô wa banna ba we ba dulago nabô. Le bona basadi ba we ba thešugo ba hwêla ke banna. Le bona ba no khopêla bjale ka bona bo khomo kata o e khoroše. Gomme bona ba fiwa lebaka ke monna. Ka lona letšatši le la a ilego a boê ka lona, o swanetše go boya ka lona.

8913 Gouta khwale. Gouta khwale ke molato wa mosadi. Ge a ile a fitiša matšatši a we a ilego a fiwa ôna, o na le molato. (O u_utilô khwale.) O swanetše go lefa. Ga go khathalege gore ke khomo kata o e khoroše, o swanetše go lefa. O lefa ka baka la gore o fitišitše matšatši a we a filwego ôna. O swanetše go t̄šwa a

4177

rwele phafa ya bjala, o rapela ka yona. Ge a ile a fitiša matšatši ya ba o wa babja gona a gona molato. Fela lentšu le swanetše go ba gona. Ge lentšu le ile la thoka, ke molato, o swanetše tše go no uša khwale.

8914 Go uša khwale ke molaš. Khwale a e ušwi fela maetong, aowa le go fagela monna wa go pōpa. Pōpa ke buušwa bja go the butšwe. Molaš wa mouši wa khwale o lefa ka bjala. Ke khati ya gore ka moswana a theke a tsoga a boeletša. Le ge kharebe e apeela kōma, a dira pōpa, kharebe e we e ušile khwale. O wa rugwa, o roga ke baditi. Baditi ke bašetši ba kōma. O swanetše go dira bjala a fē baditi. Pitša e ngwe e šwa mošata. Ke moka molato wagwe o fedile.

4178

8915 Dinaga a di štelane go štelana batho. Bathologadi ba hwetšana lebaka le letelele la go lilela mohu monna wa bona. Le ge ba dutši ba tha lla thellō tha monna wa bona, ge ba nyaka go šta, molaš ke gokhopela. Ba ka theke ba diyo nyaka go šta ka moka ga bona, go swanetše go ba le ka o thii yo we a nyakago go tšeya leeto. Lebaka le we mothologadi yo mongwe le yo mongwe o swanetše go ba a khodile go lla thello tha mohu monna wa gwe.

8916 Tumellō ya go fodiša peelo a le ga gabō a e gona. Ka lona letšatši la go khethiwa ga bona, ke moka go fedile ba boetše molaong. Monna yo we a mo khethilego, o mo nyorilwe a nyaka go fapana nae. Ka lona letšatši le we ba khethanego ka lona, o swanetše go lala a le ka ntong ya mosadi. Ka morago ga matšatši a matelele, ke gona a ka khopelago lebaka la go tšama a bona mašakha. O khopela go yena monna yo la a dulago nae. Ka molaš wa monna le mosadi. Ge a mo ganela, ga go molato. Mosadi o swanetše go dula.

4179

8917 Nkiti o ile a hwa a šiya basadi ba bararo. Maina a bona ke a: Mafase, Malefiso le Mapitšo: Baratho ba mohu ke ba: Ralenyenye le Phapatš. Ka letšatši la thobošo Ralenyenye o ile a beula Mafase le Malifiso. Phapatš a beula Mapitšo.

Bathologadi ba we ba bedi ba ba ka fathe ga taolo ya Ralenyenye. Ka bathologadi ba ba bedi a ba le basadi ba bararo ka mong mosadi wa gwe. Phapatš a ba le ka ba bedi.

8918 Malifiso a khopela thebaka tha go bona batswadi.

Ralenyenye o ile a mo fa matšatši a go lekana beke. Mosadi e ile a dumêla. Ke moka a mo lokolla. O ile a dula beke tše pedi. Monna a ka a šala mosadi moragô. O ile a re o thabile, ka gobane mo a be a babja lentšu nka be le tile. Ka beke ya boraro a boya. O ile a no boya a e tetša thôgô. Nka baka lang o tabušitše matšatši a we o filwego ôna. O ile a mo fetola ka gore e be ke tha ba bôna. O wa bôna o na le phôšô. Nna a ke bone phôšô ka gobane e be ke tha ba bôna.

4180 8919 Ralenyenye a lwa le Malifiso. O ile go mo fetola ka mokhwa o wa ka gôdimu. Monna a re o mphetola ka mokhwa mang. Mosadi a re a ke go fetole a o morogô. Ke moka ba thôma ntwâ. Mosadi a ke a e lwa le monna. O ile a mo tiya kudu. Letsufi ke ge le tswere. Ke moka a bjelabjela monna. O ile a goma a tšhabêla go batswadi. Monna a gopola, a hwetšana gore o swanetše a boetše go batswadi.

8920 Ralenyenye a hwetšana Malifiso a na le Mokobô. Ka moragô ga mo a tha bone mosadi, a wêla kwaleng. Ntô e a robalago go yôna o a e teba. O ile a fiṭha a manalla ka le thudi. Ke moka a o kwa ba bolabola. O ile a bula ntô. A re go bôna gore ba nyaka go lwa, a phakiša a goma ka tha ka nthago, ke moka a phereketša lebatl. O ile a bitša Moseki. Ke monna yo agišanego le ba ga makholo wa gwe.

4181 8921 Moseki ke thatse. O ilê a bôna gore batswadi ba mosadi ba ka theke ba ba dithatse. Ka gobane theema the re, a go khomo e e ka tšwago namanê ya yôna. O ile go fiṭha le monna wa thatse, ke moka ba tsoša batswadi ba mosadi. Ke lwele le mosadi bjale o tšhabile, a ke tebe ka mo a ilego. Bjale ke fitile ke tsoša mokhalabje yo, gore a ntîše ka mono, go tîlo thôla mo a tilê. Mmago mosadi o ile ke aga legora, ke moka papago moteiwa a re o gôna. O mmolaile. O ka kowa ntong e la. Boêla moragô ditaba tša lena re ta di kwa ka moswana.

8922 Moseki a re o diyo mo gobatša ka mokhwa mang. O ka no mmôna. Mmago mosadi a re bothele, o ta mmôna ka moswana. Papago moteiwa, a re tša ka moswana a di tebe ke motho. Mosadi go beufiša yo a robetšego le monna. Ke moka ba bula lebatl. Ke mokhonyana yo we a ilego a kitimêla go bula. Ke gore o kitimêla

go pherekolla n_{to}. Ngwedi o be a khanya. Mmallo! keng tše.
Ke ge ba bōna monna a e tšwa ka lebelō a tšhaba. Le ga go le
bjale ba ile ba mo t_{te}ba. Makhonyana a re ke lebugile kudu mo ke
mo hwetšane. Ke moka a goma a boēla gae.

4182

8923 Monna le mosadi ba šala ba gakana dipolabolo. O wa di bōna
keng tša tše. Ke go butšitše gore motho mo a robetše a bulelwē
bošego. Ke taba e ngwe e. O t_ugile lehono mo. O gumile o
buile lehono. O buile ka bakeng la n_twa. A o t_ebe t_he we ba
lwetšego. Bjale wena o mo dumella gore a mmulēlē. Molato a o
bolwabolwe bošego. Dipolabolo ka moka di bolabola ke mosadi.
Monna a fetola ka gore e be ke t_ha di t_ebe mogatšaka.

8924 Ma_tabo a tsugile a le mabedi. La boraro ke la go u_ta khwale.
Diphiyo tša t_ou a dip_ha_thagane. Ma_tabō a mabedi a swanetše go
ēmēla moragō, go rakišwē la go t_habiwa. Ke gore ba ile ba t_homa
go rakiša molato wa madi. Le_tabo la go tsoga pele ke la gou_ta
khwale. Bjale o t_a emišwa bjale ka ge o t_he na madi. Ba ga
makholo ba t_a le moredi wa bona.

4183

8925 Makhonyana o bitša ba gabō. Ba ga makholo wa gwe ba mme_ga
mosadi wa gwe. O ile a re ke a dikwa. Re bōna a bolailwē, a re
t_ebe gore molato keng. Makhonyana a re, ke a le kwa. Le nna
nka t_heke ka khōna go fetola taba ke nošī, ke t_ha tšama ke bitša
banna ba gešū. O ile a dira ka mokhwa o we a bolabotšeng ka gona.
O ile a boya le banna ba gabō. Banna a ba ka ba nyaka go-t_hwa
ba t_ha o kwa gore molato keng ka baka la madi. Ba ile ba re madi
a ile go falla lefatheng. Ka goriale mo we o swanetše go rapēla.

8926 Madi a na le t_ela ya ōna mo a falla. Goriale ke
Ralenyenye. Goriale mo we ke gore ke a bōna gore ke dirile molato.
Le ga le bōna gore ke dirile molato, ke tswanēlō ya gore le o kwe
gore molato o nyaretše ka mokhwa mang. Banna ba ile ba mo kwēla.
Ba ba lokolla gore yo mongwe le yo mongwe a bolabole mantšū a gwe.

8927 Dipolabolo tša Malifiso. Nonyana go lla e t_hubiwago. Ka
goriale mowe ke gore mosadi o swanetše go bolabola. O ile a loša
banna. Ka moragō ga mo a ba lošitše ke moka a t_homa go bolabola.
Nna a ke t_ebe molato waka, ke no bōna mo ke teiwa. Ke ile ka
khopēla go bōna ba gešū. O ile a tumella lebaka la beke. Bjale
ka ya ka fitiša matšatšī a we ba ilego ba ntumella. Ge ke tšo

4184

boya ke gona a ntiya. Ke moka ke mowe nna ke tebago. Ge a riale ke moka a fetša dipolabolo tša gwe.

8928 Dipolabolo tša Ralenyenye. Morena ba bina rou. Le a bōna ke ile ka botša mosadi gore a yo dula beke a boē bjale ka ge a khopetše. Bjale o ile a fitiša matšatši a we ke ilego ka mo dumella ōna. Ka beke ya bo bedi a boya a e tetša thōgō. Ge ke mmutšiša gore molato keng o ile wa diēga. A ka a mphetola ka mokhwa wa bolaō. Ge ke mmutšiša gore o mphetola ka mokhwa mang. A mphetola ka gore go fetola ba fetola morogo. Ke ge ke lwa le mosadi. Ka baka la letsufi a mpjelabjela. Bjale ke tšwela pele le go nyaka mosadi.

4185

8929 Ka mo hwetšana ga gabō le mokhonyana yo moswa. Khomo ya bjela e bjella mašakeng. Motho a bjelabjela o bjelabjella ga ba leloko la gabō. Pele ga go mo nyakella ga maloko, ke ile ka ya go mo thōla go batswadi. Ke ile ka mo hwetšana ka ntong a na le Mokobō. Thatse yaka ke Moseki. Batswadi ba gwe ba ile ba mmōna mo a e tšwa ka ntong a tšhaba. Ke moka ka goma ka boya gae. Ke moka ke feditše Batubatse.

8930 Banna ba tsota taba. Ba ile ba sola monna. O wa bōna o dirile boraga. Nka be o re go kwa gore a go bulabudiši ka mokhwa wa molaō, wa theke wa mo tiya. O re bitše bjale ka ge o re bitšitše. Mosadi o be a na le molato wa gouṭa khwale. Lehono molato wa gouṭa khwale a o gōna. O fele o lemoga. Wa lwa le mosadi a tšhaba, a wa swanēla go mo šala moragō. Molaō a o dumele. Dula. Motho yo we a tšhabetšego ga gwe o ta mo tiša. Ka tšatši le lengwe o ta bolaiwa wa loba. Motho go nyakiwa yo we a no bjelabjelago, go tha tibiwi molato.

4186

8931 Ralenyenye o swanetše go lefa molato. Mabapi le mokhonyana yo we moswa o mmolabolago, a go okwale thelo. Wena mong o ta no šala o tsoša molato o we wa mokhonyana yo moswa ka moragō ga mo o lifile molato o wa medi. O ile a ntšha khomo. Ba re ba mo nyaka lefofa la go thatswa nṭho. O ile a ntšha pudī. Ke moka ba mmotša gore molato o fedilē. Ba ile ba di bolaya ka moka ga tšona. Ka gobane diruiwa tša go lefa molato a ba ruwi.

8932 Ralenyenye o nyakišiša molato wa go tswara Mokobō. Ka moragō ga mo molato wa go tiya o fedilē, a nyaka gore mosadi a

mmotše nnete. O ke o mprotše gore monna yo la wa go ba o e naé ke mang. O ile a mmotša gore nna nkešu ke be le motho. Gapê ke mmone ka ba ka mo t̄eba. Mosadi a re bjale o dira keng mo o thae ga gwe. O ile a leka ka maat̄a gore a dirê molato fêla wa mo šita. Pele ga gore a lethetše taba, o ile a khobakanya banna ba gabô a ba botša taba e we.

4187

8933 Go phopholetša ke ga monna bošego. Banna ba gabô ba ile ba khobakana. Ke moka a ba anêgêla.tabā. Lepono le hwa ka morwalo. Mogodī wa t̄šīê t̄ša bošego, o t̄aba a gôla le maswelebethe. Taba a ba phopholetše. Go phopholetša ke modirô wa banna le basadi bošego. Dišma t̄še t̄ša ka gôdimu di t̄haba ke banna ba la a ba bitšitšego. Ba fetša ka gore rena a re bone taba.

8934 Makhwateng ke malome wa Ralenvenye. A re mowe banna ba go botšago, o wa kwa naa motogolo. O ile a re a ke ba kwe. O ntheletše motogolo. O dirile phôšô go tiya mosadi. A ke re o bone gore o dirilê phôšô. A dumêla bjale ka ge a lifile. Molato wa mosadi wa goūta khwale o bodilê ka baka lago. Bjale o nyaretša taba e ngwe ya bošego. Taba e we ya lena ya bošego, a e na bothatse ka gobane e be e le bošego. Mo we o bolabolago gore ke mokete, ke maaka ka moka. O wa phopholetša gore ke Mokobô ka baka la gore a go na morwalana wa gwe o we o tswerego. Ke mokhwa o we banna ba go tšwago ka ôna. O ile a re ke di kwile. Ke moka a lethetša taba.

4188

8935 Makhwateng o tšwêla pele le go laya motogolo wa gwe. O wa bôna motogolo ke moka o gudilê. A ba re ge motho a gudilê o mela dinaka. Monna o hwetšana molaô banneng ba gabô. Ke kwiša ke taba ya go phopholetša bothoko. Theema the re: Thegodī gomêla mokowê, o raka bjang ngwaneno, o mo rakiša matakala. O the ke wa tsoga wa boeletša go šala mosadi moragô a tšhabile. Tšatši le lengwe o t̄a bolaiwa. O monna o swanetše go thepela molaong. Ke moka a fetša go laya motogolo wa gwe. Mafellô a taba.

8936 Mafedi a hwêla ke monna. Ba ile ba lla thellô tha mohu monna wa gwe go fithêla letšatši la thobošo. O be a na le masogana. Barwa ba gwe ba pele, mohu o ile a šiya a ba tšeišitše basadi. O ile a gana go beudiwa. A re o gudilê a tha na dinoka t̄ša go ba a kharametšana le banna. Ba ile ba mo kwêla. O ile

a napa a ba khomo kata o e khoroše.

4189 8937 Nthetollê ke yêna mong wa mo_{te}. O ile go gana go beudiwa a fo dula ka gare ga mo_{te}. Ge a ile bjaleng, o boya ka lebaka le a le bônago. Mo we a yago, go ya le go boya o foya. Ke yôna khomo kata o e khoroše. Mo a bôna gore mo a yago o ya ka molaô, gona o khopôla gona ga mong wa mo_{te}. Ge a ile a mo dumella, o ya ya. Mo a ile a mo ganêla gona o wa dula.

8938 Mafedi a khopêla lebaka la go bôna batswadi. Nthetollê o ile a mmutšiša gore o boya neng. O ile a re ko dula matšatši a mararo, ka letšatši la bonê ko boya. O ile a mo dumella. Ke moka mo_{thologadi} a ya. Ka lona letšatši le we a ta boêlago moragô ka lona, ba re ka mabanyana go ta ba le khoša ya malôpô. Ke moka a theša leeto la gwe la go boêla bogadi. Ka moswana bja re go_{tha}, a botša mmagwe gore ke dirile phôšô. Ke be ke tswanetše go ba ke tugile mabana. Bjale mabana ba ntebeletše, a ba mpôna. O utilê khwale ngwanaka. Mmela o gona o ta dira mapoto o fa mokhalabje.

4190 8939 Mafedi o boêla bogadi le phafa ya bjala. O ile a goma a dula matšatši a manê, a tha dira mapoto a we a ta yago naô. Mokhalabje o be a fêla p'elo ya gore o tswere keng. A re ka moswana ke ta tsogêla gore ko bôna gore o tswere keng. Letšatši le ile mo le ya madikêlô a bôna a nyarêla. Mokhalabje a re e a nyarêla khomo kata o e khoroše, ke khomo ya go thoka modiši. Ke naswana ya mošata, wa e hwetšana teleng wa e feta, o molato. Wa e e tetša le gona o molato. Ke naswana ya go tswanêla ke go thepela. Maoto a gwe o wa beya beya nke ke le_{theya}. O laile wa ta ngwana mafoladi a mogoši. Ka moswana e be ke nyaka go šibašiba ke go lata.

8940 Mafedi o bega Nthetollê O ile go têna ka lapeng la gwe, a roma ngwana o mmitša. Ba le bitša. Ke moka a ya. Le bitša ke nna. Ke fitile ke matšatši a la ka gore ke ta boya ka ôna ka baka la koša ya malôpô. Ke re khwale še. Aowa di a kwala ngwana mafologêlê. Ke lebugile. Nna ke nyaka ga di fologêla. Ke moka taba ya fêla e ta mo we. Mafellô.

Temana ya 10: Tšhabô ya bathôlogadi le banna ba bangwe.

8941 Bathôlogadi ba go thala. Go thala mo ke mediro ya pakaeno.

4191

Khale ge ba re lehu a le thadiwi, ka nnete a le thadiwi. Ge o ka bōna a thala, ke gore mokhwa o tšwa batswading. Motswadi wa monna ke khogo a tebe thelo. Ke mmago mothōlo yo we a dirago gore moredi wa gwe a thale.

8942 Molaō o thii fēla wa ge mothōlogadi a ile a thala. Go no ba bjale ka mosadi yo a thalago monna wa gwe. Molaō ke go gapa dikhomo. Batho ba khale e be ba tha tala ba go thala lehu. Tha go hwetšana o ēmē, šaka a le na botogōlo. Ge e le madimabe a ba thape. Ge go nyakišišwa bathōlogadi ba khale, ba we ba ilego ba tšhaba le banna ba bangwe, o no hwetšana gore a ba taia. Ba pakaeno ke mathare. Ke gore ke ba bantši.

8943 (a) Batho ba khale. Ngwana o be a okwa molaō wa batswadi. Ge ngwana a tha o-kwe molaō wa batswadi o be a teiwa. A ka teiwa bjang le bjang, a gona mo we a tayago a bega. Ba khōrō ba o kwana le gore ngwana a theletše molaō wa batswadi ba gwe.

4192

Mothōlogadi a ka no tšhaba le monna yo mongwe. Fēla ge batswadi ba tha rate, o ta ba a boēla bagadi bja gwe ka swele. Monna yo we a ilego a tšhaba naē o ta mo gafa ka dikhomo tše nnē. Ke tša go boetša mosadi ga monna wa gwe.

8944 Tšeō e tšwa ka batswading. Ke mo we o kwago ba re ba tšeelane ke baratane. Ge batswadi ba mosadi ba tha go nyake, wa theke wa likiša go tšhaba le moredi wa bona ka gobane ba tilo go amoga. Wa goma wa fallēga. Go fallēga ga gona ke go ntšha dikhomo tše nnē, o gafē ngwana wa bona. Dikhomo tše di mo iša bogadi. Go beilwe yōna khati e kholo ya go šupa gore thalo a e nyakege. Ke moka wena o šala o e nya lethepe le le nnyana.. Bona ba yo nya le legolo ka baka la dikhomo tše la tšago.

4193

8945 Khafō ya mosadi ke molaō. Motho a ka gopola gore go gafiwa ge o ile wa šita ke go nyala. Le ga dikhomo o le natšo tše dintši tše we o ka nyalago tša ba tša šala. Ge batswadi ba mosadi ba tha nyake, o swanetše go mo gafa. O ka dula le lehumō la go la dikhomo a ba na taba nalo. Ke mokhwa o we thalano e be go e tha tala.

8946 Go tšhabiwang go tšeya mosadi ka ntšē le kwano ya batswadi ba mosadi. Mabaka ke a: Motho o šika le bolwetši le lehu. Dipelašlō di tentšha badimu. Bjale mo le tha kwane le ba ga

makholo wago, le ta šumišana ka mokhwa mang. Ka gobane ba ta gana go ta go phasa. Ba re lena beng di boneng, le itše le ta dikhona. Thógó e tswariwa ke beng ba yona. Mothomong o wa hwa. Ke mang yo we a ta go tswarellago thógó ya batho ba. Ke bona batswadi ba gwe. Ge o tha kwane nabó, ba ta go botša gore apeya o jé. Ke mokhwa o we ba go ba ba tšhaba go tšeya mosadi ka manganga. Theema the re nthatana ya mašabélé, khane e la e letše mang.

8947 Mafiri a hwa a šiya basadi ba bararo. Maina a bona ke a: Makhobélé, Tsatsanke le Mamokwale. Maina a bathólogadi ba, a ngwadilwé ka go latelana ka go bikiwa ga bona. Ba ile ba lla thelló tha mohu monna wa bona go fithéla letšatši la thobošo. Go lla thelló tha mohu ga boje, ke gore bathólogadi a ba ka ba ima. Go thinya thelló tha mohu ke go ima.

8948 Letšatši la thobošo. Ba bo leloko la mohu ka moka ga bona ba ile ba ba gona. Ba ile ba šupa Morwa Makhobélé go ba yéna moja-lefa. Leina la moja-lefa Mpenya. Ka moragó ga mowe ba sokologéla go beula bathólogadi. Basadi ba ba bedi ba swanetše go beula ke baratho ba mohu. Podilé o ile a beula Makhobélé. Mathuhu a beula Tsatsanke. Mamokwale o swanetše go beula ke Mpenya. O ile ke a mmeula a gana.

8949 Khama le yéna a mo gana. Khama ke lekhothwane la bo mohu. O ile go gana moja-lefa, ba dira gore Khama a mmeulé. O ile a gana. Bjale ba mmotša gore a khéthé yo mongwe wa bo leloko la mohu. Ka moka ga bona o ile a ba gana. Ba leka ka maata go mo gapeletša go khéthha yo a mo nyakago. Le yéna a ka a duméla. Bjale ba re, mo lethetšeng ke yo monnyana o tha e khopola. O e khopolé. Le ga o e khopotše, o theke wa tšwa ka khóró, o khéthé yo mongwe wa bo khóró ya mohu monna wago.

8950 Mamokwale o ile a tšhaba le Makonkwane. Ka moragó ga mo ba mo filé thebaka tha go e khopola, a ka a dula matšatši. Ka moragó ga matšatši a the makae, a napa a tšhaba. Go be go the na motho yo a mo šalago moragó kudu, ka baka la gore o ile a ba gana. Letšatši le diketše, a bónale. Ba bile ba robala. Ka moswana ba fo hwetšana nto ya gwe e tha nojetše. Bjale ba thóma go butšišana. Ba hwetšana gore ga go motho yo a tebago ka go yéna.

- 8951 Letsolo la go nyakêla Mamokwalê. Ba ile ba mo thôla go batswadi, ba the mo hwetšane. Bjale bakhonyana ba bega ba ga makholo wa bona, gore moredi wa lena a re mmone. Taba e ile ya tšhuba papago moredi. Mmago moredi a ya ka ya mo tšhuba. O
- 4196 reng o tha kwe bothoko ge ba re moredi wa go a bônale. Goriale ke papago moredi o ra mosadi. O ile a re motho a bjele e the khomo. Ge a bjelabjetše, o ta no utuluga. Monna o ile a o tella mosadi wa gwe gore ammotše nnete. O ile a mmotša nnete. Ke kwile ba bangwe ba re ba mmone a na le Makonkwane.
- 8952 Khomo a e šiti ke lentšu la namane ya yôna. Papago mo tšhabî, a ya a lalla moteng wa Makonkwane. O ile a o kwa lentšu la moredi wa gwe. A ba a okwa yo mongwe a mmitša ka leina. Ba ile ba mo khalema. Ba re motho wa bošego a bitšwi ka leina. Papago mo tšhabî a khôlwa. Ke bošego o ka bolaya ke batho. O ile a goma a bošla gae. A re ke ta ba bôna ka moswana.
- 8953 O ile a hwetšana moredi wa gwe. O ile a tsoga e thale ka moswanyana. O ile a hwetšana ba theta. A fitha a ba dumediša. Moredi^ê o ile a teba lentšu la papagwe. O ile mo a re o wa tšhaba,
- 4197 a napa a mo tswara. Motšhabîšî o di kwile. O ile a tsoga. Ba ile ba bolabola. Motšhabîšî a re ke nyaka go mo nyala. Motswari a re o wa o kwala. Fêla ke toga naê. Wena o ta ta ga bote kowa gae wa mo nyala. Ke moka a toga le moredi wa gwe.
- 8954 Mamokwale a tšhaba bošego. O ile go fitha naê gae, a mmutšîša gore molato keng. A re monna wa ka o hwile, a ke tha nyaka go ba ke tha bušîwa ke monna wa mosadi yo mongwe. O wa bôna ngwanaka, motho ke wa go bušîwa. Wa thoka go bušîwa, o ka theke wa ba motho. O na le lapa la go, a gona mosadi yo a ka tago a buša lapa lago. Le buša ke wena. Dikhomo nna le mmago re llê. O swanetše go boêla bogadi bja go. Ke di kwile papa. Ba ile ba khodiša ke ge a re ke di kwile. Khanthe o ba apeya ka pitša e kholo. Bošego a tsoga a tšhabêla ga Makonkwane.
- 8955 Batswadi a ba nyake go thinya leina la ngwana wa bona. Ba
- 4198 ile ba lala ba khopetše mokhekolo yo mongwe gore o ta tsoga a mo iša bogadi. Ka moswana ge bothele, ba hwetšana gore motho a yô. Morumiwa a fitha. Mokhekolo, re khôna go bopa diolwana tša ka teng ga tšona a re di tebe.

Ngwana nna a ke mmone. O boetše monneng. Goriale ke mokhekolo wa thebaka.

8956 Thethagala ke tha kobô. Ge papago motšhabi a dutši a šekedišana le thebaka, mmago ngwana a di mo tšhubi. Monna a re ngwana wa mosetsana molaô o kwa wa mmagwe. O wa bôna tše moredi wa go tše a dirago. O mo nyakile. Monna le yêna o mo nyakile. O ta no ntšha dikhomo a ba fa. Nna bo jêla pele a ke bo nyake. Goriale ke monna. O ile a fetola monna ka gore thethagala ke tha kobô, motho a na the thagala.

4199 8957 Mamohube o swanetše go apeya le moredi wa gwe. Goriale ke Madipadi. Monna le mosadi ba fapana. Nna ke bôna ngwana phôšô khanthe o dira ke wena. Molato keng mo o tha mpotše. Go bônagala gore o ka mpolaya. Thepela o wa peya le moredi wago mo we bogadi bjo boswa. Ge gona go the bjale, yo mongwe wa rena o taya ka fathe, papê a hwile Matšeke o ta tsoga a ta a mpôna. Wa okwa motho a ana ka papagwe o kwatile.

8958 Makonkwane a ta a nyala. Mamohube o ile go kwa gore monna o kwatilê, ke moka a napa a tšhaba. O ile a tšhabêla gona ga mokhonyana yo moswa. O ile a ômana kudu gôdimu ga mokhonyana yo moswa. Le nyaka go mpolaiša lena le šale le ija. Gana lehono re nyaka dikhomo. Ba ile ba ya ba gapa lesome la dikhomo le dikhomo tše pedi. Madipadi o ile amogêla dikhomo ka baka la go sodiwa ke ba gabô. Bathadiwa ba tha fo nyaka mosadi wa bona. Le re ba di kwa ka bopudi tša tela, a ba di šale moragô ka gobane e šu ba hwetšane lentšu.

4200 8959 E khopoleleng. Goriale ke batswadi ba mothadi. Ba ile ba ta go e khopolêla. Madipadi a thalošetša bathadiwa ka mokhwa o we ngwana a mo šitilego ka gona. Ka baka le we ke re e khopoleleng. Bathadiwa ba re, ngwana a le šita, ke lena ba we le dirilego gore a thale. Ka gobane a laka la re thabêla mokhoši wa gore re mmone. Le rena nkabe re bone mo šitêlê ya gwe. Go ya kwala, monna a nkhago o nkha lethagwe. Go nkha ga monna wa gwe a go kwale ka gobane re phušetšitše ka mobu. Re feng tša rena ka moka ga tšona.

8960 Bathadiwa ba ile ba toga ba gapa lesome la dikhomo fêla. Monyalong wa bona, e be ba nyetše ka dikhomo tše di phethago

menwana nmedi. Bjale dikhomo tše pedi di ile tša thiba
melatwalatwana e mengwe. Ba ile ba ripelana melamo ba e ta mo we.
Baḡhadiwa ba feta le bana. O ile a šiya bana ba bararo.
Moḡhankana le banenyana ba ba bedi.

8961 Monna le mosadi go katiwa mang. Go bolwabolwa mabapi le
ḡhalo ya Manokwale. Monna le mosadi ke batswadi ba gwe. Ke
ḡhalo ya go dira ke batswadi. Monna le mosadi go katiwa monna.
4201 Re re go katiwa monna ka baka la gore go ile gwa dirēga polabolo
ya mosadi. Le ge o loša mosadi, wa hwetšana di nyaka ke mmagwe,
dilo ka moka di ta go lokēla. Monna le ge a ka di nyaka ya ba
mosadi a di nyake, o ka theke wa dira ḡhelo. Mafellō a taba ya
Manokwale.

8962 Malephaka o ile a tšhaba le Modikong. Monna wa
Malephaka e be e le Mokhetšere. O be a no ba le mosadi ka o thii.
Bjale o ile go hwa, a gana go beudiwa ke ba bogadi. Mampenyane
a re ke mosadi wa go šiya ke mogolo waka. Le ge a gana, a na
taba ke mosadi waka. O ḡha e khopola. Ke moka ba ntšha mathō
ba mo lebella. Go e khopola ga gwe ke go tšhaba le Modikong.
Mong leina la Modikong ke Pêrêpêrê.

8963 Ba be ba phela ka dithaba. Khaitšedi ya Pêrêpêrê o be a
fēla a e ya a ba fa tša go ja. Ba ile ba leka ka maḡa go ba
nyakēla empa ba ile ba šitwa go ba hwetšana. Ba bōna gore yo
mongwe a ka ba a gobala gōdimu ga dithaba, ke moka ba ya ba bega
4202 ba mošata. Ba mošata ba ile ba amogēla taba. Ba be ba diyo
tšwa letsolo bjale ka ge nke ba tsoma diphōlōfōlō.

8964 Ba ile ba ba tswara thabeng ya Makara. Ba ile ba lalla
khaitšedi ya gwe. Ke moka a ba botša gore ke namēla mmoto wa
Mpjatša Mokoto, ke moka ka ya ka boya ke theoga le noka ya
ḡheduma. Ko ba hwetšana thabeng ya Makara ka ba fa tša go ja.
Go ḡoga mo we ko tšwa ka ḡhe fate ḡha malobē. Ba ile a kaya a
ba ḡhalifiša. Ba letša phalafala, ba di kuluša thaba. Ke moka
ba ba hwetšana ba khometše. Ke ge ba ba tswara. Mogobō wa
gubiwa o e ya mošata.

8965 Batswadi ba ile ba gana mo a nyala moredi wa bona. Ba
khorro ba re ngwana yo la wa lena šo gammōgō le monna yo a go ba
a tšhabile naē. Re a ba bōna goriale ke batswadi.

- Monna yo o swanetše go gafa ngwana wa rena a boêlê bogadi bjaagwe. O wa di kwa mosadi batswadi ba go ba re o swanetše go boêla bogadi bjaago. Wena o reng. O ile a re nna a ke boele, a ke tha bo nyaka. Ke nyaka yo no le ntswerego ke naê. Wena monna o re keng ka mosadi wa batho ba. A re tau ya bolaya e bolaêla go ja. O wa okwa batswadi ba re ngwana wa bona o boêla bogadi bjaagwe. Ke a ba kwa empa nna ke riale, ke re tau ya bolaya e bolaêla go ja.
- 4203 8966 Banna ba bôna Modikong phôšô. O wa bôna monna, mo o be o nyaka mosadi nkabe o kwana le batswadi ba gwe pele. Taba ya bo bedi a še wena motho ke wena phôlôfôlô ka baka la go tšhaba le thaga. Thaga ke ya mollô ke yo mongwe wa banna o ntšha mmolabudi phôšô. Ka baka la go tšhaba le lefoka. A wa dira gore ba nyakelle mono. Ka baka la we o phôlôfôlô. O swanetše go gafa mosadi yo, a boêlê bogadi bja gwe.
- 8967 Modikong o ile aleka ka maata go ragaraga. Ke khopêla go bolabola. Ba ile ba mo fa thebaka tha go bolabola. Ke a le kwa mo le re ke gafê mosadi. Ke ta mo gafa ka mokhwa mang a tha ntšhita go nyala. Re be re gopola gore o ta bolabola taba. A
- 4204 o tebe gore ke mosadi wa batho ba bangwe. Le batswadi ba gana. O na le molaô wa go nyala ngwana wa motho batswadi ba dutšhi ba gana. Tša mokama dithaa. Ke gore a ka a raba. Malephaka o ile a tšwêla pele le go gana.
- 8968 Batswadi ba lokolla ba khôro gore a teiwe. Ba ile go bôna gore mosadi o wa gana, ke moka ba botša ba khôro gore taba e ka khorong ya lena. Ka baka le we le swanetše go mo tiya ka mokhwa o we le ka khônago ka ôna. Rena re nyaka gore a boêlê bogadi bja gwe. Ba ile ba mo tiya, le bo bedi a ba a re ke boêla bogadi bja ka. Motšhabiši a ntšha dikhomo tše nnê a gafa mosadi.
- 8969 Malephaka o e tetša dikhomo o ya bogadi. O wa bôna wena mosadi, taba ya mohuta o ra theke ra tsoga re bone. Le wena monna o swanetše go gomêla go tšama o thinya mete ya batho. Ba re go mosadi o wa bôna dilo tša batho di a bolaya. Ba ile ba ntšha khomo ba tswalla khôro ka yôna. Ke moka ba toga ba gapa dikhomo tše tharo. Ba ile ba mmoetša bogadi ka tšona. Ke moka molato
- 4205 wa fêla. Mosadi o ile a dula bogadi bja gwe. O ile a khêtha ngwana wa bogadi bja gwe. Bo-roro bo ile bja fêla. Mafellô a taba.

8970 Pêrêpêrê ke leina la Modikong la baduledi. Bjale o ile a hwetšana leina le la bo bedi ka baka la ge ba motsoma le Malephaka. Modikong ke go dikanetša. Ba hwetšana mo go bifilego, ke moka ba re modikong, ke moka ba di-kanetša. Go ile gwa gola lona ka mokhwa o we a ilego a dira ka ôna. Mong leina la gwe la nyaka go hwella. Bororo bo a ja bo llê Pêrêpêrê ka gobane dikhomo tša gwe di ile ka lewa. Le yêna o ile a napa a togêla mosadi, ka gobane ba khôrô ba ile ba mo šupa thôgô ya nôga. Thôgô ya nôga ke go teiwa a bee a lefê.

4206

8971 Thethepe a tšhaba le Mogoru. Mogoru o ile a romêla thebaka go batswadi gore ba nyakelle mono. Pele ga go tšhaba o ile a lla thellô tha mohu monna wa gwe. Mohu monna wa gwe o be a filo tšeya yêna fêla. Leina la mohu monna wa gwe e be ba re ke Mphapa. Moratho wa Mphapa e le Khapana. Khapana e be e le mo-khôgi wa lebake. O ile a khôga lebake ya ba maatja a bonna a fokôla.

8972 Go tswega ba tswega dintšwa, ge e le mosadi a tswegiwi. Nyepô e e bolabola ke mosadi pele ga batswadi. Ke gore monna o ile go romêla thebaka tha nyakellang mono, batswadi ba ya ba tšeya moredi wa bona. Ba re go yêna o swanetše go boêla bogadi. O ile a re lena tswang dikhomo tše we le lilego le ba fê, nna a ke tha boêla. Ba ile ba mo tiya ka mokhwa o šoro. Le ga go le bjale a ka a dumêla go boêla bogadi bja gwe. Ba bôna gore ba ka ba bolaya, ke moka ba mo lethetša.

4207

8973 Gona o poya bogadi. Ka moragô ga mo ba bôna gore ba ka mmolaya, makhwa a ta a ba tswara, ba re o poya bogadi. O ile a dumêla goba poya bogadi. Ba re monna yo la wa go ba o tšhabilê naê, a re mo nyake. O swanetše go dula mo lapeng o khodišê peelo ya go, o ta goma wa boêla bogadi bja go. O ile a goma a re bogadi a ke go nyake, a ke nyake go tswegiwa nna e the nna dintšwa. Ba ile ba thôma go êla thôkô taba ya go tswegiwa. O ile a gana go ba thalošetša ka go tšhaba gore ke batswadi ba gwe.

8974 Thethepe o thalošetša Mafolosane go tswegiwa. Ba ile ba re go bôna a gana go bathalošetša, ke moka ba mo romêla mokhekolo yo Mafolosane. O ile a dula naê thopeng. O ke o mpotše ngwana gore go tswegiwa o ra goreng. Monna yo we ba ntšhupilego a na thelo. O mo lala a bipile ka theatja go fithêla bo-e-tha.

Bjale nna a ke dinthwa le kolobê. Le yôna kolobê ka tšatši le lengwe ba e bulêla.

4208

8975 Mafolosane o thalošetša batswadi lentšu la go tswegiwa. O ile a no thaloša ka mokhwa o we, mong wa lentšu a ilego a mo thalošetša ka gona. Ke thególê tha go ngwanaka. Goriale ke batswadi. O ile a re nna a kee, lena ntšhang dikhomo le ba feng. Ba kilo tšeya ke a mo gapeletša, a napa a gana. Ba leka ka maata empa a ka a dumêla. Ba ile ba no mo homolêla. Ba re fêla ge o ka goma wa boêla ga Mogoru, re ta go bolaya ka diata. Le yêna o ile a no dula lapeng la mmagwe.

8976 Bathadiwa ba wêla kwateng ya mosadi wa bona. Ba ile ba mo hwetšana a dutši lapeng la mmagwe. Ba fitha ba dumediša. Re tile mo ka baka la go tšama re nyakêla ngwana wa lena. A re mmone ka mo a ilego. Ba bolabola ka mokhwa o we, ba dutši ba mmôna a ketaketa le lapa la mmagwe. Ba ga makholo wa bona ba re šo la. Batswadi ba ile ba mmitša. Ge a fithile ba re ba bogadi bja go šeba, ba nyaka wena. A re ba 'nyaka ke nna khomo naa. Khapana a re êma ree gae. Botša bo papê ba go fê dikhomo tša go.

4209

8977 Bakhonyana ba re le lukiše thoto ya rena. Go laêla ke go thabêlana. Bakhonyana a baka ba laêla. Ba ile ba toga mapara a bona, ba re re hwetšane thoto ya rena e lukile. Ke moka ba napa ba tšwa ka maforo ba toga. Papago mothadi a šala a bitša ba gabô gammôgô le malome wa mothadi le khadi. Ba ile ba a ta ka lona letšatši le we a go ba botša gore ba boê ka lona.

8978 Papago mothadi o bega khobô taba. Le bitša ke nna Bathubatse. Ke le bitšetša taba ya ngwana yo. Ngwana yo ke mamotseetša ka baka la gore o gana go boêla bogadi. A ke robale ka baka la taba ya gwe. Le ka mmotša kotse lena o ta le kwa a boêla bogadi. Khadi e ile ya leka ka maata go botša mosadi gore a boêle bogadi. Le ga go le bjale o ile a gana. Malome wa gwe le yêna a mmotša. Le yêna o ile a no mo ganêla. Ba ile ba re bokaone ke go thopa dikhomo o fê bathadiwa. Re re ke bathadiwa bjale ka ge a gana go ya bogadi.

8979 Bakhonyana ba bathadiwa ba gapa monyalo wa bona fêla. Ka moragonyana ga mo ba šitile ke mosadi go boêla bogadi, bathadiwa

bathadiwa ba fitha go t̄ilo nyaka thoto ya bona. Ba ile ba ba fa lesome la dikhomo. Ba ile ba t̄haellwa ke khomo ya tswetš̄i.

4210

Bjale bathadiwa ba re a gona taba ba ga makholo. Le tšona dikhomo tše ro le dišetša. Motogolo wa lena o t̄a t̄a a tšeya mosadi ka tšona. Ke moka molato wa bona wa fēla o e t̄a mo we. Thethepe a dula lapeng la mmagwe.

8980 Ke Thethepe t̄he khaola tswetš̄i, t̄he lapiša ba foledi le ba thwedi ba mega. Ke mōka a napa a ba poya bogadi. Morwa wa gwe o mo šile bogadi. Leina la morwa ke Mapanyeng. O ile a boiša dikhomo, a t̄a a tšeya mosadi ka tšona. Bokhonyana bja goma bja bošila t̄hekeng t̄ha pele. Mafellō a taba ya poya bogadi.

8981 (b) Tšhabo ya bathōlogadi ba pakaeno le banna ba bangwe.

Matšatš̄ing a bo lehono e ke ke mokete ge mosadi a ile a hwēla ke monna. O diyo leta fēla ge ba t̄hoboša lehu la mohu. Ka moragō ga mo ba t̄hobošitše lehu la monna, o fo e kēla mo we a kwago peelo ya gwe. Ba bangwe ba no ima ba dutš̄i ba t̄hale t̄hellong t̄ha mohu.

Tša khale ke tša khale. Tša pakaeno ke tša pakaeno. Ka nte le

4211

bathōlogadi, t̄halo e t̄etše kudu. Basadi ba pakaeno, o re ke mosadi waka mo o bōna o ena le bana ba bane goba ba bathaano. Le ge nōga e ka ngala a na le bana. Gona ba bangwe ba khotella go dula bogadi ka baka la bana. Ba bangwe a ba khathale, ba no ba togēla.

8982 Lerotš̄e la gofiwa a le na khodu. Ke bathōlogadi ba pakaeno. Lerotš̄e ba ra banna ba we ba ba šēgēlago ka moragō ga mo monna wa gwe a hwile. Ba re lerotš̄e le na le mong wa lona. Ka baka le we a ba nyake go bakiša mong wa lona. Ka gobane la gwe le bodilē a le bōna. Bathōlogatš̄ana ba pakaeno ba no nyaka go e kēla mo we beng ba go nyakago. Batswadi a ba swanēla go t̄hinya dikhomo tša monyalo, ka gobane bana ba pakaeno ke bofema ka p'elo.

8983 Bofema ka peelo goba bofema o bone. Ke gore dikhomo tša monyalo, motho a swanēla go dija. Ka gobane basadi ba pakaen' bofema o bone. Go ima e t̄hale dikharebe ke ga bona. Go f' ga bona. Ke gore go tšhaba le monna o šele. Kharebe e

lethari. Ge o mmikile tšatš̄i le o t̄ēna malaong a gr

Ge t̄hale khale ba mo romēla go batswadi ka

foletše the šutha le nakeng. Ke tšhupō ya gore ke mosadi.
Pakaeno molaō o we o hwile. Go bjale ka bona bathōlōgadi, go
thale ke ga bona.

8984 Go the khotellē thello tha mohu monna wa bona. Theileng ba
ka ilēla ka molaō. Le ge ba tha apere dithemō tša lehu. Ka
moragō ga mo ba ba tušitše the tšhila tha lehu, ke moka go fedilē
go bona. Go šala go khoteletše ngwana wa peelo. Ba bangwe e ta
re ge letšatši la thobošo le fitha, ya ba ba lapile. Go lapa ke
gore khaufsi le go bēlēga. Go tšhaba le banna ba bangwe ke ga
bona. Bogadi go šala go dutši ngwana wa peelo.

8985 Maidi o ile a hwēla ke monna. Monna wa gwe e be e le
Burwane. O ile a no šiya yēna fēla moteng bjale ka ge a be a na
le nto ka e thi. Matalē o ile a mo šiya a thale kharebe. O be
a nyetše ka lesome la dikhomo. O be a šaletše ke tswetši fēla.
4213 Ke moka Burwane a thabēga a hwa. Re ta re ke dipitši re ta bōna
ka mabala. Ke ka letšatši la go toša thetšhila.

8986 Maidi o ile a ima pele ga letšatši la thobošo. Di a ila go
butšiša mothinyi pele ga go thoboša bana ba mohu. Ba ile ba dula
taba gōdimu ba letēla letšatši la thobošo. Letšatši la thobošo le
ile la fitha. Pele ga go beudiwa, ba ile ba ra ba-khekolo gore ba
mmutšiše mong wa lerumu. Dikhopolo tša bona di gopola gore o
imišitše ke yo mongwe wa bo leloko la mohu. Ba dirēla gore o ta
napa a dula naē. O ile a bola monna wa khōrō di šele. Banna
ba thōma go inamēla fathe. Re di kwile bjale re ka tšwēla pele le
modirō o we re tetšego ōna.

8987 Maidi o ile a gana ba bo leloko la mohu ka moka ga bona.
Bjale ba thōma gore o swanetše go beula ke Makhoba. O ile a mo
gana. Ba re gona khētha yo we a swanetšego go go beula. O di
4214 tebe gore a wa swanēla go khētha motho wa thekō. O ile a re ba
bogadi ka moka ga bona a ke ba nyake. Ka goriale mo we ke gore o
wa thala naa. O ile a re a ke thale, ke ta no šotha ke boya ka
gae. Ba ile ba leka ka mata go mo gapeletša, a napa a gana.
Ba re mo togeleng, o ta šala a e khopola.

8988 Maidi a re ke imišitše ke Mothakhathi. Mothakhathi ke
motogolo. Banna ba ile ba inamēla fathe. Ka morago ga mo a
bolabotše ka mokhwa o we, ke moka ba mmutšiša gore o nyaka yēna naa.

O ile a dumêla. O wa bôna taba e o e dirilego e, a še yôna. Lebaka ke le, ngwana yo we ke motogolo wa rena. Gana lehono taba e o rimêla ka baka la botogolo. A ba ka ba dira molato. Taba e ile ya napa ya ba di kama t̄haa.

4215 8989 Maidi o ile a tšwa ka gare ga mot̄e. Ba ile ba bôna gore o ganeletše motogolo wa bona, ba dira gore a tšwê, ka gobane ba ka t̄heke ba ôra mollô ka o thifi le motogolo wa bona. Mot̄e o we ba go mo agêla, o ile a agêla ke ba bogadi bja gwe. Motogolo wa bona o ile a tšwêla pele le go remêlê t̄helêpê t̄ha bo malome wa gwe. Bana ba we a bêlêgago naê ba 'ana mothopô wa bo malome wa gwe. Ka baka la gore a ba ka ba dira gore a nyalê.

8990 Matale a tšhaba le Mafsikeng. Ka moragô ga mo ba bôna gore Maidi o ba t̄hapatšitše, ba ntšha khomo ya go ya go khopêla t̄hegô t̄ha meeti. T̄hebaka t̄he ile t̄haya. Ke rumile ke bakhonyana ba lena, ba re ba na le khomo, ka yôna ba khopêla t̄hegô t̄ha meeti. Ba ile ba re ba o kwala, mosadi wa bona šo, a ba t̄e ba beke. Lehu a ba t̄hale. Goriale ke ba ga makholo wa bona. T̄hebaka t̄ha goma t̄ha ya t̄ha ba botša gore ba re t̄ang lebeke. Letšatši la le la ba gafêlago bakhonyana gore ba t̄ê ba beke, o ile a napa a tšhaba le Mafsikeng.

4216 8991 Nyakellang mono. Goriale ke batswadi ba Mafsikeng. O ile go tšhaba naê a ya a bega batswadi ba gwe. Batswadi ba gwe ba ile ba gana. Morwa wa bona le yêna a re ke mo nyakile ke mosadi wa ka. Ba bôna gore a go thuši, bokaone ke go monyalla. Ke ge ba romêla motho go batswadi ba motšhabi. T̄hepela o ba botša ba nyakellê ka mono. T̄hebaka t̄haya t̄ha ba bega lentšu la nyakellang ka mono.

8992 O t̄heke wa bôna go akalla ga bonong gowa fat̄he ke ga bo lona. Batswadi ba ile ba befelwa kudu. Ba lata moredi wa bona. Ba ile ba gana go ba šupa moredi wa bona. Bjale ba re, a re nyake dikhomo tša lena, re nyaka ngwana wa rena. Moredi wa bona o ile a tšwa ka ntong. A re go batswadi, le ka dira ka nna ka mokhwa o le khônago. Ke ngwana wa lena. Ga go motho yo we a ka le beyago molato. Nna go apeela lebita a kee. Ke moka a fetša polabolo ya gwe.

8993 Matale a go-giwa ba boêla naê gae. O ile go fetša dipolabolo tša gwe, ba re a êmê. O ile a gana go êma. A re ke re diang ka

4217

mokhwa o le nyakago go dira. Ba thōma go mo tiya. A re go tiya le tiya mmele, a le tifi peelo yaka. Lebaka a le gona ba diyo gōga. A re go monna wa gwe, wa theke wa fēla peelo ke a boya. Wa bōna ke thā boe ke ge ba diyo mpolaya. Ke moka a re go bolabola ka mokhwa o we a šma a thepela. O wa teiwa ngwana wa batho. Madi a falla. Ba ya ba fiṭha naš gae. Lešoko la tsoga go mmago Maṭale. O ile a lla bjale ka ge nke go hwile motho. Morediš o ile a o kwa bothoko ka mokhwa o we mmagwe a llago ka gona, le yēna a thōma go lla.

8994 Thebeu o ile a ya go bōna gore go thagileng. O ile a hwetšana gore banna ba dirile phōšō. Ba teile moredi wa bona ka mokhwa o šoro. A dira gore mmago Maṭale le yēna Maṭale ba homolē. Ba ile ba homola. Bjale molato keng. Papago mothepa a mo thalošetša ka mokhwa o we ngwana a dirilego ka gona. Le a bōna le ta temiwa ke makhowa. Ge a gana, botšang motho yo we a mo forago, a nyalē. Ke moka le boetše dikhomo go mong wa tšona.

4218

8995 Maṭale a boēla go monna yo la Mafsikeng. Ka moragō ga mo Thebeu a feditše dipolabolo tša gwe. Mothepa a re lehu ke boroko. Ke moka a thakhoga, a wēla tela. Ba ile ba yo mo tswara, Thebeu a ba ganetša. A re le nyaka go bōnang. Le mo kwile mo a re lehu ke boroko. Yo mongwe wa lena a no mo šala morago a bonē gore o ya kae. Mothomong o wa boēla, mothomong o ya go e polaya. O ile a šadiwa moragō. O ile a tēna ka khōrō ya bo Mafsikeng. Ke moka molatedi a goma. A ba botša gore o fiṭhilē.

8996 A ba nyalē. Goriale ke Thebeu. Ba ile ba kwa mantšu a monna yo we wa mošata. Ke monna yo mongwe wa lekhoṭa la ka mošata. Ba roma thebaka thā bona, gore thepela o ba botša ba nyale. Morumiwa o ile a ya. Ba itše ke te ke le botše le nyalē. Bakhonyana ba ile ba thabēla lentšu la go nyala. Ba re re di kwile. Thepela o ba botše ka tšatši la gore ke rena ba we. Le rena re thā šala re botšana. Ke moka a goma a ya a ba botša letšatši le ba tatago ka lona.

4219

8997 Mafsikeng a nyala Maṭale ka lesome la dikhomo le dikhomo tše pedi. Ba ile ba ya ka lona letšatši le la ba go ba botša gore ba ta ta ka lona. Le bona ba ile ba hwetšana ba khobakane. Tše di lwago di a gathana, mmuta o gathane le mpja thegolong.

Nyalang re le bônê. Ke ge bantšha dikhomo tše dingodilwego ka mo gōdimu. Re le bone, re ta le bitša tšatši le baḥadiwa ba tilo gapa dikhomo.

8998 E khopoleleng. Ke lentšu la go tibiša baḥadiwa.

Morumiwa o ile a ya. Ke rumile ke ba ga makholo wa lena ba itše ke te ke le botše le e khopolêlê. Re di kwile, thepela o ba botša ka tšatši la gore ke rena ba we. O ba botše re nyaka go hwetšana dithoto tša rena di khobakane. Le rena re tha tibišana. Ke moka tha goma thaya tha ba botša letšatši le we ba ta tago ka lona.

Le bona ba hwetšana lebaka la go tibišana.

8999 Letšatši la go e khopolêla. Ka lona letšatši le we la go e khopolêla ba ya. Ba ile ba hwetšana ba ba letetše. Ba ile ba ntšha lesome la dikhomo ba ba fa. Ke ôna monyalo wa lena. Ba ile ba dumellana nabô bakeng tha dikhomo tša monyalo. Bjale baḥadiwa ba re re nyaka bo mammalane. Manamane a dikhomo tša

4220

bona a be a le a maḥano. Ba ile ba bega moḥadiši. O ile a re ntšhang tša lena, nna ke ta tša tša go thiba tše we. Ba ile ba ntšha dikhomo tše tharo ke moka ba phathaganya le tše la pedi, ya ba tše thaano. Ba di fa baḥadiwa. Ke moka molato wa fêla.

9000 Ba ile ba thôma ba nyaka go gana ka bomammalane. Bjale baḥadiwa ba ba kata ka polabolo. Le a bôna ngwana wa lena le go re apeela a be a thešu a re apeela. O thadile a thale matsogong ga lena. Bjale le gana ka bomammalane ka lefe lebaka. Moredi wa lena o be a thale mo ga lena, le ka rego o šile bomammalane.

Bjale ka Maleopeng a gore mosadi o na le bomammalane. Ke ge ba bôna ga boṭe gore a ba na boêmô. Ke ge ba ntšha bomammalane ba ba fa. Mafellô a taba.

4221

9001 Maṭale a ka bitšiwa pere ya magadi a mabedi. Ka baka la gore e be ba monyetše a ka bitšiwa pere ya magadi a mabedi. Kudu pere ke mosadi wa go toga a le matshegong. Kharebe e bitšiwa pere ya magadi a mabedi, ka baka la dikhomo tše ba goba ba mo nyetše ka tšona. Kudu a ba bone mothepa phôšô, phôšô ba e bôna batswadi ba gwe. Ba re ba na le bo jêla pele.

9002 Phirima o ile a šiya Thoko. Ka letšatši la thobošo, a gana go beudiwa ke ba bogadi. Ke gona ba thomile. Ka nnete re khôna go bopa diolwana tša ka teng ga tšona a re go tebe. Ba ile ba mo

togêla a le bjale. Ka moragô ga mo a bôna gore di-ila ka moka di fedilê, ke moka a le tēna la ntšhotšhobêla. Ba ile ba mo nyaka ba theke ba mmôna.

4222

9003 Mpomo o ile a mo hwetšana (Pangê ^{mabulane} mife.) Monna yo o be a tša tšame a nyaka yēna. O be a tšama a rekiša letšoko le patšê. Ke mo makhowa ba thešu ba thibêlê patšê. Monna o ile a mo dumediša. Mosadi a ka a nyaka go mo dumediša. Go mo tēba o wa mo tēba, o makala fêla ge mosadi a tša dumetše mo a mo dumediša. O ile a mo togêla, a tšwela pele le go rekiša dilo tša gwe. Ka moragô ga mo ba feditše tšhabô ya gwe a boêla gae. O ile go fiṭha a ba botša. Ke hwetšane mosadi yo la le mo nyakago. Ke ile ke a mo dumediša a napa a nkhomolêla.

9004 Ba ile ba wêla kwaleng ya mosadi. Pele ga gore ba latê mosadi, monna yo mongwe wa go ba a bêrêka ka gona, a re le tšhokomeleng mo leya. Go na le mohuta o mongwe wa makurekure. Mohuta o we o tšeya basadi ba batho. A la tswanêla go tēna kompong ya bona. Le swanetše go tēna ga ntona ya kompô. Le mmotse gore le nyaka mosadi. Ke yēna yo we a tša ba bitšago. La tšhoka go dira ka mokhwa o we, ba tša le tiya. Re di kwile. Ke moka ba phara dithaba ba mo lata.

4223

9005 Ba ile ba fiṭha ba dira ka mokhwa o la monna yo la a go ba botša ka ôna. Ntona ya kompô e ile ya bitša monna le mosadi. Ba ile ba tša. Bjale ntona ya re go mosadi, o wa ba tēba batho ba. O ile a dumêla. A re ba latilê wena. O swanetše go toga nabô. O wa o kwa wena monna, mosadi yo ke wa batho ba. Molaô wa the gagešu o re o swanetše go mo gafa. Mina tola hena lapa mokwakweng. Mina a e khôna ntaba. Ba we ba o kwago mo a bolabola ba ile ba tšhaloša dipolabolo tša gwe. Ba hwetšana gore o bolabola nnete.

9006 Ba ile ba toga le mosadi wa bona. Thoko a ka a ya a dula. O ile a goma a boêla gapê gana kowa ga monna yo la wa mokwakwa. Ba ile ba goma ba ya ba mo tšeya. A goma a boêla. Bôna mosadi yo we ke phaga, le ka theke la mo khôna. Batswadi a ba re fê dikhomo tša rena. Ba ile ba ntšha dikhomo ba fa bathadiwa. A ba ka ba nyaka le bomammalane ka gobane o šile bomammalane ba bana. Mafellô.

9007 Mathephoko le yēna o ile a tšhaba le dikompô ka moragô ga

lehu la monna wa gwe. Batswadi ba gwe ba ile ba fetša ka go ntšha dikhomo tša mo-nyalo ba fa bathadiwa. Tša pakaeno ke tša pakaeno. Batswadi ba jêla thogong menyalo ya baredi ba bona. Ba tšhaba le mehuta e šele. Khanthe ge ba tšhaba le banna ba naga e, e be ba ta ntšha dikhomo ba nyala. Mapolantane ba gana go lefa le go nyala, ka baka la go ba topa teleng. Mafellô.

Temana ya 11: Mote o thii wa bathologadi ba monna wa basadi.

9008 Ke bana ba komana boloto bogoši ke go bopana. Ka molaš basadi ba monna ba swanetše go dula felo go thii, bjale ka ge a ba šile moteng ka o thii. Go tšamegile gore thellô tha mohu monna wa bona ba llê gana kowa mohu a ilego a hwa a le gona. Ga gona tswanêlô ya gore thellô tha mohu the ndiwê morakeng. Ba dula ga na mo la taweng ba lla thellô tha mohu go fithêla letšatši la thobošo.

9009 Go phumêga ga mote wa taweng. A o phumege ka baka la gore mong wa ôna o hwile, aowa o phumegile yêna mong a tha phela. Bjale e be ba filo dula ka baka la go bôna gore morithi wa bôna o tha phela. Le ge a hwile ba be ba khoteletše go lla lehu la mohu monna wa bona. Ka baka la go thoka kwano, ba palakana. Yo mongwe le yo mongwe a bôna wa gwe mmoto a dula.

9010 Tošo ya mote wa taweng. Ka tšatši le lengwe bathologadi ba ka palakana, ge ba bôna mote wa taweng o khudušwa. A ba tala ba we ba ka gomago ba ya ba dula mote ka o thii. Mongwe le mongwe o ta nyaka go dula ga wa gwe mmoto. Ka go kwana ga bona, o ka bôna ka ba bedi ba na le wa bona mote. Mosadi wa ntô e kholo a ya a dula le yo mongwe. Ke yo we a o kwanago naš.

9011 Mekhwa ya basadi ba monna. O ka no bôna ka mekhwa ya bôna le ge monna wa bona a tha phela. Ge a na le ba bararo, yo mongwe wa bona o ta thepela a le nnoši. Ba ba bedi wa bôna ba o kwana. Ge o nyakišiša taba, o ta hwetšana gore yo la ba mo thoilego ba re ke mamoratwê. Ba la ba thepelago ba le ba ba bedi, ke bo mamonyadiwê. O wa di bôna ditaba, ke gona ba thomile di gabula mašefa.

9012 Tsetsetse a šiya bathologadi ba ba bedi. Maina a bona ke bo: Maitšeng le Maganong. Maitšeng ke yêna yo we a ilego a ntšha

monna thakeng. Ka moragô a tšeya Maganong. Maganong ke ngwana wa malome wa gwe. Mosadi wa go ntšha monna thakeng o ile a ba le ngwana ka o thii, wa mosetsana. Wa ntšo ya bo bedi, o ile a ba le thari ya bathankana le banenyana. Le ge ntšo ya Mathômô e be le ngwana wa mothankana, o be a ka theke a ba moja-lefa ka gobane ntšo ya the tima mollô ke ya Maganong. O ile a ba šiya moteng wa gwe. Ke gore o be a no aga a le nnoši.

4227 9013 Mekhwa ya basadi ba gwe. Go ngwadiwa mekhwa ya basadi ba gwe ya pele ga gore a ba šiê. Yo mongwe o be a tha tšee mollô ka lapeng la yo mongwe. Molato keng ba tha kwane. Molato a o yo ke lehufa fêla. Tšatši le lengwe ba o kwane. Tšatši le lengwe a ba o kwane. Ge mosadi yo mongwe a ka dira bjala, ge ba nwele ke moka ba fapana ba thôma go ômana. Modiri wa bjala o nyaka gore monna a robalê ka ntong ya gwe. O no thôma yo la, ge a bôna monna a gôgômêla ka ntong ya gwe.

9014 Ditaba tša mahufa a basadi a di šadiwi nthago. Ba re ke tšona di aga meje, kxanthe di bolaya monna. Monna o rwele theema the ka magetha: Ke diboba di loma pôô. Ka nnete ke diboba di loma pôô. Ke lešaka la go o ta tšwa wa tšhabêla kae. Lešako a le na bo tšhabêlo, the go hwetšane o êma. Monna ke nku mo a e hwa a lle. Basadi ke ôna marumu a monna. Ke bona ba we ba ta gomago ba go bolaya. Ba upa mamoratwe gore ba šale ba tswana. Monna wa bona o ile a hwa, a ba šiya.

4228 9015 Ba ile ba lla thellô tha monna wa bona. Ka letšatši la thobošo, ba ile ba šupa Modipi goba yêna moja-lefa. Bona bathôlogadi a ba ka ba beudiwa ke ba bogadi. Ba ile ba beula ke batswadi ba bona. Ba bogadi ba ile ba tšha-ba mekhwa ya bona. Ka nnete mekhwa ya bona e be e beufiša. Lehufa la bona a la ka la fêla le ge monna wa bona a hwile. Ba no dula ba ômana ba gopola mohu monna wa bona. Ka moswana o ta bôna ba thepela ka ba bedi. Ge ba boya, mongwe o boya ka ya gwe tela ka baka la go ômana ga bona.

9016 Le ga ba dula ba ômana, ba dula mote ka o thii. Ge ba ka ômana ka mabanyana, ka moswana mo o e ya o hwetšana ba dutši ba tšere magane a bona. Digafi tše we pedi tše we a tša ka tša a rogana. Ba ile ba no dula kowa moteng wa go šiya ke monna wa bona.

Monna wa bona e le yêna moja-lefa. Ke monna wa bona fêla ka medirô.

4229

9017 Modupi o ile a khuduga mmotong wa le khwareng. Ka moragô ga dilemô tšee pedi ge papagwe a hwile, ke ge a toša motše a yo aga mmotong wa mabotana. Ke bona bo mmagwe ba go mmotša gore, re swanetše go toga mo, ro aga motše o moswa. Ka baka lang re toga, goriale ke moja-lefa. A re lebale mohu. Le bošego re no lala re mmôna. O ile a ba kwêla. O ile a toga nabô bedi ga bona. O ile aga motše wa gwe o moswa. Ke moka a dula nabô. A ba ka ba palakana. Ba no ômana fêla go ruša motše wa mohu a ba ka ba o ruša. Mafellô a taba ya bona.

9018 Patši a hwa ka bolwetši bja lepera. O ile a šiya basadi ba ba bedi motšeng. Mosadi wa boraro o ile a mo šiya a thešu a beke. Go nyala gona o be a nyetše. Bjale a laêla morwa wa gwe yo mogolo gore o šale o tšee mosadi yo la. Ka moragô ga matšatši a the makae a napa a hwa. Maina a basadi ba gwe: Ngwana Raganya le Ngwana Masumi. Wa nto e kholo ke yêna Ngwana Raganya.

4230

9019 Letšatši la go thoboša bana ba mohu. Ba ile ba lla thello tha mohu monna wa bona, ba dutši ba le gona motšeng wa mohu. Ka lona letšatši la thobošo, batho ba ile ba ba gona. Ngwana Raganya o be a gudilê. O ile a no beula ke batswadi ba gwe. Tedu-khubedi a beula Ngwana Mashumi. Ke yêna moja-lefa. Ke gore moja-lefa o ile a dula le mmane wa gwe. Ba tha agile motše ka o thii ka baka le we.

9020 Tedu-khubedu a ya a beka Motšatši. Motšatši ke yêna mosadi yo we a ilego a šiya ke mohu a thale ga batswadi. O ile a ba le ngwana ba tha dutši motše ka o thii. Bongwetši bo fedile ga Motšatši. Bjale o ile a thôma mokhwa wa gwe. A thôma lehufa, la go hufana le Ngwana Mashumi. Mmago moja-lefa o ile ke a mo sola, a thôma go lwa naê. Motšatši a thôma go dubakanya motše. Moja-lefa a khone go khala mosadi. Ba re o mo file moratišo. Mmago moja-lefa a tšwa ka gare ga motše, a bôna wa gwe mmoto a dula le morwa wa gwe.

9021 Ngwana Raganya o wa gilê wa gwe motše. Morwa yo we a go toga naê ke moratho wa moja-lefa. A re go moja-lefa, a di ile go ya ka mebotô, ke tša šaka ka le thii. Ngwana Mashumi le yêna a tšwa le

- barwa ba gwe, ba bōna wa bona mmoto ba dula. Motšatši o ile a šala le monna wa gwe matopeng. Matopa ke gore maruping. Ke maruping ka gobane dinto tše dingwe di teilwā. Ntō e ngwe e tha šetše. Ke matopa ka baka la ntō e la ya go šala. Ge la e be ba tugile ka moka, ke maruping.
- 9022 Tedu-khubedi a ka a khotella go dula matopeng. O ile a šala a dula thelemō ka the thifi. Thelemong tha bo bedi o ile a lema a dutši morakeng. Le yōna o ile go toga mo we matopeng, a bōna wa gwe mmoto a dula. Bana ba kōmana boloto bogoši ke go bopana. Go bopana go ile gwa šita ka baka la lerobo la Motšatši. Mote wa go šiya mohu Patši o ile wa thubēga ka bogare ka baka la mosadi.
- 9023 Bana ba khaka ba bitšana ka miludi. Ke ge ba ile ba palakanya ke thegodī goba batsumi. Go bitšana ga bona ka meludi, ke go khobakana ga bona. Bjale bana ba mohu Patši ba ile ba bitšana ka yōna meludi, ba e ya ba khobakana lapeng la bo moja-lefa ba loma molomō wa ngwaga o moswa. La-peng la moja-lefa ba ka theke ba loma gōna ka gobane mosadi yo we a mo tšerego e no ba mosadi fēla. Ke gore a še ngwana wa malome wa gwe. Le gona o šiya mohu. O swanetše go ya go tšeya ngwana wa malome wa gwe. Ke yōna yo we a taya a ba lumiša ngwaga o moswa.
- 4232 9024 Megwere e mitšitše bana ba khaka. Motšatši a thibēla monna go tšeya ngwana wa malome wa gwe. O ile go bōna gore o dumetšitše, a goma a mo thibēla go ya ba loma lapeng la Ngwana Raganya. Le gona monna o ile a dumēla. Ke moka di ile ka megwere. Kudu re ka re di mitšitšwē ke megwere ka gobane yo mongwe le yo mongwe o lumiša bana ba gwe ka lapeng la gwe. Ba no bitšetšana ditaba tše dikholo le tše dibe. Tša goja ke ditšhila tša mēnō, a ba bitšane. Mafellō a taba ya mote wa go šiya ke mohu Patsi. Tša ēta ke namagadi pele, goya le wa ke ga tšona.
- 9025 Motala a šiya basadi ba bararo. Maina a bona: Malapane, Mathegabu le Mabore. Pele ga lehu la gwe, o ile a ga moraka. A re ke khale re dutši mo, bjale ke nyaka go le toša ko le agēla moraka. Fēla le ta šala le fetšiša go aga, nna ke latetše ba ba hwilego. Dipolabolo ka moka ba ile ba di kwa, fēla a ba ka ba di šala moragō.
- 4233 9026 Molaō wa moraka. Monna o swanetše go lebella molala o we a

ta agago go óna. Mo a o bone ke moka o ya ga monna wa ngaka go o laolêla. Ge ditaola di ile tša dumêla, o swanetše go nyakêla ngaka yo mo gógêla lešaša. Ke gona agile motje ka go góga lešaša. Ka gare ga motje go agiwa dinto. Ka lona letšatši le we monna wa ngaka a gógago lešaša, mong wa motje o swanetše go aga lekuba a robalê góna. A ka no tšeya mosadi yo mogolo a robala naš. O swanetše go aga dinto ka go latelana ga go bikiwa ga basadi ba gwe. Ke óna molaš wa go aga moraka.

9027 Motala a ka a dira bjale ka molaš o wa ka gódimu. O ile a no lebella molala, ke moka a napa aga ka ntšê le goya ngakeng. O be aga a e ya a robala šuping. Tšatši le a fetšago nto ya mosadi yo mogolo, ya ba gona a khuduga le mosadi yo mogolo ba yo robala morakeng. A ba ka ba robala bošegong bjo we. Batho ke baloi
4234 ba lala ba mo tswenya ka gore o nyaka go laya butši. Butši ke gore buntši. Ka bošego bja bo bedi a thabêga.

9028 Motala o laêla ba motje wa gwe. Le a bóna, a di makatše mo ke babja, ke ile ka le botša gore go ta ba bjale. Lebaka la ka la go toga le fithilê. Le theke la mpoloka mo gae le leswa. Le mpoetšeng maruping. Wena Motetete o šale o tswere motje o waka. Lehono ke wago ka gobane nna ke ya mo we bahu ba lego gona. Ka morago ga matšatši a the makae a napa a hwa. Ba ile ba mmoloka gona maruping. Modirô wa go aga moraka wa éma.

9029 Modirô wa moraka wa tsoga ka moragô ga mo ba fadilê khoko. Bana ba mohu gammôgo le bathôlogadi ba ile ba ba phifallong. Ka moragô ga lesome la matšatši ba fala khoko. Ke moka Theila the fedile. Barwa ba ile ba thôma go aga moraka wa go šiwa ke mohu. Ba ile ba lla thellô tha mohu ba dutši gona morakeng, ka baka la
4235 gore mohu o hwile a le ga óna.

9030 Letšatši la thobošo. Ka lona letšatši le we la go thoboša bana ba mohu, ba ile ba khobakana ba bo leloko la mohu. Ge ba nyakišiša mosadi wa nto e kholo, ba hwetšana gore ke Malapane. Bjale a na ngwana wa mothankana. Ba ile ba šupa morwa wa nto ya bo bedi go ba moja-lefa. Leina la gwe Motetete. Mosadi yo Mabore o tšerwe ka dikhomo tša matšo a moredi wa Malapane. Ba mmotša gore ge a ile a bélêga ngwana wa mothankana, o di tebe gore ke yéna moja-lefa. Bathôlogadi ba ba bedi e be ba gudile, a baka

ba khétha. Motetete o ile a beula Mabore.

4236 9031 Moja-lefa o ile a tswara mote wa mohu papagwe. Ditopó ke diaga mote. Go lwa tša šaka ka le thii. Batho a ba ile go ómana. Moja-lefa a ka a nyaka go šala mantšu a basadi moragó. Dikhomo tše dinnyana mo di ka re di a tšheka tša hwetšana tše dikholo di tha tšheke. Le tšona tše dinnyana di ta phakiša di thapa. Mosadi wa Motetete e be e le Mafiri. Ba be ba dula ba ómana. Tšatši le lengwe ba tswarana ka dita. Mathegabu a botša morwa wa gwe Motetete gore ba tšwé ka gare ga mote. A ka a šala mantšu a 'magwe moragó. A ba ka ba palakana ba ile ba fo dula felo go thii.

9032 Motetete o ile a toša mote mmotong wa Tšatšaneng, a ya aga mmotong wa mabotana. Ba ile ba dula dilemó tše tharo, ka thelemó tha boné, a lema a dutši morakeng. Ka moka bathólogadi ba ile ba dula naé mowe morakeng. A gwa ka gwa ba le yo we a ilego a pheta molala. Ke bana ba kómana boloto bogoši ke go bopana. Le ge Mafiri a ile a lopa ka thógó, a ba ka ba palakana. Go lopa ka thógó, ke gore mong mosadi wa Motetete o ile a hwa. Re ka re ba ile ba aga ka yéna moraka. Ka gobane o ile a hwa moraka wa gwe e thale o moswa. Monna o ile a dula taba gódimu. Mafelló a taba.

4237 9033 Madome o ile a šiya dinto tše nné. Maina a basadi ba gwe: Madulo, Mokhatšhane, Mathoke le Motatšo. Lerobo le ile la thóma yéna mong mohu a tha phela. Mokhatšhane a tšwa ka gare ga mote, a dula thekonyana le barwa ba gwe. Ke moka papago bona, a re o wa bolabola, barwa ba mo šupa thepakélé.

9034 Go béléga ke go feka maano, ka tšatši le lengwe ke marumu. Goriale ke Madome. Barwa ba o-kwa molaó wa mmago bona. Monna o ile a the šale taba moragó. Nka baka lang mosadi a fetoga póó. Molato ke gore ke mamonyadiwé. Mamonyadiwé ke mosadi yo a tha ratiwigo. Monna o ile mo a e hwa a šiya e le mete mmedi. Khanthe mogolo-golo yo mongwe, o ile a šiya theema the: Mete mmedi e ile ya šita khwiti. Khwiti ke péba. Féla yóna e na le mete e mentši. O hwetšana e dirile diphupu ka botalo. Diphupu tše we ke yóna mete ya khwiti.

9035 Mokhatšhane o ile a ba gona ka ntong ya bathólogadi. O ile a o-kwa gore monna wa gwe o hwile, ke moka a ya go alama lehu bjale

ka ba bangwe. Ge ba ntšha mohu ka ntong ya Madulo, a tšena le bathologadi. Ke moka a alama lehu la mohu. Le yena ke
 4238 mothologadi a ila go dula ga wa gwe mote. Monna wa ngaka a ta a ba goga. Ba apara dithamō tša lehu. Ke gona ba le thellong tha mohu monna wa bona.

9036 Letšatši la go toša thetšhila. Ka lona letšatši le we, ba bo leloko la mohu ba tibišwa gammōgō le monna wa ngaka. Bjale ka ge go ngodilwe kae le kae gore letšatši le ke letšatši la modirō wa ngaka wa go thakola bathologadi dithamō tša lehu. Le yena modula theko o ile a ba gona. Monna wa ngaka o ile a dira modirō wa gwe. Ke moka ba mo fa bjala a nwa. Moupī wa thetšhila le yena a ya a upa. Ba mo fa pitša ya gwe mo a tšo upa. Ke moka modirō wa thetšhila wa fela.

9037 Letšatši la thobošo. Ke molaō wa gore ba ba tibiše ka moka ba bo leloko la mohu. Le bo malome wa gwe. Ba ile ba ba gona. Morerō wa pele ke wa go šupa moja-lefa. Ba ile ba šupa Bogššē goba moja-lefa. Ka moragō ga tšhupō ya moja-lefa, ba tšena morerong wa go beula bathologadi. A ga ka gwa ba le yo a ganago.
 4239 Ka moka ga bona ba ile ba beudiwa ke ba bo leloko la mohu. Ka moragō ga go fetša dipeudi ke moka ba tšena go nweng ga mabjala. Ka moswana ba tsoga ba thaba khomo ya go thoboša bana ba mohu. Ke moka thellō tha mohu the fedilē.

9038 Mokhatšhane a boēla a dula ka moteng wa gwe. O na le makoko marabē, o re thware o ka metša. Moja-lefa a re ke nyaka gore dintō ka moka tša mohu papa, di boē felo go thī. Modula theko, a ka a dumēla. Mmago moja-lefa ke ge a remēla morwa wa gwe theema the tha ka gōdimu. Moja-lefa o ile a di kwa. Ke moka a napa a homola. Bathologadi ba la a go ba šiya ba le ka gare ga mōte, bona ba ile ba fo dula ka gare ga mōte.

9039 Bogššē o toša mōte. A re go bathologadi ka moka, re swanetše go toga mo ro bōna mmoto o mongwe re duleng. Dikhaka di ile tšaya ka megwere. Mathokē o ile a dula ga wa gwe mmoto. Motatšo le yena a ya a dula ga wa gwe. Madulo a ya a dula ga wa gwe le moja-lefa. Ke moka mōte wa mohu wa thubega ka mokhwa o we.
 4240 Mafellō a palakano ya mōte wa go šiya ke mohu Madome.

Temana ya 12: Mothologadi wa monna, ka o thī.

9040 Monna mo a ile a hwa a šiya mosadi ka o thifi. Thogong ya taba go ngodilwê mothōlogadi wa monna ka o thifi. Ke gore monna wa mosadi. Monna wa mosadi a ka dula mo_{te} wa gwe le mosadi wa gwe. Monna a hwa a šiya mosadi. Mosadi o swanetše go lla thellō tha mohu monna wa gwe, a dutši ga na mo la mo_{teng} wa go šiya monna wa gwe. Bjale ka ge go ngodilwe gore thellō tha mohu a the ndiwi morakeng. Moraka goba meraka e dirēga ka moragō ga thellō tha mohu.

4241

9041 Pōnō le kwano ya mothōlogadi le monna yo a mošegētšego. Ge monna a bōna gore ke khole le mo a dulago, o swanetše go bolabola le mothōlogadi. Thoka ya khole a e lamolele thelo. Goriale ke monna. O ra goreng. Goriale ke mothōlogadi. Ke ra gore o swanetše go ta go dula mo la ke dulago. Ge mothōlogadi a kwana le go dula, o wa dumēla ke moka monna a ya a mo agēla n_{to} ya gwe. Le ga a ile a dumēla go khudušwa mo_{teng} wa go šiya ke mohu monna wa gwe. Mokhuduši a swanēla go mo agēla d_{nto} ka gare ga mo_{te} wa gwe. O ta no mo agēla khaufsi, fēla o swanetše go ba le la gwe legora.

9042 Monna a ka nyaka go mo tentšha ka gare ga legora. Fēla le ga go le bjale mosadi a ka theke a dumēla go tēna ka gare ga legora ka baka la go tšhaba basadi goba mosadi wa monna. Nōga a e latellwe moleteng wa bo yōna. Ke gore ge a ka bōna ba tha mo lebelle tšōna, a ka khōna go ba togēla, a boēlē ka mo_{teng} wa gwe. Le ge gona le bjala, ba thōma go ōmana. Ba khōna gora yo mongwe gore thepela ka lapeng la go. Mo a ka mo latella, banna ba ta mōna phōšō.

4242

9043 Morabudi le Thekwai. Ke bana ba mosadi. Mogolo ke morabudi. Ba ile ba fapana. Phapanō ya bona, ke gore mogolo o be a nyaka mosadi wa moratho. O dula a mo tswenya ka gore o nyaka go ntšha thebokwana. Bjale mosadi a ka a dumēla go ntšhiwa thebokwana. Ka baka la gore o be a mo tswenya tšatši le lengwe le le lengwe, a ba a botša monna wa gwe. Ke moka ba thōma go the kwane. Monna o ile a hwetšana a dutši a mmotša mantšu a la go botša ke mosadi wa gwe.

9044 Thekwai o ile a lwa le mogolo wa gwe. Mokhwa wa moratho mo a e tšwa bjalleng, o be a o-pella dikoša. Mo a bōna gore o khaufsi

le go tšena moteng ke moka a re tšhaba rrago. Mang le mang a teba mokhwa wa gwe. Mogolo mo a o kwa a re tšhaba rrago, ke moka a tšhaba. O ile go kwa mantšu a mosadi, ke moka a beya ka peelong. Mothomong o nyaka go mphapantšha le mogolo wa ka. Ka nnete mosadi o be a rereša. Ka tšatši le lengwe a ta a homotše. O ile a hwetšana mogolo a dutši a bolabola ka mokhwa o la mosadi a go mmotša. Ge a tšena a ka a mmolabudiša, o ile a mo tiya ka the pakéle. Ke moka ke ntwá e ya lwewa.

4243 9045 Go ya ka meruša a še go tšwana. Banna ba ile ba dulšela taba. Moratho o ile a laudiša ka mokhwa o we mogolo a dirago godimu ga mosadi wa gwe. Mosadi a thatsa monna wa gwe. Mogolo di ile tša gana go tšwa ka ganong. Ba hwetšana gore ke nnete. Ba ile ba sola mogolo. Moratho o ile a re ke papa, ka goriale mo we a ke nyake gore a lefš. Taba kholo nna ke swanetše go tšwa ka khōrō. A šale le moše wa gwe. O ile a bolašela banna puđi ya manganga-thaa. Ba bolašela ke Thekwai.

9046 Thekwai a tšwa ka moteng le mosadi wa gwe. O ile a dula khwiting ya noka ya morola. Mowe ba re go ke Pōpōtwé. Mogolo o ile a šala a dutši moteng wa gwe. Ka goriale mo we, a še gore ba tšwane. Ge gona le thaba mogolo o wa mmotša moratho. Moratho le yēna o wa mmotša. Konanang tša go ja taba empa le botšane. Ge moratho a ka hwetšana bjala ga mogolo, o wa mo fa. Moratho le yēna o wa mo fa. Go thabana go thabana tša šaka ka le thi. Bana ba moratho ba e ya ba loma ngwaga o moswa lapeng la mogolo wa papago bona.

9047 Lehu la Thekwai. O ile a dula mengwaga e menš morakeng. Ka thelemō tha bothano a hwa. Mogolo o ile a boloka moratho wa gwe. Mothōlogadi a lla lehu la monna wa gwe, a dutši gona. Mogolo wa mohu o be a diyo ya a mo tsošetša. Le yēna mohu o be a e ya a mo tsošetša.

4244 9048 Letšatši la thobošo. Lebaka la fiša la gore ba thoboše bana ba mohu. Ka moragō ga mo ba šumile mešomo ka moka ya go thoboša bana ba mohu, ke moka ba gopola go lathéga ga mothologadi. Pele ga mowe, mosadi o ile a gana go beudiwa ke mogolo wa monna wa gwe. Bjale Morabudi a re lapa a le ji lengwe. Ka goriale mo we a dumele gore mosadi a khéthhe yo mongwe. Ba ile ba botša mosadi

gore a dumêlê. O ile a ba a mo dumêla. Fêla ka molaong, ke phôšô gore mogolo a robale le mosadi wa moratho. Ke moka modirô wa thobošo o fedilê, batho ba re go nwa mabjala ba palakena.

9049 Meje mmedi e šitile khwiti. Goriale ke Morabudi o bola mosadi. Bôna ke dula khole le moje o. Ke bôna gore go kaonê gore o dula kowa moteng waka. Ke gona ke ta khônago go bôna tša bošego. Mosadi a ka a mo fetola. Monna a re o wa nkwa naa. Ke go botša ka mokhwa o we ka gobane, thoka ya kholê a e lamolele thelo. Mosadi a re, nka baka lang mohu moratho wa go a ile a toga moteng wa go. O wa bôna wa theke wa mpotša ditaba tša mohu. Ke a go kwa. O ka theke wa ya wa ntswenya. Goriale ke mosadi.

4245 Tswenyo ya ntho o bola e fe. Ke bola ya go ntšhiwa ga thebokwana. Khanthe o re ke duletšeng. A re a ke tšebe, nna ke no re o wa e tša. Ko robala ka ntong ya go lehono. Nna go robala le mmatswala nka the di khônê.

9050 Ke go beutše ka pudi gare ga batho. Go mpeula mo we ga go, o be o dirêla go robala le nna. Ke tswanelô. Ge gona go le bjale o swanetše go tšeya pudi ya go. Le gona ke bošego o swanetše go boêla gae ga go. Tše we o di bolabolago nna a ke go kwe. Thoto e we ke thoto yaka. A gona motho yo we a swanetšego go tšena ka gare ga yôna ka nte le nna. Ke a go rapêla mmatswala thepela gae gago. Ge gona o tha nyake go boêla gae, gona ke ta go togêla, o šale le nto ya go.

4246 9051 Morabudi o ile a boêla gae ga gwe. O ile a bôna gore mosadi a ka tswenya bana, ka gobane e be e le bošego. Ka moswana monna a tsoga a bitša banna. Ba ile ba khobakana. A ba bega ka mokhwa o we mosadi a ganago go mo alla. Mosadi o ile a re ke nnete ke a gana ka baka la gore ke Matswalê. Gantši ba šumiša mmatswala. Khanthe mmatswala ke wa mosadi. Wa monna matswalê. Ke ngodile ka mo gôdimu mmatswala khanthe ke go lathega. Nnete ke matswalê. Lebaka la khano ya mosadi ke gore ke matswalê.

9052 Maphurane o ile a ba ganêla. Molaô o re matswalê a swanêla go robala le ngwetši. Ge ba tšene mo we molaong, ba hwetšana gore mosadi o gana ka lebaka. Go robala lengwetši ke go thôla. Goriale ke banna. Morabudi a re ge e le bothôla ke bjaka. Wa di kwa mosadi. O swanetše go mo alla. O ile a re nna a ke nyake

go-thóla. Ba mmotša gore ke mong wa dikhomo, o re a na taba le molaó o we wa bothóla. Ka goriale mo we ke tswanelo ya gore o mo alló. O ile a re nna mankobó a kiji.

4247 9053 Ngwana o kwa batswadi ba gwe. Banna ba bóna gore mosadi o wa gana, ke moka ba re bokaone ke gore o botše batswadi ba gwe. Témela the thako the tiš, o theke wa ba monyatši wa leeto. Ka nnete thešo the baba mongwai. O ile a ya go batswadi ba mosadi. Ke moka a fiṭha a ba botša ka mokhwa o we a tswenyanago le moredi wa bona. Ka goriale mo we ke ra gore le tš le kwê ka tša lena ditebê. Ba re re di kwile, re ṭata ka moswana. O bitše banna ba bē gona. O ile a goma, ke moka a tšama a botša batswadi ba gwe. Ke gore bakhalabje. Ka nnete taba ya maragó e ya ṭefa ka gobane monna a robale.

9054 Batswadi ba Mampurane ba šitwa. Ka moswana o la ba gore ba ṭata ka óna, ba ile ba fiṭha. Ba ile ba hwetšana bakhonyana ba ba letetše. Ba bigiwa taba. Ba nyaka go kwa tša ka ganong ga mosadi. O ile a no bolabola lona lebaka la matswalé. Batswadi ba re, o wa bóna ngwana, nna a ra tiya goṭhwa re bolabola. Ge yēna mo a taboga molaó, a gona taba. O swanetše go duméla mowe a go botšago. Rena re llé dikhomo tša bona. O ile a ganéla batswadi. Rena re šitilwê bjale ka ge le lena le mokwa.

4248 9055 Morabudi o nyaka gore a yo dula ka gare ga mote wa gwe. O ile go kwa gore o wa gana, ke moka a thagiša lentšu le la ka gódimu. Bjale ba re go mosadi o wa di kwa. O ile a re mo we nka ya. Fēla a ke nyake go tšena ka gare ga mote wa gwe. Ke nyaka a nkhógēla laka lešaša. Le a mo kwa o wa ṭhala ka goriale mo we. Banna ba re o theke wa gapeletša taba. A ṭhale. Wena ṭhepela o dira ka mokhwa o we a bolabotšego. Monna o ile a mo gógēla la gwe lešaša. Ke moka a mo agēla nṭo le mothopa.

9056 Mampurane o ile a dula mowe moteng wa go agēla ke matswale wa gwe. Ge a dirile mapoto o wa mmege. Taba e ngwe le e ngwe o wa mmotša. O ile a o kwana le Šupulugane. Ke ngwana wa rangwane wa Morabudi. O ile a bega Morabudi. A ka dira bjang, a go na the we a ka the dirago ka gobane yēna o gannwé. O ile a mo fetola ka gore go wa o kwala. Le yēna o ṭa ba a thuša medirong e mengwe. Mafelló a taba.

9057 Thoka ya kholê a e lamolele thelo. Mete goswa ya ba batagane. Ke nnete thoka ya kholê a e lamolele. Ke tswanêlô ya gore mothôlogadi a batamêlê mo we go nago le monna. Ge go ile gwa nyarêla thelo, o khôna go kitima a ba botše. Goba a ka no thaba mokhoši ke moka ba mo kitimêla. Bjale mo a dula kholê le 4249 ba bogadi bja gwe, ba ta šita go mo thuša. Theolo tha mošo wa noka, mothwa wa pula the a fofa. Ke gore le ge mothôlogadi a ka nyaka go dula nago, ya ba o kholê, o ka theke wa khôna go bôna tša mote wa gwe. Ge a le ka mošo wa noka, ya ba go thôlêga the bjale ka lehu. Mohu a ka bolla ka ntong ka baka la pula. Noka e tetše a gona botshelo.

9058 Dipaba o ile a hwa a šiya mosadi ka o thi. Pele ga lehu la gwe, o be a dula le ba gabô ba ga Pôpêla mote ka o thi. Ditopô tša mete a di fele. Ge a e tšwa ka gare ga mote, a ka ka a laudiša ditopô. O ile a no laêla mogolo wa gwe. Go butšiša ke molaô. O tswenya keng. A ke tswenye ke thelo. O ile a mo lokolla. Ke moka a toga a ya a dula mmotong wa Mothophi. Mogolo le baratho ba šala ba dutši mmotong wa Mabotana. Ka gare ga bona go na le noka e Mongwana.

9059 Dipaba o ile a hwa a šiya mosadi wa gwe mo we. Mosadi o ile a lla thello tha monna wa gwe. Letšatši la thobošo la ba la fitha. Ba ile baya ba bo leloko la mohu. Dimama o ile a beula 4250 mothôlogadi. Mpôtê ke yêna mosadi wa go šiya ke mohu. Ka moswana ba bo leloko la bo mohu ba swanetše go boya. Ke lona letšatši la go thaba tha go thoboša bana ba mohu. Le go bolabola ditaba tše dingwe mo di le gona.

9060 Mpôtê o ile a gana go dula le Dimama. Ka moswana bja re gotha baya ba gathana gona moteng wa go šiya ke mohu. Ba ile ba thaba khomo ya go thoboša bana ba mohu. Ka moragô ga mo we Dimama a re ke nyaka gore mosadi a te a dulê mo ke dulago. Mo ke kholê, le gôna go na le mapheke. Mapheke ke bolabola ka noka. Banna ba ile ba re o wa okwala. O wa di kwa mosadi, monna o re o nyaka gore o dula kowa moteng wa gwe. Ke a dikwa. Bjale nna nka theke ka khôna go togêla lebita la mogatšaka. Le gona a ke nyake go toga mo. Yêna tšatši le a nyaka go tilo mpôna o ta no ta a nkhwetšana.

9061 Dimama o fela a ya mothophi. Ka morago ga mo a gannê, ba re go lukile wena wa monna o ta no fêla o e ta o mmôna. Di a kwala. Goriale ke Dimama. Nyepô e re theolo tha mošo wa noka, 4251 mothwa wa pula the a fofa. Ge pula e na dinoka di tetše, ba-tabo ba gwe ba ta dira ka mokhwa o ba nyakago. Go lukile ke ta khotella boima bjo we.

9062 Ngwana wa Mopô^tê a hwa. O ile a hwa ka mokhwa o makatšago. Ke tšatši le Dimama a yo robalago mabotana. Ngwana a ka a babja. O ile a thabêga ba ile malopong. Mmagwe o ile a šita go boêla gae ka baka la pula. E be e the pula e diyo ba le gone. Ke gore e be e le pula e kholo. Goriale ge meso e nkha ke moka ngwana a ba šiya. Koša ya malopô ya napa ya thinyega. Nke le boneng, keng tša tše. Ba bangwe ba re lentšu la ngwana wa monna a lewe fathe. Ke mogana o tilo wa mosadi, ba rego ba mmo^tša gore a te a dulê nabô a gana.

9063 Pula ke modupi. Dinoka di fula dithare. Gofula ga dinoka dithare ke go tala ka maata. Wa ka mošola ke wa ka mošola. Ba ya ba êma le-kukurung la noka. Ge ba bôna motho wa ka mošola, ke 4252 moka ba khowella. Motsebo o ile a tšena pula a yo kha morogô. Ba ile ba mmôna. Ke moka ba thôma go khowella. O ile a raba. Re a go roma mma. Thepela o botša Dimama ngwana wa Mpô^tê a tha phela. O ile a napa a ya. Ke moka a ba thabêla mokhoši o we wa lehu.

9064 Ba ya ba thôma go toba-toba le noka. Dimama o ile a kitima a tibiša ba gabô. Nke le boneng. Re ta diya bjang. A re kholwe gore mongwana re ta e khôna. A rieng ro bôna. Ba no ya ba thôma go ba ba toba-toba le noka, ba tha bone mowe ba ka tshelago. Go toba-toba ke goya kowa le kowa. Ba gopola moratho, ba hwetšana e tšere. Ba goma ba boêla gae. Letšatši la dikêla ba kata ba robala. Kowa le bona ba robetše le thetoto.

9065 Ka moswana ba ya ba boloka mohu. Pula ile ya khula gare ga bošego. Ka moswana ba hwetšana noka e fitile. Ke moka ba tshela. Ka nnete ba hwetšana ngwana a hwile. Ke dikama thaa. Ke gore a ba khone go laudiša lehu la ngwana ka gobane le bona ba maketše. 4253 Ge la e ke lehu ba e bo-letša, monna nkabe a ile, nthatana ya mašabêlê khane e la e letše mang. Bjale lehu a ba e boletše ka

gobane ha ka toga ba lla ka wena. Ba ile ba lla go phutha thgō e we ya ga Pōpēla.

9066 Mpōtē o ile a khuduga mothophi, a ta a dula mabotana. Ka moragō ga mo a ndilō lehu la ngwana wa gwe, a botša monna gore ke nyaka go tshela noka ya mounswana. O nyaka go e tshela ka mokhwa mang. Ke nyaka go toga mo. Di a o kwala mogatšaka. Bōna noka e nyakilo re diya tša puding. Ke moka monna a tiya mengwakō ya gwe. O ile a mo gōgēla la gwe lešaša. Ke moka a mo agēla dinto tša gwe. Ke moka o dutši khaufsi le monna wa gwe. Mafellō a taba

9067 Bathōlogadi ka gare ga mote ba tšhaba le-ēpana. Ba we monna wa bōna a ilego a hwa a le ka gare ga mote, bona ba swanetše go no dula ka gare ga mote. Le bona ge ba bōna gore di a ba imēla, ba tšwa ba gōgēlwa la bona lešaša. Le-ēpana le a baba. Ka gobane ba ta mmotša mo a bolaille monna, a nyaka go ta šala a ba amoga monna. Ba ta fo dula ba mo sotolla ka mathō. Bjale ba hwetšana bokaone e le go dula mothopaneng wa gwe thoko.

4254

Temana ya 13: Mothōlogadi o laola ke yo a robalago naē.

9068 (a) Mothōlogadi wa go šegediwa ke wa bo leloko la mohu. Monna yo we a mo khethilego, ke moka ke monna wa gwe. Le ge molaō o tha dumele go rwala thware, ke monna wa gwe. Thware a e rwadiwi ga bedi. Ke gore ge mošegedi a ka kwa, mošēgēlwa a ka theke a rwala thware. Thware o ile a rwalla mong mohu monna wa gwe. Le dithamō tša mohu mošegedi a ka theke a dithama. Ke gore dithamō tša lehu. Go phalola thgō yōna o ta phalola ka gobane o be a dula naē.

9069 Taolo ya mošēgēlwa e gōdimu ga mošegedi. Mothōlogadi o swanetše go e peya ka fathe ga monna yo we a robalago naē. Ke mosadi wa gwe bjale ka ge a tena ka ntong ya gwe. O swanetše go tswara mošegedi ka diata tše pedi bjale ka ge a be a tswara monna wa gwe. Monna le yēna o swanetše go mo tswara ka diata tše pedi. O boetše ka fathe ga molaō wa monna yo we a dulago naē. Mo a nyaka go tšeya leeto, o swanetše go khopēla tumellō ya leeto la gwe, ga yēna monna yo we a dulago naē. A swanēla go e tirēla ka go rata. O dira ka thato ya mošegedi.

4255

9070 Molatša wa monna ke therafēlō. Mona re tene tabeng ya tša

goja. Mothologadi o swanetše go phatha teelo ya go tsolêla mošegedi. Ge monna a ile a šiya molatša, o swanetše go huduwa mapoto. Therafelo the we tha mapoto, o the beya ka mathogo. Mo a tsoga ke moka o wa nwa. Ke mo we o kwago ba re monna o tsogêla mathogong.

4256

9071 Go-e-kelwa ga mosadi ke letšema. O wa bôna mothologadi o nyaka go dira bjala bja letšema. O swanetše go botša monna yo we a robalago naê. Ka tumellô ya gwe, o swanetše go bo dira. Le ge bjala e le bja themphafêla ke molaô wa gore a mmotše. Molaudi wa bjona ke yêna monna. Mosadi le yêna ga gona le the we the mo tswenyago, o swanetše go botša yêna mona. Monna o swanetše go šoma mošomo o we. O swanetše go mo šonêla medirô ka moka e we monna a go ba a mošomêla. Nto mo e rutulugile e bôna ke yêna mošegedi.

9072 Diphôšô tša mothologadi. Go no swana le ge mosadi a ile a dira molato. O swanetše go botša mošegedi. Ke yêna yo we a swanetšego go rwala molato. O ta no lefella molato o we bjale ka ge mohu monna wa gwe a be a mo lefella. Ge monna a the gona, molato o we a wa swanêla go a thodiwa. Ba swanetše go letêla mo a boya, ba khônê ba athola molato. Le go tšama a laola ditaola a swanêla go laola. Ke mošegedi yo we a swanetšego go laola.

4257

9073 Mosadi a na molaô wa go tswara ditaola. Ke monna yo we a swanetšego go tswara ditaola. Ke molaô wa gore mosadi a swanêla go tswara ditaola. Ge monna a ka hwetšana goba go kwa gore mosadi wa gwe o be a laola ditaola, monne yo we wa ngaka o swanetše go lifišwa. Le ba khôrô ba swanetše go êma le monna. Go bjale ka pegô ya molato khorong. Molaô a o dumele gore mosadi a ka ya a bega molato. Ke monna yo we a swanetšego go bega molato. Monna wa ngaka ge a ka bôna mosadi a e ta go laola ditaola, o swanetše go mo raka. Le bona ba khôrô ba mmôna a re o tlo bega molato, ba swanetše go mo raka.

9074 Bathologadi goba basadi ba ba nago le ba-nna ba bona, ba fo swana. Mothologadi wa kata khomo o e khoroše. Le ge a ka no botša ngaka goba ba khôro, gore ke yêna mothologadi, a na motho yo a ka mo setšago. Ba ta mmotša gore banna ba bo leloko la mohu a ba hwa ka moka. Thepela o bitša yo mongwe wa bona, o tê naê.

O swanetše go dira bjale. Ka nte le godira bjale a amogelwe.

9075 Thenonwane. Ke gore go nyatšwa kudu. Motho mo a šimela yo mongwe thenonwane, ke gore le go mmolaya a ka mmolaya.

4258

Thenonwane ke monwana o mo'nyana. Bjale monwana o monnyana o ka theke wa golêla e megolo. Bathologadi goba basadi ba banna, banna ba tšhaba gore ba ka ba golêla, ge ba ka ba dumella go laola ditaola le go bega melato khorong. Ka ditaoleng ba ka khopšala dithare tša go bolaya banna goba batho fêla.

9076 Bofebi bja mothologadi. Khoši ya toga ngwe e ya šala. Ke gore monna wa gwe a hwa go šala mošegedi. Ka goriale mowe mošegêlwa o tiile ka mošegedi. Dilo ka moka wa mo dirêla. Ge a ka mo tswara a na le monna yo mongwe. Monna yo we o swanetše go lifišwa. Le ge a ka šala e ima, a thaille makhoweng. Mo a buile, ke tswanêlô ya gore a lifišê mong wa lerumu. Ke yêna tswanêlô ya monna ka gobane o dutšî le gatong la go šiya monna wa gwe.

4259

9077 Matšatši a bo lehono bathologadi ba buletšwe difate. Molaô o wa gore mothologadi a tswere ditaola a laolwa. Le o, mothologadi a iši molato khorong. Melaô e šetše e temile bathologadi ba we ba nago le banna ba ba dulago nabô. Bo khomo kata o e khoroše, ke bona ba we ba bofolotšwego. Ba bofolotšwe ka baka la go gatellwa ke ba bogadi. Ka baka la gore bathologadi ba lobêla ke dithoto tša bona ka baka la lehufa la banna ba bogadi bja bo mothologadi. Ke ôna mokhwa o we ba ba lokolotšego ka ôna.

9078 Maboi a hwa a šiya mosadi ka o thîi. Leina la mosadi Mapule. Khoši ya toga ngwe e a šala. O ile a šala a šegêla ke moratho wa mohu. Leina la gwe Thepalo. Ka lona letšatši le we a mmeulago ka lona, ba ile ba ba laya. O wa bôna wena wa mosadi, monna wa go o hwile, lehono monna wa go ke yo no. O swanetše go phatha mogopo bjale ka mohu monna wa go. Medirô ka moka o ta go šomêla bjale ka ge mohu monna wago a be a šoma. Ke yêna yowe o ta tiyago ka yêna. Le wena monna o thôkômêlê mosadi yo. Ke moka go fedilê. Monna a dula le mosadi.

9079 Mapule o ile a phatha telo ya Thepalo. Telo a mo tsolele ga e la ya go šiya ke monna wa gwe. O swanetše go nyakêla ya gwe. Telo ya go šiya ke mohu, ba tsolêla morwa wa mohu yo mogolo. Mosadi o ile a tswara monna ka mokhwa o we a go ba a tswara mohu

4260

ka ōna. The thengwe le the thengwe a the laola. Le medirō a mošomēla bjale ka mohu monna wa gwe.

9080 Bolwetši bo fapantšha batho. Moredi wa Mapulē yo we leina la gwe e lego Khasa. O ile a babja lebaka le letelele. Thepalo o ile a leka ka maata go kitima le dingaka. Dithare tše we a boyago natšo, ge ba e fa molwetši, e ke ba napa ba baka. Monna o thadile le dinto tša mong basadi ba gwe ka baka la bolwetši. O robala ka ntong ya bo molwetši ka baka la go ōka molwetši.

Bagadikane a ba ka ba dumēla go lala ba phikuluga ka ntong ba le nnoši. Ke moka ba thōma gore molwetši a ka the fōlē ka gobane ba mo ōka ba robalana.

9081 Dipolabolo tša basadi tša thakantšha monna thōgō. Thepalo a thōma go ba le mokhwa wa go the gopolē gae mo a ile bjale. Koša ya gwe e le ya gore ke nna tšhswana mathaba nageng, mathaba ba ile go diša. Mapulē a hwetšana gore go boima go lebalala ngwana wa gwe ka mathō. Mathō a alafe, go alafa dithare. Mapule a dira mapoto a phufutša, ke moka a tšhēla thethepeng. O ile a tsoga e

4261

thale bošego-nyana a ya ga Mpolobotse. Ke tlo khopēla ditaola, ka phafana e. Monna o bōna phafana, o lebala molaō. O wa o kwala. Mathong ga tau ba ya ka lebonē.

9082 Mpolobotse a tšholla ditaola. O ile a thōma go mmotša bolwetši bja molwetši ka ditaola tša matšo thešiko. Ka moragō ga mowe a dira gore a di ollē ka diata tša gwe. O ile a diolla. Ke moka monna wa ngaka a re bitša molwetši ka leina la gwe, o butšike mmapa. O ile a dira bjale ka ge monna wa ngaka a mmotša. O ile a fa mosadi di-pheko tša go alafa molwetši. Ke moka mosadi a rwala phafa le dithare a boēla gae.

9083 Mapulē o ile a botša Thepalo nnete. O ile mo a tšo boya, a hwetšana monna a dutši ka lapeng la gwe. O fiṭha a rola thethepa, a dula fathe, ke moka a loša monna. Monna o ile a dumēla. Ka moragō a re le robotše bjang. Mosadi a re bjale ka ge o teba. A ka robala ke no lala ke dutši. Bjale o tšwa kae. Ke be ke tsogetše go tšama ke o kwa bolwetši bja ngwana. Ga mang. Ke be ke ile ga Mpolobotse. O itše keng. O ile a no laola a mpna dithare tše we ke swanetšego go tlo mo fa. Dithare tša gona ke tše. O theke wa šumiša dithare tše we. Ke tha mmitša a tē

4262

a mpotše gore di šumišwa ka mokhwa mang.

9084 Mpolobotse o beiwa molato ke Thepalo. Ba ile ba roma monna yo mongwe a ya a mmitša. Molato waka keng. Morumiwa a re a ke ditebe. Ke moka morumiwa a toga naê. Ge a fithile, mmitši a re o bitša ke nna. Ke fapana le mosadi mo. O tšwa a rwele dithare. Ge ke mmutšiša o re o file ke wena. Ke nnete o file ke wena. Monna wa ngaka o ile a dumêla. Khanthe ke wena yo we o bolailago ngwanešu le mosadi yo. Lehono le nyaka go bolaya nna. Monna o molato.

9085 Mapulê o waga le-gora. O ile a re monna waka o hwile o ntšhietše mathomola. Monna wa ngaka a na molato, molato o na le nna ke ilego ka molatella. Ke mo lateletše ka baka la bolwetši. Thepalo a re go monna wa nagaka, mantšu a a bolabolago ke mosadi a ke a kwe. Ke nyaka go kwa wena gore o reng ka taba e. Monna o ile a re ke a di kwa. Bjale a ke tebe gore nka go fetola bjang ka gobane dithare e be ke tha tšame ke rekiša. O wa o kwa monna, ke nyaka gore o bitše banna ba geno, ba te ba go kwiše taba e.

9086 Banna ba ile ba bôna monna wa ngaka phôšô. Ka moswana o ile a ta le banna ba gabô. Mong wa mosadi o ile a bolabola bjale ka mabana. Monna wa ngaka le yêna a no bolabola bjale ka mabana. Banna ba bo leloko la bo monna wa ngaka, ba re nka be o re botše re thale ka gae. Re be re ka theke ra ta. Ke nnete o na le phôšô. O fa mosadi wa monna yo mongwe dithare bjang. Bôna molato o. Ge a ka ya khorong, ba khôrô ba yo go têma.

9087 Mpolobotse o ile a lefa ka dikhomo tše pedi. Ka moragô ga mo banna ba mo sotše, a ya thopeng. Ke di kwile ke khopêla thebaka tha go boêla ka gae. Mong wa mosadi o ile a mo dumella gore a boêlê fêla letšatši la ka moswana la theke la dikêla.

4264 Ka moswana a ntšha khomo ya go rapêla molato. Mong wa mosadi, a re ke mo nyaka khomo ya bo bedi. O ile a ntšha khomo e we ya bo bedi. Ke moka a mmotša gore molato o fedile. Monna wa ngaka a khopêla dithare tša gwe. Ba ile ba mo fa tšona. Ke moka molato wa bona wa fêla o e ta mo we. Mafellô a taba ya bona.

9088 Makoše a šala a dutši le Mahôto. Ke ka moragô ga lehu la Thelai. Thelai ke papago Mahôto. O ile go hwa ke moka a šala a šegêla. O be a na le basadi ba ba bedi. Bjale yo e be e le yêna mosadi wa mokokotêlo. O wa bôna mosadi, monna wa go o hwile, lehono monna wa go ke yo no. Ke yêna yo we o swanetšego go tiya ka yêna. Go toga lehono o swanetše go phatha telo ya gwe. Taba e ngwe le e ngwe o swanetše go bega yêna. Mediro ka moka ya lapa lago, e gôdimu ga yêna monna yo. Ke moka go fedilê.

4265

9089 Makoše a imiša ke Morarane. Ka moragô ga mo monna a thôma go dula le mothôlogadi, o ile a mo fa mpa. A ba a bêlêga ngwana. Le mong mosadi wa gwe, a ba le mpa. Le yêna o ile a ba le ngwana. Monna bjale o nyanyaneng. Ke gore basadi ba gwe ka moka ba na le bana. A bôna gore a ka theke a khôna go lêla bana ba gwe ga bo_{te}, ke moka a toga a ya makhoweng.

9090 Makoše a šala a ima. O ile a tšhaba go lomola ngwana ka gobane papagwe a gona. Ka gobane mola_š ke gore ngwana o lomola ke papagwe. Khanthe mo o bôna gore ke dirile phôšô, bokaone ke go mo ntšha letsweleng. Ngwana wa madi a Mahôto o ile a bolaya ke matutu. Matutu ke gore mekhato. Dikhomong re re ke mafsi. Ge mosadi a fetugile, mekhato e bitšwa matutu. A ya swanêla go mamiwa. Ge mosadi a ile a mamiša ngwana matutu, ke moka ngwana o swanetše go hwa. Le tšona diruiwa ge mafsi a tšona a fetugile e le matutu, e rakêla namane. Theruiwa the the tha rakelego ke pôkôlô.

4266

9091 Makoše o ile a dira melato e mmedi. Molato wa mpa le go bolaya ngwana ka matutu. Mosadi mpa ya gwe e be e tha na le dikhwedi tše pedi. Basadi ke batho ba go lemoga kudu. Ba ile ba mmôna gore o na le mpa. Ka baka la go nyenya dijô tše dingwe. Ba ile ba fo homola ka gobane taba e tswanetše go nyaretša ke mong wa yôna. Le yêna a ka a khôna go e nyaretša. Go fithêla ge ngwana a e hwa. Ditaba ka moka di ile tša êmêla monna.

9092 Mahôto o ta maamong ga lehu la ngwana wa gwe. Ngwana o ile go hwa, ba phakiša ba mo tibiša. O ile a khopêlana le makhowa a gwe gore ba fiwê thebaka tha go tilo êmêla lehu la ngwana. Ba ile ba mo lokolla. Ke moka a boya gae. Ba mo

laudišetša lehu la ngwana wa gwe. Ke moka monna a re ke filwê matšatši a the makae, a gore ke boêlê mošomong. Ditaba ka moka di ta êma, ke tha boêla morago, ko khopêla matšatši a matelele, a go tilo bôna taba e. O ile a goma. A fitha a botša makhowa a gwe taba e. Ke moka ba mo fa matšatši a matelele.

4267 9093 Makoše a re ke imišitše ke Morarane. Monna o ile a re go mosadi, ke nyaka o mpotša nnete ka nte le gore o tswenye. Ka nnete a ka a mo tswenya. O ile a mmotša nnete. Ka moragô ga mo a mmutšitše nnete, ke moka a bitša banna ba gabô. Ba ile ba khobakana. Ke moka a ba laudišetša ka mokhwa o we mosadi a bolabotšego ka ôna. Ba butšiša mosadi. O ile a dumêla. Ba re monna yo we o swanetše go fiwa molato. O swanetše go romêla thebaka tha go tiegetša molato.

9094 Morarane o e tumêla molato. Ke moka monna a re go mosadi, o wa bôna ke roma motho, wa go ya go tiegetša molato. E be e le gore ke nnete ke yêna. Mosadi o ile a re ke nnete ke yêna. Ke moka a roma Pôkôlô. O ile a ya. Ke tile mo ga go ke rumile ke Mahôto, o re o fapana le mosadi wa gwe ka baka la mpa. Bjale mosadi o re mpa o file ke wena. Morula re nwa o wa re nwa. Ke nnete mo we mosadi a bolabolago. Monna wa thebaka, a boya le mantšu. Monna o e tumêla molato.

4268 9095 Morarane a roma tha gwe thebaka ka khomo. Thepela o nthapella molato o we ke o dirilego. Ka moswana bo ile mo bo re ke a tha, ba thôma go gotša mollô khorong, ba bôna monna a fitha. Ke a tšhoša, a ke tšhoše. Ke rumilê ke monna wa ga Morei, o itše ke tê go mo rapella molato ka khomo. Mahôto a re, o wa kwala. Thepela o mmotša a nyale. Ke riale ka gobane monna yo we le mosadi yo, ba nyakane. Ba bile ba bolaile ngwana wa ka. A nyale, a tê a tšee mosadi wa gwe.

9096 Morarane o ile a ntšha dikhomo tše ntabe. Thebaka the ile tha mmotša gore ba re nyala. Taba ya bo bedi, o re le bolaile ngwana wa gwe. Monna o ile a ntšha dikhomo tše nnê le pudi ya go phaya mpêpana. Mong wa mosadi a re nkešu ke go bônê. O ile o nyaka go pheta molala, banna ba gabô ba mmotša gore a lefê. O ile a ntšha dikhomo tše pedi. Mong wa mosadi a re, molato o fedilê. A theke a tsoga a boeletša. Ke moka molato wa bona

wa fêla o e ta mowe. Mafello a taba.

9097 Mankepeng o ile a šégšela Mogaugau. Mogaugau e be e le mosadi wa mogolo wa Mankepeng. Bjale o ile go hwa a šala a dula naš. Mosadi o ile a dira molato o mogolo. Ke molato wa boloi. Go ile gwa hwa Magampane. Pele ga lehu la Magampane, ba ile ba tšwa ba ya ngakeng. Ba ile ba no tšwa ba bôna gore molwetši a
4269 ka theke a fêla. Monna wa ngaka o ile a tiya Mogaugau. O ile a re o wa mo thakola ka moka tše we a di tšwerego. Mapae a ntšha lefakorong a thibêla. Mapae ke morwa Magampane. Ba goma ba boya gae.

9098 Ge meso e nkha Magampane a hwa. Ba ile ba tšena bošego bjo bogolo. Ba hwetšana gore mogwêra mogolo o binšla go fofa. Ba lala ba dutši ka maragô. Mata gotha ke moka diphofa tša tupa. A baka ba khôna thelo ka gobane e be ba gopotše gore ba khowele. Motho yo we a mo loilego a mo fodišê. Pele ga gore ba išê mohu lebiteng, ba ile ba thalošetša batho, motho yo we a mo loilego. Re di kwile, a re bolokeng mohu. Tše we tša moloi re ta šala re di bôna ka moswana. Aowa ba ile ba boloka thôgô ya ga Mokhatha.

9099 Molato wa Mogaugau ya-ba khopa mphê. Khopa mphe ke go khaletšana ka ôna. Mapae o ile a tiegetša molato. Bjale Mankepeng a fetola thebaka ka gore ke di kwile, le nna ke tha šala ke botša bagešu. O ile a ba botša ba khobakana. Ke moka a ba bega molato wa mothôlogadi. Banna ba ile ba re, re a okwa.
4270 Molato o gôdimu ga thôgô yago. Mankepeng a re molato o swanetše go lefa ke batswadi ba gwe. Banna ba re, a re tebe, o ka noya wa likiša. Fêla taba e gôdimu ga thôgô yago.

9100 Ba fa Mankepeng mabaka a molato. O wa bôna, mogolo-golo yo mongwe o re wa e kokonêla thong, o ta e latha le dinama. Re a go botša, molato wa mosadi yo o swanetše go lifiwa ke wana. Ba ga makholo wago a ba na taba le molato o. Ba lefa melato ya go dira ke dikhomo. Ba ga makholo wa go ba ka lefa molato, ge o raka mosadi. Monna a re go kwa a go tale, ka goriale mo we ke gore ke di kwilê. A gopola go raka mosadi, a hwetšana gore go buima. Buima bja gona ke go bôna bana, ka gobane bana ba swanetše gotoga le mmago bona.

9101 Go khaola taba ke go lefa molato. O ile a tšama a

kwatamiša letolo la moredi wa Mogaugau. Ba ga Mathake ba ile ba amogêla letolo. Ba ntšha lesome la dikhomo ba ba fa.

Ke moka ba ya ba lefa molato wa boloi ka tšona. Ba-loiwa ba amogêla dikhomo. Ba re a di nwé meeti di gathana. Ke gore molato o fedilê. Mafellô a taba ya boloi.

4271

9102 Kalatšane o ile a šêgêla Mamokhadi. Kalatšane ke morwa rrê wa mohu Mokhatha. Bjale mosadi yo, o ile a tswariwa mothakeng a utswa maheya. Ke bo mapompale the bodu. Bangwe mo ba lema, yêna o lebeletše go nwa`mabjala a matšema. O nwa a le bjale a na le bana. O ile a bôna bana ba gwe ba llêla maheya. A re mabêlê a goji molimi. La mathômô a ka a boniwa. Ba ile ba no bôna a apeile maheya. Molaô o re lehodu le tswariwa ka morwalo. Mong wa tšhemo a hwetšana therapa tha gwe the robilwê. A ka a tšhediša phefô. Lehodu la no o-kwa mong wa tšhemo a tha belaele.

4272

9103 Mamokhadi a tsoga e thale bošego, a ya maruleng. Ba mote ba ile ba o kwa mo a ômanya ngwana. O be a mo lêla a nyaka go ya naê maruleng. Gore o ya maruleng, ba ile ba o-kwa mo a re šala ke thaya go topa marula. Mahodu a napa a tsoga. O ile a mo šala moragô. O bôna o fapana le tela ya go ya maruleng, o tšeya goya mothakeng. Ke moka a têna tšhemong ya Mahodu a thôma go roba maheya. Lehodu le na le maata. O ile a tšhaba gothaba mokhoši ka gobane a go kwale mantšu a batho. Ka moragonyana mantšu a kwala. Lehodu la rwala morwalo wa maheya. O ile a thaba mohoši. Batho ba phalla mokhoši. Ba ile ba no hwetšana a emeletšitše morwalo wa gwe.

9104 Mogobô o ile wa gobiwa o ya lapeng la Mamokhadi. Kalatšane o be a le ka moteng wa Mabakane a khopêla bjala. A bôna ngwana a tilo mmitša. O ile mo a fitha, a hwetšana ba duleletše mokota. Ke moka mong wa tšhemo a re, o bitša ke nna ka baka la mosadi yo wago. Ke hwetšana a utswa maheya tšhemong yaka. Morwalo o ke ôna wa maheya a a tšwago tšhemong yaka. Ke moka ba palakana. Ge e le molato ba tiegetšitše.

9105 Kalatšane o ile a lefa molato ka khomo. Pele ga go lefa molato, o ile a bitša banna ba gabô, ke moka a ba bega molato. Ba re re a di kwa, molato o gôdimu gago. Le nna ke a di bôna gore o gôdimu gaka. Ke dira bothatse bja gore ka moswana mo a

4273

thôma mokhwa e be le a teba. Ba re o wa kwala. Ke moka a
ntšha khomo a yo rapêla molato ka yôna. Ba ile ba amogêla khomo.
Ba re molato o fedile. Mafellô a taba.

9106 Mpholwane ke khomo kata o e khorôše. O be a gudile.

Bjale thari ya gwe e be e le thari ya banenyana fêla. O ile a
tšeya mosadi ka dikhomo tša matšo a moredi wa gwe pele ga lehu la
monna wa gwe. Mosadi yo we o ile a dula le mohu monna wa gwe.
Leina la mosadi ba re ke Ngwana Shai. Ngwetši e we ya gwe e
ile ya ba le thari ya bathankana. Mokhekolo o ile a thaba kudu.
Dithoto tša bana baka di ka theke tša loba. Ka moragô ga lehu
la monna wa gwe Mabakane, a goma a tšeya yo mongwe mosadi ka
matšo a dikhomo tša baredie.

4274

9107 Mabakane o be a na le basadi ba bararo. Mosadi wa boraro
ke yêna ngwetši wa Mpholwane. Ka moragô ga thello tha mohu, ka
moka ga bna ba ile ba palakana. Mpholwane a bona wa gwe mmoto
a dula. Matšîê le yêna a bôna wa gwe mmoto a dula. Ngwana Šai
o ile a dula khaufsi le Matšîê. Ka molaô a be a swanetše go dula
le Mpholwane ka gobane ke ngwetši ya gwe. Bjale a ka a dira
bjale ka baka la gore mmatswala wa gwe a na masogana, o na le
bana ba basetsana. Merifi a e khurumetšane. O ile go dula
khaufsi le Matšîê ka gobane yêna o na le masogana.

9108 Mpholwane o ka fathe ga molaô wa morwa Matšîê. Matšîe ke
yêna mosadi yo mogolo wa nto kholo. Moja-lefa ke Leyake. O ile
a šita go khobakantšha bathôlogadi felo go thii ka baka la lerobo
la Mpholwane. Ge di mo tsugile o no ya a êma ka ntê ga maforo, a
roga Matšîê ka mokhwa o we a ka khônago. A dutši a mo šupa
masogana a we a mo tšeeetšego ngwetši wa gwe.

4275

9109 O ile a iša pelaêlô ya gwe khorong yêna Mpholwane. O be a
belaêla ka ngwetši wa gwe. Bjale ba khôrô ba gana go mo amogêla.
Ba re a yo bitša yo mongwe wa leloko la bogadi bja gwe, o tê naê.
O ile a re le a kwala, ba ka theke ba dumêla. Ge ba gana, gona
rena re ka theke ra khôna go amogêla taba yago. Ke moka a goma.
Ke ge a yo thopha dikhomo a tšeya yo mongwe mosadi. A ka a di
ntšha a le nnoši ka šakeng. O ile a bitša yêna moja-lefa.
Moja-lefa o ile a ba gona. Ke moka ba ntšha dikhomo ba ya ba
nyala Mathegabu.

9110 Thegokho o ile a dula le Mathegabu. Ba ile ba mmekelela ka lapeng la Mpholwane. Thegokho ke morwa Ngwana Šai. Mokhekolo a re bjale ke ne le~~thelobô~~. Bana gammôgô le Ngwana Šai ba ta boya go nna. O riale ka gobane Thegokho ke yêna wa maetšibulo. Mathegabu o ile a ba a hwetšana ngwana a dutšî lapeng la mmatswala wa gwe. Ka moragô a toga le monna wa gwe, ba ya ba dula lapeng la mmago Thegokho. Mokhekolo o ile a šala a dutšî nyanyaneng. Bjale a tha teba le gore a ka dira bjang bjale ka ge molaô o gana go amogêla pelaêlô ya mosadi.

9111 Madimabe a tšwa nnyong yaka, ka baka la go thoka ngwana wa mo~~th~~ankana. Mang le mang yo we a fetago a mmôna, molaô ke ôna wa madimabe. Taba ya mokhekolo e be e kwiša bo~~th~~oko. Bjale a tebe gore a ka dira bjang ka gobane khôrô e bula ke banna..

4276

Mokhekolo a goma a boêla khorong go bega taba ya ngwetšî wa gwe. O ile a rwele lepai la gwe. Ke tile mo dikhošî go tilo bega taba. Ke ile ka ta ka ngwetšî waka wa pele. Le ile la nthaka. Ke ile ka goma. Lehono ke tšere yo mongwe ba tile ba nkamogile. Ke tha boile ka baka la go amogiwa ngwetšî wa ka.

9112 Motho yo mongwe le yo mongwe ke ngwana wa khošî. Banna ba khôrô ba re, thepela o bitša monna yo mongwe wa leloko la bogading bjaago, o tê naê. O ile a re ke bona ba we ba dirago. Ba re khôrô a e tene ke basadi. Go lukile ge banna ba buša banna fêla. Le rena basadi rena le mmago rena. Ka goriale mo we ke nyaka go botša mmago rena taba yaka. Ba ile ba re a ê. Mokhekolo o ile a fetêla ka lapeng. A hwetšana khošî e dutšî le mohumagadi.

4277

9113 Mpholwane o wanêgêla mohumagadi dillo tša gwe. Ditaba tša Mpholwane di ile tša kwiša khošî bo~~th~~oko. A re go mokhekolo boêla gae. Ka moswana o boê go na le pitšo. O ile a goma a boêla gae. Khošî ya roma notho gore thepela o botša ba khôrô ya Leake ka moka ga bona ba theke ba šala pitšong. O ile a ba botša ka mokhwa o we a rumilwego ka ôna.

9114 Letšatšî la pitšo. Banna ba naga ka moka ga bona ba ile ba ba gona. Ba ile ba bolabola ditaba tša pitšo tša fêla. Bjale khošî ya nyaretša taba ya Mpholwane. Gona le taba e ngwe, ke nyaka gore lena banna le bolabolê. Ke molaô go gatella

bathôlogadi. Ke bolabola ka melaô e mmedi e: Go the bege ga bona molato khorong. Le go the tswarêlê ditaola. Banna ba ile ba re ke melaô e e lukilego, ka gobane ge va ka lokologa, ba ta re golêla. Bakeng tha ditaola gona ba ka re bolaya. Khoši ya re ka moka ga lena le riale. Ba ile ba dumêla.

4278

9115 Khoši ya tšwêla pele le go bolabola. Le a bona banna, le nna ke kwana nabeng mo we le bolabolago. Bjale ge mothôlogadi a lla, ke mang yo we a swanetšego go mmulêla khôrô. Monna yo we a dulago naê, ke yêna yo we a tswanetšego go bôna dillô tša mothôlogadi. Ge mothôlogadi e le khomo kata o e khoroše, ke mang yo we a tswanetšego go mmulêla khôrô. Moja-lefa ke yêna yo we a tswanetšego. Lebaka ke gore o tiilê ka yêna. Bjale ge a šitwa go bôna dillô tša mothôlogadi. Ke monna o di bone gore dillô tša gwe a di kwale. Le a o kwala. Bjale ke nyaka go le fa taba ya mothôlogadi yo mongwe. Ke ile ka moraka la mathômô, la bo bedi ka mmotša gore o ta gathana le lena.

9116 Mpholwane a thôma go bolabola dillô tša gwe. O ile a loša. Banna ba dumêla go loša ga gwe. Ke nnete ke ile ka ta mo khorong, ka baka la go tswenya ke bana ba bagadikane. Dikhomo tša matšo a moredi wa ka ke ile ka tšeya mosadi ka tšona. Monna wa ka ke mo a tha phela. O ile gohwa, mote wa palakana. Ke moka Matšîê a toga le ngwetši wa ka ka baka la gore o na le masogana. Nna ke no ba le banenyana fêla. Ke ile ke a bolabola, ba the ke ba nthaeletša. Go fithêla ke e ta mo khorong. Ba khôrô ba ile ba nthaka.

4279

9117 Taba ya bo bedi. Ke ile go rakiwa khorong, ka goma ka tšeya mosadi yo mongwe ka dikhomo tša matšo a baredi baka. Le yêna mosadi yo we ba amogile. Bjale ke no dula ke noši. Ge ke ba botša gore basadi ke ba bona, fêla ba swanetše go dula mo lapeng laka, a ba thaeletše. Ke ge ke goma ke boya la bo bedi. Ke moka ke yôna taba e ke llogo ka yôna.

9118 Khoši ya re ke tšona dillô tše we ka goba ke le botša ka tšona. Go wa dumêlêga gore go arabiwê. Banna ba re taba ya mokhekolo yo e kwiša bothoko. Theema the re lapa a leji le lengwe. Ba butšîša Leake. O ile a re ke nnete bjale ka ge a

bolabola. Nna ke ile ka mmotšša gore a tê a dulê mo la ke dulago. O ile a gana. Nto e we a dulago go yôna o ile a agêla ke mang. O ile agêla ke nna. Bjale o reng o mo amoga betši ba gwe. O wa bôna o na le phôššô. Betši ba gwe ba swanetše go dula naê felo go thii. Ge gona le yo a nyakanago nabô, o swanetše go no ya.

4280

9119 Khoši e fetšša molato. Le a bôna banna taba ya mohuta o, a še yôna. Bathôlogadi ba bantši ba we re dulago re ba raka mo khorong. Motho a dutši a re ke a swa, lekhota goba ngaka ba re a o swe. Le a bôna gore ka nnete mokhekolo o be a e swa. Le a bôna go toga lehono mo re ka bôna mothôlogadi a e tšwa a lla, re ta mo amogêla. Go toga ga na lehono wena Leake, a o lifišwe. Ka moswana wa boeletšša o swanetše go lefa. Thepela o agêla betši ba mokhekolo yo, kowa a dulago. Ra no bôna a boya mo o di tebe. Ke moka a ya a dira ka mokhwa o la khoši a mmotšša go ka gona.

9120 (b) Bo matsola a mpôna. Gona le bathôlogadi ba we ba bitšiwago bo matsola a mpôna. Ke bona bathôlogadi ba pakeno. Fêla le khale e be ba le gona. Ba we ba ilego ba gana ke ba bogadi, ka baka la mekhwa ya bona. Mekhwa ke boloi le lehufa la go tšhuba nto. A go na motho yo a ka dulago le mosadi wa mohuta o we. Monna o šele yêna a ka dula naê, ka baka la gore o ta tšhaba gore a še wa bogadi bja gwe. Le ba we monna wa bona a ilego a hwa ka bolwetši bja go boifiša. Bjale ka ntêrê le lepêra.

4281

9121 Theema tha bo matsola a mpôna. Mothôlogadi ke phoka, letšatši la thaba e a ologa. Ge phoka e ile ya ologa, ke mang yo we a ka e topêlago goba go e beya molato wa gore nka baka lang e ologa. Ga gona motho yo we a ka e beyago molato. Matsola a mpôna, ba ra gore ga o the gona mo gae, mogopo wago o wa ribêgwa. Wa dira matšatši a mabedi o thae ga matsola a mpôna, ke moka mogopo o wa ribêgwa. O tsola mo a go bôna. Mosadi o dira ka mokhwa o a nyakago ka gobane a še wa leloko la geno.

9122 Matsola a mpôna mo a dirile molato. Banna ke ditaêla. O ya khôna go tšeya theruiwa tha gwe a yo lefêla Matsola a mpôna. Bjale yêna mo a ka mo hwetššana a na le monna yo mongwe, a na maata a gore a mo lifiše. O šita go mo lifiša ka baka la gore le yêna mosadi a še wa gwe. Ka nnete dinaka tša go e tweša a

di gomarele thôgô.

4282

9123 Madibi o ile a hwêla ke monna. Khorong ya bo mohu monna wa gwe, ba ile ba mo tšhaba ka baka la boloi. Le ga ba bogadi ba monyenya, a ka a nyaka go thala bogadi bja gwe. O ile a fo dula bogadi, a lebeletše gore o ta bôna yo mongwe wa bogadi a mo mōna-mōna. A gwa ka gwa be le motho ka o thii yo we a ilego a mo mōna-mōna. A re moleta ngwedi o leta letsufi. Ka baka le we a bôna ga bote gore bokaone ke go šotha.

9124 Madibi a khêthana le Matšokotša. Monna yo o tswaletše ga na mo nageng ya gešu. Bjale o ile go bolla, a toga a ya a dula ga malome wa gwe Mapulaneng. O ile a tšeya mosadi gona. Ka baka la go utswa, a tšhaba Mapulaneng. A re maruping ba boêla, ke ge a boya mo nageng ya gešu. Mosadi wa gwe o mo togetše Mapulaneng. O ile a napa a dulêla ruri ka baka la go kwana le Madibi. O be a fêla a e ya bošego. Ge meso e nkha ke moka a tšhaba. Nto ya monna yo mongwe a ena boroko. Phiri tšhaba meso morwa Mongale moloi a bonwe ka mathô. Mosadi yêna o mmotša gore a theke a tšhaba. A ka a khôlwa ka dipolabolo tša mosadi.

4283

9125 Madibi a bega motabo wa gwe. A bôna gore go khukhuma go a tswenya. Ke moka a ya a botša Jobola. O ile a mo fetola ka gore a theke a ta bošego ka gobane re ka toga ra mo pjaya ka matapa. Ke moka mosadi a mmotša gore ke go bigile ba dumetše. O swanetše go ta mothegare, o tsogê bothele ke ta go fagêla tša goja. Monna a ka a kholwa dipolabolo tša mosadi. Ka tšatši le lengwe o ile a nwele bjala. Mosadi o ile a dira gore ba e tiše kudu. Ba ile mo ba yo robala ba di ôma. Ba ile ba diyo phafoga ge ba o-kwa Jobola a dumediša. O be a yo tsošetša Madibi. Ke moka mosadi a tsoga. Tênang le khê mapoto.

9126 Matšokotša o omile madi a mmele. Ge e le peelo e tabogêla gôdimu le fathe. Jobola a fitha a dula morututung, a dumediša. Le tsugile. Mosadi a re re tsugile. Ke moka a kha mapoto a toga. Peelo ya monna ya boêla madulong a yôna. Ke moka a the tha tšhaba. A thôma go thuša mosadi medirô ya lapa. Mosadi le yêna a phatha telo. Ke gore a thôma go mo tsolêla tša goja. Ka gobane a na mosadi yo mongwe, a napa a gôgêla ka lapeng la mosadi.

4284

9127 Matšokotša a tswara Maranrang le Madibi. O ile a hwetšana ba tha namêlane. Monna o ile go mmôna a tšhaba. Ke moka a šala a tswara mosadi. O ile a mo tiya kudu ka mokhwa o we a šitago le go tšwa ka ntong. Banna ba ile ba khobakana, ba khobakanya ke Matšokotša le mosadi. Monna a laudiša ka mokhwa o we a ba tswerego ka gona. Mosadi a ka a ganetše, o ile a dumêlê. Bjale a re monna yo o mpolaile.

9128 A gwa ka gwa ba le molato. Jobola a ya bolabola. O ya bôna wena monna, mosadi yo a še wago. O diyo thepela naê fêla. Taba ya mohuta o, a ke nyake. Ge o hwetšana a na le monna yo mongwe, o swanetše go mo togêla, ka gobane mo a dira ka mokhwa o we, o šupa gore lerato le fedile go wena. A gona khomo e we o ilego wa e ntšha mo gôdimu ga mosadi yo. Ge oka tsoga wa boeletša ke ta golifiša wa ba wa rakiwa. Laya ngwale o laê marebane. O wa bôna wena mosadi, ke ile ka kwa o bolabola gore o na le mogwêra wago. Ka nnete o ile wa ntšhupa yêna. Bjale lehono yo we a bolwabolwago ke o fe. Taba ya mohuta o we a e nyakege. Ge o bôna gore a o tha mo nyaka, o mmotše. Ke feditše. Ka moswana ka theke ka tsoga ke kwile taba ya mohuta o.

4285

9129 Matšokotša o ile a hwa a le lapeng la Madibi. Ka moragô ga molato wa bona wa bofebi le go tiya, ba tswarana ka diata tše pedi. Monna a babja. Mosadi o ile a mo ôka go fithêla mo a mo hwêla matsogong a gwe. Ge la nke o be a na le mosadi wa gwe, o be a ka theke a mo ôka. Ke moka kwano ya bona ya khaoganya ke lehu. Mafellô a taba.

9130 Mafase a šegêla ke Letšeke. Monna wa gwe o ile go hwa, ba bo leloko la mohu ba tšhaba go šegêla mosadi ka baka la lerobo la gwe. Ba ile ba mmôna ge monna wa gwe a tha phela. O be a diyo gana ge a mmôna a khopela letšoko. Ke moka a diyo mo gôga ka letsogo. A bile a mmotša gore a khopele letšoko o nyaka tše dingwe. Ge a ka bôna letsufi le tswara a tha mmone, o ta leka ka m'ata go tšama a mo nyakêla. Ge a ka ba a lala a phikuluga bošego a le nnoši, ka moswana monna a ji tša goja. O mmotša gore a boêlê no a tšwago. Ke mokhwa o we ba bogadi ba ilego ba moekologa ka ôna. Ke ge a o kwana le Letšeke.

4286

9131 Letšeke o ile a thala mote wagwe. Mothōlogadi o na le mabobo. O ile a tsole'la monna bušwa. Tšatši le monna a ile moteng wa gwe ke moka telo e ya ribêgwa. Ge a ka tšoga a tile, o hwetšana gore buušwa a bo gona. Buušwa bo kae. Ke moka o ta mo fetola ka gore letšema la mongwe a le a peelwe. Lema ka moswana o ta hwetšana tša goja. Ke moka o ta lema bošego bjo we. Ka moswana o mo fa tša goja. Le mapoto a phufutša a no dula a le gona. Go lema o bola gore a mo robale.

9132 Mafase o raka Letšeke. Monna o ile a lêla bana ba mothōlogadi ba gola. Medirō ka moka ya lapa o be a mo šomêla. Dinto le tšona a mo agetše. Bana le bona o ile a dira naê. Mong malapeng a basadi ba gwe, ba ja tšhabja ba šeba ka letae ka baka la gore o be a ngaletšitše. Mafase a bile a thabêla basadi ba Letšeke. A re the gubugile thedibêlō le makhura a the tole. Bona ba mo fetola ka gore, o na le le šoto mankale, o bjale ka therite the rego goswa thare go thoga. O ile go bōna gore bana ba gwe ba gudilê, ke moka a re boêla morago. Ke gudilê a ke thana dinoka tša go ba ke kharametšwa.

4287

9133 Letšeke a ka a kwišiša go rakiwa ga gwe. O wa bōna mosadi wa theke wa mmelêla mothela. O bōna mo ke gudišitše bana bago. Le gona ke go diretše mešomo yago. O bōna gore o mpeditše maata o re o wa nthaka, nna nka theke ka toga. Mosadi o ile a tswalla nto ya gwe, a phereketša. O ile a re o lweša go roba lebati, barwa ba thōma go mo tiya. O ile a toga ka go tšhaba.

9134 Banna ba ile ba ntšha Letšeke phōšō. Ka moswana banna ba tsoga ba dulêla taba. Mosadi a re ke makatša ke monna yo. Ke mmotša ka bothakha gore a ntogêlê ke gudile, a okwe. Bjale bana ba nyakilo mmolaya. O be a re o roba lebati la nto yaka. Ke re mmotšeng a nkhomêlê. O wa di kwa wena monna. O ile a re pele ga gore ke mo togêlê, o swanetše go lefa medirō ka moka e we ke ilego ka e šoma. Aowa rena e be re gopola gore o ta bolabola taba. Tše we ka moka ke lefêla. O swanetše go mo togêla bjale ka ge a re o gudile.

9135 O bulê ditebe tša go o thaeletše. O wa bōna, mosadi ke wa rena. Ge a o kwana nago a re na taba. Mo a tha o kwane nago, rena re go ntšha ka khôrō. Le ga na lehono tšwa ka khôrō.

919

4288

A wa ratiwa ke motho gore ta o šomêlê mosadi medirô e we o e bolabolago. O be o bôna diata tša gwe, ge a go apeela. Ge ona le pelaêlô o kaya khorong. Monna o ile a tšwa ka mafôrô. O ile a botša banna ba gabô taba e. Ba mmotša gore ke phoka e rego go kwa letšatši ya o-loga. Maata a monna ke a thakadu, a fele, go fêla ga ôna ke lehu. Napa o homole taba e we yago. A še taba. Ke moka monna a napa a fêla maata. Ke moka a boêla a ya a dula moteng wa basadi ba gwe. Mafellô a taba. Ke maata goloba go lêla bana ba bangwe.

Temana ya 14: Bana ba mothôlogadi ke ba mohu.

9136 Bana ba mohu ba'ana yêna mohu. A go khathalege, le ge mothôlogadi a ile a šêgêla ke moratho wa mohu. Bana ba we a šalago a bêlêga le mothôlogadi, ke bana ba mohu. Le ge e le morwa wa mohu go basadi ba dinto tše dinnyana. Go ba wa leloko fêla, le gona go no ba bjale. Ge e diyo ba motho fêla gona le go bolabola a re bolabole. Ke the tšwa the bina a the tielwe moropa.

4289

9137 Go-ana. Motho yo mongwe le yo mongwe o ana ka mphathô wa gwe. Go bjale ka bana, le bôna ba'ana ka leina la papagwe. A še bana fêla le ba bagolo le bona ba'ana ka bó papago bona. Go'ana ka mphathô ke ga bothakha. Bjale ka go khwamola mothela wa khomo. Go rôba phate. Go'ana ka leina la mohu papa, a še bothakha, ke ntwá. Papê a hwile a ka tsoga a ta a mpôna. Ke rena madikwa a go tiya. Ba thwamotše mothela wa khomo.

9138 Mpêrêkê o ile a hwa a šiya mosadi a na le bana ba ba bedi. O ile a šêgêla ke Masoke. Ke motho fêla a še wa leloko la bo mohu. Masoke o ile a dira bana ba bararo. Bana ba we ke bana ba mohu. Ka nnete bana a ba'ane madi, ba'ana dikhomo. O ile a ba lêla bjale ka ge a be a dula le mmago bona.

4290

9139 Papa ke moano. Ke gore bana ba ka fora Masoke gore papa. Ba no re papa fêla ka moano, ka gobane ba bôna mo a dula le mmago bona. A thômê gore o tiya mmago bona. Ke gona o ta kwago gore a še papago bona. O ta kwa ba mo roga ka mokhwa o šoro. Ba bile ba mmotša gore toga o ê gae gago. Ba dira ba rwele matapa a go nyaka go khatša. Moano e no ba go thabiša motho fêla. Ke papa ka moano, mong papa o hwilê. Masoke o ile

a no bëlêgêla mohu bana. Ke moka a fapana le mosadi, a tšwa ka mafôrô a boêla moteng wa gwe. O wa di bôna ke maata go loba go bëlêgê bana batho ba šele. Óna madi a la a gwe a mo lwantšha. Mafelo o ile a dula moteng wa gwe.

9140 Mpêšê o ile a hwêla ke monna. O ile a mo šiya a na le ngwana wa mothankana ka o thii. Leina la gwe ba re ke Tswafo. Leina la mohu mogolo wa gwe ba re ke Mafererefere. Ka moragô ga thellô tha mohu Mafererefere, Mpêšê a dula le moratho wa mohu. Leina la gwe Nyatha. O ile a šala a bëlêga le mosadi bana ba ba bedi. Mothankana le ngwanenyana.

4291

9141 Nyatha o ile a šêgêla Mpêšê. a thešu a tšee wa gwe mosadi. Go kwagala gore o ile a mo thibêla go tšeya mosadi. Bana ba we ba go šala ba bëlêga ka moragô ga lehu la mohu papago bona, ke bana ba mohu. Le mosadi a še wa Nyatha ke mosadi wa mohu. O no mmitšha monna waka ka moano fêla. Le bona bana ba no mmitšha papago bona ka moano fêla. Monna o laola ka mokhwa o we a ka khônago. Medirô ka moka e šoma ke yêna. Mosadi le yêna o mo tswere bjale ka ge a be a tswere mohu monna wa gwe.

9142 Bana ba teba bjang gore a še papago bona. Mo la ba diyo thômago go bolabola, ke moka mmago bona o ba ruta thuto ya gore, papago lena o hwile. Yo le mmônago yo a še papago lena. Ke thuto ya tšatši le lengwe le le lengwe. Thuto e we ba rutiwa ge moka papago bona a tugile. Bana ke moka ba ta thôma go pheta melala ge papago bona a ba bolabudiša. Bana ba we a go šala a bëlêga nabô ge papago bona a hwile ke ba: Matale le Thentso.

4292

9143 Nyatha o roma Thentso go mo khêla meeti. O ile a re nna a ke nyake go ba ke tswenya ke bo papago bangwe. Papagwe a re bo papago bangwe o bola mang. Ke bola wena. Ngwana o kwatile, ka baka la wena. Khanthe nka be a re lena. Mmago ngwana o thôma go opella dikoša. Papago ke mang ngwana ka. Nna a še nna ngwana wa go. Bo papê ba hwile. Ke re kitima o kha meeti. O ile a gana. Monna o ile a mo tswara a mo tiya. Ngwana o ile a o kwa thupa go baba a thôma go lla. Monna o tiya ngwana go nyaka go bôna gore molai wa go laya bana a ka theke a utuluga.

9144 Phušana lla mmayô e tsogê. Theema the ke nnete. Dimpja ge di ka tswara phušana, mmagô yôna e swanetše go di lwantšha.

Ka tšatši le lengwe e a di amoga. Ka tšatši le lengwe ngwana o wa phela tša tswara mmago tšona. A go ka mokhwa o mongwe ge yo kwa ngwana alla e swanetše go tsoga. Mpêše o ile a tšwa ka lapeng a swere mothe. O nyaka go tiya monna ka ôna. O nyaka go mpolaêla ngwana wa-ka. Tswafo le yêna o ya go thikiša mmagwe. Nyatha o ile a tiya mosadi a gadima ka matheko. O gadima bana ba mosadi gore ba theke ba mo pjata, a tha lebeletše golwa le mmagô bona.

4293 9145 Ka moswana banna ba tsoga ba dulêla taba. Monna o ile a bitša banna ba gabô. Ge ba khobakane a ba thalošetša ka mokhwa o we a ilego a fapana le ngwana le mmago ngwana. Bjale mosadi a re nna ke ganne mo a nyaka go mpolaêla ngwana. Monna a re ke yôna taba e we ke le bitšetšago yôna.

9146 Banna ba ile ba bôna mosadi phôšô. Dipolabolo ka moka re a dikwa. Bjale ngwana yo a ilego a thôma ditaba ke yo mo nnyana. A še yêna yo we a ka ba go a šetše a teba gore a o papagwe. Thuto ka moka e tšwa e le ga mmagwe. Re a teba gore ke bana ba mohu, bjale ka ge e le wena yo we o ba šetšago, o papago bona. Ngwana a botša ke wena mosadi. O ile a re ngwana a ba mmone ka telo. Taba ya mohuta o we a e nyakege. Ge o nyaka go thala o ke no bolabola. Monna yo ke monna wa go. Ka moswana a re nyake go okwa taba ya mohuta o.

4294 9147 Mosadi o be a nyaka tela ya go thanogêla monna. O ile a šitwa ka gobane ke moratho wa mohu. Mo la e be e le the-tšwa the bina, nka be a tšwile ka khôrô. Bana bona a ba fetoge ke bana ba mohu. Le yêna mmago bona. Mothang a hwago Nyatna, a ka theke a mo rwalla thware. O ta lathiwa bjale ka khopê, ka gobane a na mong mosadi wa gwe. Mafellô a taba.

Temana ya 15: Moferefere wa mošêgêlwa le mošegedi.

9148 Tswenyano ya mošêgêlwa le mošegedi. Go tswenyana ga bona go thôla go fapana ga bona. Ga gwa temiwa bjale ka mong monna wa go. Thakano ya bona a e šupi thalano. Ba diyo thanogêlana fêla ka baka la go tswenyana ga bona. Monna a ka togêla mošêgêlwa ka baka la go tšhaba go tswinyiwa. Gono ba bjale ka mošêgêlwa, a ka dira gore mošegedi a mo togêlê ka baka la go bôna mo a mo tswenya. Go dula le motho ke go phidišana naê ga bote.

- 9149 Mekhwa ya go fapantšha mošêgêlwa le mošegedi. Lerobo.
Moputso wa lerobo ke go tiya. Bofebi bja mosadi. Moputso wa
bofebi ke lehu. Ka gobane o ta tšwêla pele le goja dijo tša batho
ka baka la bofebi bja mosadi. Batho ka moka ba ta thoya wena
wa monna. Go the šomêlê mošêgêlwa. Bjale ge ba ile ba fapana,
4295 banna ba swanetše go bitšhiwa gore ba tê ba o kwe molato wa bona.
Yo mongwe wa bona o swanetše go ba le phôšô. Bjale a ba šupê
phôšô ya gwe. Ka baka la phôšô e we, ke re a ntogêlê. Boloi
bjona a re bolabole ke taba e kholo kudu ka gobane le yêna mong
monna o wa raka mosadi ka baka la boloi. Mošegedi le yêna o wa
mo togêla ka baka la boloi.
- 9150 Malapane o ile a tšeya Nkwane ka dikhomo tša matšo a moredi
wa gwe. Malapane ke mosadi, bjale a ka a ba le ngwana wa
motšatši le a hwago, ke moka lapa la gwe le lona le hwile. Ka
baka la gore bana ba bagadikane ba ka šala ba dija. Ke ge a
bolabola le ba bogadi bja gwe mabapi le go tšeya mosadi. Ba ile
ba mo dumella. Ke ge a ntšha dikhomo a yo tšeya mosadi ka tšona.
- 9151 Matsentse a dula le Nkwane. Ba ile ba mmeka. Theema
there merifi a e khurumetšane. Ge ngwetši e tene ka khôrô,
mmatswala wa gwe a khobakanya ba bogadi. A re mosadi yo la ka
gore ko mo tšeya, o tene. Bjale o ta khêtha yo mongwe wa bogadi
4296 yo we a monyakago. Banna ba ile ba mo ganetša. Ba re go ka
theke gwa dirêga ka gobane ba ka bolayana, ba lwêla yêna mosadi yo.
A go diyo šupiwa yo we a ta go dula naê. Ke ge ba šupa
Matsentse. Ba re wa bôna bjale go na le molaô. Mang le mang
o wa teba gore mosadi o na le mong.
- 9152 Matsentse a ka a tšeya mosadi, o napile a no dula le
Nkwane. Lebake a le age mote. O ile a šegêla mosadi wa khôrô
e ngwe. Leina la mošêgêlwa ba re ke Thenamêlê. Thelepê o ya
kae, ke ya motepeng. Tšatši le lengwe le le lengwe mo a e tšwa
go nwa bjala o tiya Nkwane. Le gona a mo tii go mo ralukiša, o
diyo tiya tše nkego o wa bolaya. Ba no dula ba mo lifiša. Di
ile tša ba tša tena batswadi ba mosadi. Ba re go Malapane, mo
o nyaka dikhomo tša go, re botše re go fê. Go bolaêlwa ngwana
ka diata, rena re ka theke ra di khôna.

4297

9153 Ditayô gôdimu ga Matsentse. Malapane o ile a tibiša banna ba bagolo. Ba ile ba a ta. Le bitša ke nna. Ke tšere ngwana wa batho. Bjale monna yo a dulago naê, o na le lerobo la go šišimiša. Tšatši le a tšwago a nwele bjala, o tiya ngwana wa batho ba. Mosadi re tšeya dinoka, thôgô ke ya batswadi. Bjale ke bôna gore go kaone a mo togêlê. Banna ba ile ba bôna monna phôšô. Ba ile ba leka ka maata go mo laya. Goriale mo we ba ile ba mo tswarêla.

9154 Bjala ke madumêla gothe. Go o ka nwa bjala wa nyaka go bina dikoša, bo a dumêla. Ke moka ke modirô wago. Wa nwa bjala wa nyaka dintwa, bo a dumêla. Ke moka ke modirô wa go. Wa nwa bjala wa nyaka go utswa, bo a dumêla. Ke moka ke modirô wago. Wa nwa bjala wa nyaka go bula dinto tša batho, bo ya dumêla ke moka ke modirô wa go. Kae le kae bo a dumêla. Ga gona mo we bo ganago. Bjale Matsentse o be a bolematšitše lerobo gôdimu ga mosadi. Mafellô a dikômani tša gwe ke moka o tiya mosadi. O ile a boeletša go tiya mosadi.

4298

9155 Nkwane o ile a idibala. Monna a re go bôna gore o e dibetše a napa a tšhaba. O ile a tšhabêla motabong wa gwe Thenamêlê. O ile a tšeya lebakanyana a idibetše, ka moragô a idibuluga. Ka moswana a re theroba the ntenê. Ka goriale mo we monna yo a ke tha mo nyaka. Ba ile ba bôna gore mosadi o wa kwala. Ba ile ba ntšha Matsentse ka lapeng la mosadi. Mosadi o ile a dula le Phirima. Ke yo mongwe wa lapa la mogadikane wa Malapane.

9156 Matsentse o ile a dula lapeng la Thenamêlê. Ba re yo la ke mosadi wa khôrô tše dingwe, ge a ka dira ka mokhwa o a go ba a dira ka ôna, o ta thepela. A ka a dula matšatši a matelele. O ile a dula ngwaga, ka ngwaga wa bo bedi, a thôma mokhwa wa gwe. O ile a thôma go lwa le Phirima. Phirima o ile a mo fenya. O re o mo amogile mosadi wa gwe. O ile go togêlana le Phirima a ya a tiya Thenamêlê.

9157 Leoke le Madula ba mo dula gôdimu. Leoke le Madula ke barwa ba Thenamêlê. Ba ile go bôna a tiya mmago bona ba gana go bôna ditšhila tše we. Ba ile ba mo tiya ka mokhwa wa go beufiša. Ba napa ba mo raka.

O ile a robala teleng ka baka la go šita go tēna gae. Letšatši le ile mo le thaba ba bōna a fitha. O be a tha lebelege.

4299

Mmagwe a thōma go lla. Ka baka la go bōna madi, ba re ke molato. Ke nnete ba ile ba tiegetša molato. Leoke o ile a gana molato. Are le ka noya mo leyago. Ba ile ba iša taba khorong ya ga Mašumu. Ba khōrō ba ile ba amogēla taba. Ba ba botša letšatši le we ba swanetše go boya ka lona.

9158 Letšatši la katholo. Ba ile ba fitha ka lona letšatši le la ba go ba botša lona. Mmudi wa lekhota a bula lekhota. Taba ke e banna ba lekhota. Le khopēlwa melomo le ditebe.

Matsentse motho yo la o mo nyakago ke yo. Wena Leoke o nyaka ke monna yo. Bjale le ka tswa tša ka ganong ga lena banna ba khōnē go-tha moruba. Ke moka a boēla a dula fathe.

9159 Dipolabolo tša Matsentse. Motho wa monna mo a bolabola khorong o ēma ka maoto. O ile a ēma a re thobēla lekhota la ba bina tau. Ke nna yo ke tilego mo khorong ka baka la go bolaiwa. A ke tebe gore molato waka keng. Ge ke ba beya molato, ba mphetola ka gore ke ē mo ke yago. Ke baka le we ke ilego ka ta mo khorong. Ke moka ke feditše ba bina tau. Ge a riale a boēla a dula fathe.

4300

9160 Dipolabolo tša Leoke. Morena lekhota la ba bina tau. Ke nnete nna ke mo teile. Molato, ke gore o ile go boya bjale ke moka a fōthōma go ōmanyā mma. Pele ga go mo tiya ke ile ka mmotša gore moeri wa bjala o ya malaong. A ka a thaeletša. O ile a no tšwela pele le go ōmana. Ka moragō ga go ōmana ke moka ke ntwā. Bjale ke ile ke a ba lamola, ke moka a thōma go tiya nna. Mmalo! khanthe Nkwane a mo raka ka phōšō. O dirang mokhalabje. A ka a nyaka go kwa. Bōna mo o ntwantšha le nna ke ta go lwantšha. O ile a tšwēla pele le ntwā. Ke ge ke mo tiya ka mokhwa o. Ke moka ke ge ba re ke na le molato. Nna ke ile nōga a e latellwe moleteng wa bo yōna. Ke moka ke feditše. A boēla a dula fathe.

9161 Mmudi wa lekhota a gafēla lekhota taba. Ka ditebe le kwile, bjale melomo a e lamolanye balwi. Banna ba re mošutendi a name. Ka goriale mo we Matsentse o na le phōšō. Pōšō a e latellwe šakeng la bo yōna. Rena re bōna gore ke mpja

4301

e hwile mafekong. Ba fetša taba ka gore, ga re bone molato. Monna ge a tha thwe a o kwana le mothôlogadi, o swanetše go boêla gae ga gwe. Thenamêlê a re a ntogêlê, ke riale ka gobane monna o na le lerobo. Matsentse a khopêla lebaka la go bolabola. Ba ile ba mo dumella.

9162 Matsentse o bolabola pelaêlô ya gwe. Ke a kwa mo le re madi a ka a na taba, ka baka la gore ke ba lateletše. Ke gakantšha fêla ke mantšu a mosadi, a we a rego nna ke tšwe ka mafôrô. Ke re ke ta tšwa ka mafôrô bjang ka gobane dinto ka moka di agile ke nna. Dišego le mahudu ka moka ke tša ka. O swanetše go ntefêla dilo tše we ka moka ke khônê ke tšwa ka moteng. Ke moka ke ôna mantšu a we ka goba ke khopêla go bolabola.

9163 O retile ke mang. Ka moragô ga mo a feditše go bolabola, ba mmutšiša gore o retile ke mang. Monna o ile a šitwa go araba putšišo. Ba re tšwa ka mafôrô tše we ka moka o di bolabotšego a di kwale. Ge o be o dira medirô e we ka moka ga yôna, le yôna o be a go apeela. Matsentse o ile a boêla a dula gae ga gabô.

4302

Ke moka taba ya fêla e ta mo we.

9164 Mothakhati o ile a hwa a šiya mosadi. O ile a mo šiya a na le bana ba banê. Leina la mosadi Maphurane. Ka moragô ga lehu la monna wa gwe, o ile a dula le moratho wa mohu. Leina la gwe Nkomane. Mosadi o ile a gana go dula naê. Ka baka la temellô a ba a dumêlê. Nkomane e be e le monna yo šoro. Mong mosadi wa gwe o be a bolla ka go teiwa. Ke baka le we a ilego a likiša go gana. O no dula naê fêla a še mosadi wa gwe. Ke mošêgêlwa. Bana ke bana ba mohu. Le bana ba we a bëlêgago nae e thale bana ba mohu. Re ta re ke dipitsi re ta bôna ka mebala.

9165 Nkomane a thôma go thoriša Maphurane. Monyako ke mong mosadi wa Nkomane. Koša ga e thale e ntswa e binwa le mothegare. Bjale mosadi a gana go bina koša ya mothegare. Monna a re o swanetše go kwa rotwê the we e the bolabolago. Ge a gana go bina koša ya mothegare ke moka o wa teiwa. Le ge ba le bjaleng o wa bitšywa, ke moka ba tēna ka ntong. Lebati le a tswallwa. O be a mo tiya mo a ka leka a re o wa gana. Bjale mosadi a bôna gore go tšeela dimpja modirô nka the di khônê. Le ôna mogobô wa dimpja o gola bošego. Mothegare di a palakana.

4303

9166 Maphurane o raka Nkomane ka ntong ya gwe. Mogolo wa mohu le yêna Nkomane ke Mathakwana. O ile a mmitša le khadi e kholo. Ba ile ba ta. Ke moka mosadi a re, le bitša ke rna ka baka la go thorišwa. Le lena ditaba tša ka le monna yo, di šetše di le tenné. Nna go-thwa ke dutši ke theroba gōdimu a ke di nyake. Monna wa ka o hwile le go ntiya a thešu a ntié. Go tōga lehono a ke tha mo nyaka. Monna wa ka o hwile, o ntšheetše ngwana. Ke yêna yo we a ta nkagelago nto. Ke moka ke yōna taba e we ke le bitšetšago.

4304 9167 Maphurane o ile a napa a gana. Ka moragō ga mo a feditše dipolabolo tša gwe, ba leka ka maata gore a fodiše peelo ya gwe. Goriale mo we ke gore a tswarélê monna, o ta no tsoga a boeletša. O ile a napa a gana. Bjale ba re go monna o wa bōna, o tswentše. Re a kwa gore mosadi o bolabola nnete. Bjale ka ge le rena re tēba lerobo la go. O swanetše go mo gomēla. O ile a mo gomēla. A šiya a dirile naé bana ba ba bedi. Bona a ba na taba ke bana ba mohu Mothakhathi. Mafellō a taba.

9168 Mačome o ile a hwa a šiya basadi ba bararo. Basadi ba ba bedi e be be godile. A baka ba šadiwa moragō. Wa nto e'nyana o ile a beula ke Rakhobadi. Leina la gwe ke Madintši. Ke moka a napa a dula naé. O ile a mo šiya a na le bana ba ntabe. Ke bana ba go šiya ke mohu ba we. Ka moragō ga mo mohu a hwile, a šala a bēlōga bana ba ba bedi le Rakhobadi.

4305 9169 Mmagō Rakhobadi a thabōga. O ile a re mo a e tšwa mašemong a hwetšana dingwe teleng. Tša thōma go mo kitimiša di mo tiya. O ile mo a re o fiha gae ke woka a napa a wa fathe, a idibala. Ba ile ba nyakēla meethi ba mo e timuša. O ile a e timula a phafoga mo we the tswantšhong tha boroko bjale lehu. Ke ge a thōma go ba laudišetša ka mokhwa o wa ka gōdimu. Ka moswana ke moka a tsoga a šita le go tsoga.

9170 Ditaola tšaya tša tiya Madintši. Rakhobadi o ile a belaōla kudu ka mokhwa o we mokhekolo a thabegilego ka ōna. A dira gore ka moka ba mote ba tšwe. Ba ile ba tšwa. Monna wa ngaka o ile a tiya Madintši. Ke moka ba goma ba boya gae. E le gore monna wa ngaka o ile a laudiša ka mokhwa o we molwetši a ilego a thabega ka gona. O ile a no laudiša bjale ka yêna molwetši. Ke pele ga mo

a ta tiya moloi. Le yēna moloi o ile a dumēla boloi bja gwe.

9171 Rakhobadi o tha-nogēla Madintši. Ba ile go fitha gae, ke moka ba anēgēla bašadi. Ke nnete mo ba re, lego lehubedu a le thoke theboko. Bjale go ta direga bjang. Rakhobadi a re nna thōgō a še yaka, a ile go ba mma. Ba re o ya okwala. Bjale o swanetše go dira bjang. A re ke swanetše go botša batswadi ba gwe.

4306

Go botša batswadi ke ge moloi a phekha le nyaka go boēla mokomeng. Bjale moloi o wa dumēla. O ba botša e fe taba. Wena o dulē o tēba gore mo a ka hwa o na le molato. Ka gobane ke mpja ya go e e lumilego thōgō ya batho ba. Monna a re a ke tha mo nyaka. Ba re o ta mo thanogēla ka moragō ga mo go fedilē taba e.

9172 Mmagō Rakhobadi a šiya taēlō. O ile a lašla gore ba mmitšetše khaitšedi ya gwe. Ba ile ba mmitša. Leina la khaitšedi ya gwe Khōthwane. O ile a re la theke la šala le tswenya bena baka. Mosadi yo a mpolayago, le yēna ke ngwana waka. A ke nyake le-šata ka moragō ga lehu laka. Ke yōna taba e we ke go bitšetšago yōna. Le yēna Rakhobadi o be a le gona, ge a dutši a botša Khōthwane.

4307

9173 Ka moragō ga matšatši e the makae a hwe. Ke moka ditaba ka moka tša šma, ba lebella thello tha mohu. Batho ge ba le phifallong, a ba swanēla go ba ba bolabola ditaba tša mohu ka gobane dipeelo tša bona ke tše dintso. The we ba yago ba the dira ke go tšwa ba yo tšama ba o kwa lehu le mohu. Le gona ba tšwa ka moragō ga letšatši la tošo ya thetšhile ka gobane ka moka ga bona ba ta ba ba ba thakotše dihemō tša lehu. Bjale ka ge ba ile ba ya go laola yēna mohu a tha rita, ba ile ba leta fēle letšatši la thobošo.

9174 Rakhobadi o ile a latola mosadi ka lona letšatši la thobošo. Merero ka moka e ile ya re riwa, ya mabapi le thobošo ya mohu. Ka morago ga mo mediro ya thobošo e fedile, ke moka monna a thagiša taba ya boloi bja mosadi. Nke le homoleng ke le botše. Ba ile ba homola. Mma o hwile, fēla a hwa ka bolwetši, o diyo loiwa. O loile ke. Ba ile ba mo-tswara molomo. O ile a tha re ke, ke moka ba motswara molomo. Ba re tše we ka moka ga tšona o ta dibolabola ka moswana.

9175 Ba bo leloko la bo Rakhobadi ba boya. Ka moswana ba ile ba

4308

boya. Ba thaba khomo ya go thoboša bana ba mohu. Mabêlê ba ile ba a bêla baredi ba mohu. Ke mothahu wa go šiya ke mmago bona. Le bona ba yo llêla gona. Dibjana tše dingwe di ile tša fiwa bona baredi ba mohu. Tše dingwe di ile tša ya go bega lehu la mohu go batswadi. Bjale go fedilê. Rakhobadi a tentšha ya gwe taba. 9176 Rakhobadi a togêla Madintši. Le a bôna ba gešu, mosadi yo e be ke nyakile go dula naê, ka gobane ke mosadi wa go šiya bo papa. Bjale o bolaille bo mma ka boloi. Nna go dula le nôga nka theke ka di khôna ka gobane ka motswana a ka ntoma therêthê. Tha goja mmago ka moswana tha okwa budutu the ja wena. O wa o kwa mosadi, monna o re o fapana nago go toga lehono. Mosadi o ile a re go lukile. E thale monna a ba mmone ka teelo, ba mmôna ka dikhomo. Nna monna waka ke apeille ka pitša e kholo. Ke moka a napa a lethetšitše mosadi.

4309

9177 Madintši o ile a tšwa ka gare ga moje. Basadi ba Rakhobadi ba re go yêna, the gubugile thedibêlô, le makhura a the tole. Molato wa boloi bja gwe a waka wa šadiwa moragô ka baka la mantšu a mohu. Ke moka a laêla moja-lefa. Ke nyaka go bôna waka mmoto ka dula. O ile a mmutšiša gore molato keng. O ile a re molato a o gona. O ile a mo lokolla, ke moka a ya a dula le bana ba gwe Mapantane. Ke moje wa mohu Madome. Le bana ka moka ke ba mohu. Mafellô a taba.

4310

9178 Kobeng a hwa a šiya mosadi ka o thii. O be a na le mosadi ka o thii. Leina la gwe ba re ke mpêrêkê. Mosadi yo o ile a šita yêna mong monna. Ka tšatši le lengwe o mo tswara a na le yo la monna. Ka moswana o hwetšana a na le yo mongwe. Monna a bôna ga boje gore lehu la ka le ta tšwa dilong tša batho. Ka gobane a ka theke a ba lethetša. O wa ba lifiša. Ke ge a yo mo hwetšana a eme le Ramotodi. O ile a dira Ramotodi molato. 9179 Ramotodi o ile a gana go lefa molato. O ile a re go ba hwetšana, ke moka monna a tšôma go tiya mosadi. Ka moswana a tsoga a mo romêla thebaka. Monna o ile a gana molato. A re mosadi wa gwe o be a khopêla motšoko. Kobeng a re bokaone a te a lebanê le mosadi. O ile a bitša banna ba gabô a ya a lebana le mosadi. Mosadi o ile a êma le monna wa gwe. Ramotodi o ile a lefa molato a lla. Mo'na o ile a fapana le megwapa ya khomo. Lehu la Kobeng

le ile la tšwa khomong ka baka la bofebi bja mosadi wa gwe.

9180 Maselo o ile a šegšela Mpêrêkê. Ka moragô ga lehu la mogolo wa gwe a dula le mosadi. Mohu o ile a šiya mosadi wa gwe a na le bana ba ba bedi. O ile a šala a dira ngwana le Maselo. Ke moka a thôma mokhwa wa gwe. O ile a motswara ka ntong a na le Nyatha. O ile a mo lifiša khomo. Ka tšatši le lengwe a mo hwetšana a na le Nkotoleng. Monna o ile a gopola lehu la mogolo wa gwe. A bôna ga boṭe gore ke ṭa bolaya ke dilo tša batho. The thare ṭha muši ke go ṭogšla.

4311

9181 Maselo o ile a lathêla teu. Pele ga go lathêla teu, o ile a bitša ba bagolo. Ba ile ba fiṭha. Le bitšitše ke nna ba bina nku. Mogolo waka o hwile bjale ka šala ke dutši le mosadi wa gwe. Bjale ka ge le ṭeba. Lehu la mogolo waka ke khakantšhane ka gobane o be a duletše go bolaya dilo tša batho ka baka la bofebi bja mosadi yo. Nna ke mo hwetšane a na le Nyatha ka mo lifiša. Maloba ke mo hwetšane a na le Nkotoleng. Bjale ke le bitšetša gore mosadi o ntšhitile, a ka mpolaiša batho. Ba ile ba hwetšana gore monna o bolabola nnete.

9182 Mpêrêkê o ile a ba khomo kata o e khoroše. Ka moragô ga mo a feditše dipolabolo tša gwe, ba leka go mmotša gore a mo tswarêlê. Monna a re tswarêlô a e gona. Ge e le ngwana wa motho nkabe a ile a re go bôna ke lifišitše yola, a boetša maoto moragô. Le mo la e be ke mo hwetšane a na le yo nola ka go mo lifiša, e be e le taba e ngwe. O wa okwa mosadi monna a ṭha go nyaka ka baka la mokhwa wago. Mosadi a re ga gona taba. Nna waka monna o hwilê. Ke moka ba ṭogšlana ka mokhwa o we. Mafellô a taba.

Temana ya 16: Thalo ya bathologadi.

4312

9183 (a) Bopoya bogadi. Ge mosadi wa mothologadi a ka ṭhala bogadi bja gwe, a goma a ya a dula le batswadi, mosadi yo we o bitšywa poya bogadi. Poya bogadi ke yo we a ilego a ṭhala bogadi a dula lapeng la batswadi ba gwe. Bathadiwa ba gapa dikhomo tša bona. Ke moka bathadiwa ba tšwele. Mosadi o swanetše goba ka fathe ga taolo ya papagwe.

9184 Poya bogadi a ya swanêla go apeya le dikhomo. Poya bogadi a še mothologadi fêla le mosadi wa monna ke poya bogadi. Ge dikhomo

tša monyalo di ile tša gapiwa, ke gona a boetše bongwaneng. Bana ba we a šalago a bēlēga le bankana, ka moragō ga mo dikhomo tša monyalo di gapilwe ke bana ba papagwe. Fēla ge dikhomo tša monyalo di tša gapiwa, ke bana ba mothadiwa. Bogwe e še bo hwē ka baka la gore dikhomo tša monyalo e še di gapiwe. Go no ba bjale ka mosadi wa monna, ge mosadi a ka boēla a ya a dula lapeng la mmagwe.

4313 9185 Tha go bolaya bogwe ke khapō ya dikhomo tša monyalo. Ge dikhomo di tša gapiwa bogwe e šu bo hwē' Le ge mosadi a ka no bēlēga bana le banna ba šele, banna ba we ke ba bakhonyana. Ke mathepa a dikhomo tša bona. Mediro ka moka o ta šomēla ke yēna papagwe. Le yēna poya bogadi ge a dirile bjala bo laola ke yēna papagwe. Go no ba bjale ka ge a babja. Ke yēna papagwe yo we a swanetšego go bōna bolwetšī bja moredi wa gwe.

9186 Molaō wa nto ya poya bogadi. Ke yōna khadi ka gobane ke moredi wa bona, o tšugile bogadi bja gwe, o boile lapeng la mmagwe. Ga gona khomo e e ka latswago namane ya e ngwe. Mmago poya bogadi a ka theke a thōkōmēla betšī ba gwe ka baka la poya bogadi. O ta thōkōmēla moredi wa gwe. Papago poya bogadi o swanetše go mo agēla ya gwe nto ka nte ga legora la motje wa gwe. Ke ōna molaō wa poya bogadi o we.

9187 Mosadi wa gothala monna. Mosadi a ka thala monna wa gwe, a boēla a ya a dula lapeng la mmagwe. Mosadi yo we ke poya bogadi. Yēna a ka theke a ba bjale ka mothōlogadi. O swanetše go ba bjale ka kharebe. Ke gore o swanetše go dula ka lapeng la mmagwe.

4314 Monna yo a mo nyakago o swanetše go mo nyala. Ke moka a mmeke a e bogadi bja bo bedi. Leina la poya bogadi le a hwa, o bitšīwa pere ya magadi a mabedi. Ke moka o tšwile ka diateng tša batswadi.

9188 Maja-gogolo o ile a hwa a šiya mosadi ka o thī. O ile a lla thello tša mohu monna wa gwe go fithēla letšatšī la thobošo. Leina la mosadi Morufane. Mogolo wa Maja-gogolo e be e le Babolang. Ba be ba no ba ba bedi. Mmago bona o ile a rakiwa Tšhokwe ka bka la boloi. Ke moka a boya a ta a dula lapeng la batswadi. O ile a ba poya bogadi. O ile a tšwa ka gare ga motje ka gobane molaō a udumele ge khadi e dula ka gare ga motje. Ba re e na le malalamabe.

9189 Bo malala-mabe bja khadi. Ba ile ba mo raka a na le ngwana

- ka o thifi. Yo we leina la gwe e lego Babolang. Bana ba bangwe o ile a no ba hwetšana ka go šoṭha. Bo malala-mabe. Khadi a ya swanêla go dula ka gare ga moṭe. Ba swanetše go mo agêla wa gwe moṭe. Mabaka a we ba tšhabago ge khadi e le ka gare ga moṭe. Mmagwe o ṭa mo nyaka gammôgô le bana ba gwe. Bana ba ngwanaka. Bana ba barwae a ka ṭhe ba nyake. Ngwana wa ngwanake le mo a lebile, a lêba. Basadi ba dikhaitšedi tša gwe, ge ba e na le bathabo, o ṭa botša dikhaitšedi tša gwe. Ke moka dintwa tša gona a di fele. Ke ôna malala-mabe a khadi.
- 4315 9190 Letšatši la ṭhobošo. Mosadi a ka a dira phôšô. Batho ba ile ba khobakana. Bjale Babolang a re le a bôna, moratho waka o hwile o šille mosadi yo. Bjale ke ngwetši waka. Ke a mmeula ka pudi. Mma o rakilwe bogadi, bjale a re na ba leloko la gešu. Mosadi mo a ile a kwana le monna yo mongwe, a mo nyaretše mo gona. Ke dirêla gore ke mo ṭebe, ke ṭe ke bônê ba we ba mo lwantšhago. Ke moka ke feditše. Ke moka a boêla a dula faṭhe.
- 4316 9191 Morufane o ile a ba khopa. Ba ga khopa a ba ṭhaole ṭhekobô. Monna yo mongwe le yo mongwe mo a re mašumi, o wa dumêla. Banna ba bantši ke ba mpja, ge e le motho o na le monna ka o thifi. Goriale ke Babolang o botša mosadi. Ke riale ka gobane ke bôna banna, a ke bone monna. Le gona ke ile ka go botša gore ge go na le yo o mo nyakago mpotše. O nyaka go ntirêla molato.
- 9192 Tadi-e-bote o ile a bolaya Mokobô. Ka moragô ga matšatši a ṭhe makae, ke moka banna ba ṭhoma go lwa ka nṭong ya mosadi. Babolang a o kwa motho a bile a bokolla bjale ka khomo. O ile a tšwa ka nṭong. Ge a fiṭha a hwetšana gore mosadi le monna ba tšhabile. O kwa motho a o kwala go bokolla ka gare ganṭo. O ile a ya a tšeya lebonê, ke moka a fiṭha a bola lebatl. A hwetšana e le gore motho o hwile. A goma a tswalla lebatl.
- 9193 Babolang a tsoša ba-agšlani. Ṭang le mpontšheng. Ba ile ba tsoga ba ya ba bôna. Ka nnete ba hwetšana motho a hwile. Babolang a re ke ṭha tšwa go botša mosadi gore banna ba bantši ke ba mpja. Lehono le a di bôna, ke ditaba. Ba ile ba ṭhabêla ba gabô mokhoši. Ke moka ba ṭa ba rwala motho wa bona. Morufane o ṭhaile. Letšatši mo le dikêla a boya. Gapê boile go-ṭha ba bo

4317

leloko la mohu ba fitha ba rwala mohu wa bona. Ke moka mo leya madikêlô Morufane a boya. Ditaba di ta bolwabolwa ka moragô ga mo ba bulukile mohu.

9194 Babolang o bolabola le Morufane. O be o ile kae mosadi. Ke be ke e tile matswalê. O e tetše kae ga goya ka malaô, o tha mpotša. Ke be ke ile go bôna bo mma, ke kwile mo ba re ba babja. Ke taba e we, e be e le tswanêlô ya gore o mpotše. Ke makatša ke mogobe wa madi ka ntong yaka. Ge o mpôna ke e ta mo ke têla yôna taba e we. O theke wa makala ke wena modira tšona. Banna ba we ba bolayanego mo o wa ba teba. Ke wena yo we o swanetšego go re botša nnete. Mosadi a re nna a ke tebe thelo ka gobane e be ke e tilê. O swanetše go mpotša nnete re thale ba bedi. Mosadi o ile a gana go bolabola nnete.

4318

9195 Ba bo mohu ba tiegetša molato. Babolang a bega mosadi molato. Taba e we a ke tebe. Ka baka le we ke tšhaba go amogêla molato. Mosadi a e tome le leme le mo a bolabola. Ba botša mong wa bo mohu gore ba tê ba okwe taba. Ba bo mohu ba ile ba ya moteng wa Babolang. Mosadi le yêna o ile a botša ba gabô ka taêlô ya matswale. Ke taba e tswanetše go dulêla ke banna.

9196 Letšatši la go bolabola taba ya lehu la Mokobô. Ba bo leloko la mohu ba re, re nyaka go teba molato wa mohu wa rena. Babolang a re ka moka ditaba di teba ke mosadi. Ke moka a re o wa di kwa wena manthokhê. Mosadi a re ke a makala ge matswalê a re ke nna manthokhê. Nna a ke tebe thelo gôdimu ga taba e. Ke be ke ile go bôna mma, ka kata ka robala gona. Bjare gotha ka boya. Ke ge ke hwetšana nto yaka e tetše ka madi. Ge ke butšiša matswalê, a mpotša gore dilo ka moka di teba ke nna. Ka makala ka gobane nna e be ke ile ga bo mma. Ke moka a fetša go bolabola.

4319

9197 Banna ba gafêla Babolang molato. Ba re, rena re nyaka thebibi tha mohu wa rena, re the hwetšana mo moteng wa go. Ka goriale mo we re bôna ôna mote o molato. Goriale mo we ke gore ba ra mong wa mote. Babolang a galefêla mosadi. O wa bôna wena mosadi, a ke kwane le go lefa molato wa letsufi. Bolabola nnete motho yo a bolallego mohu. Mosadi a re nna nnete e we nka e bolabolago a ke tebe matswalê. Gapê motho o hwile ka ntong yago. Le'na ke a makala gore dimpja e be di lwêlang nna mong wa mote ke

the gona. Le a bōna le na banna, nna ke šita go rwala molato wa gothoka bothatse. Mosadi nkile ka mmotša gore thelo tha banna ba bantši ke mpja, ge e le motho o na le monna. Ke moka a homola go bolabola.

9198 Ba ile ba palakana ba gakane dipolabolo. Ba bo mohu ba re maano a go namela thaba ke go rarēla. Rena a re nyake go rarēla, molato re o bōna ga mong wa mote. Ke yēna yo we a swanetšego go lefa thōgō ya rena. Babolang a re le a o kwa banna mogobō ke wa dimpja bošego. Ge e le batho a ke tebe ba na le mogobō. A ba ka ba mo araba, ba ile ba re o wa tsera. Ke moka ba topa mapara a bona ba toga. Ba šiya lentšu la gore le ta bitšywa ka khorong.

4320 9199 Ba ile ba iša taba ka khorong. Ba khōrō ba amogēla taba. Ke moka ba ba botša letšatši la go boya. Ba ile ba roma motho go botša Babolang le mosadi. Ba ile ba ya ba gathana. Ba-hwedi ba thaloša ka mokhwa o we motho wa bona a bolailwego moteng wa Babolang. Le ka mokhwa o we ba ganago go lefa molato.

9200 Dipolabolo tša Babolang le mosadi. Mantšu a lena re a kwile, bjale re nyaka go kwa a bagani ba molato. Babolang a re, nna ke gana molato ka go thokagala ga bothatse bja ōna. Mohu yēna o hwile ka ntong ya mosadi yo. Ke ile ka ba thabēla mokhoši, ke moka ba ta ba rwala motho wa bona. Ka moragō ga mo ba bolukile mohu ba mpeya molato. Ka dira gore ba tšē. Ba ile ba a ta. Ge re nyakišiša molato a raka ra bōna tela ya ōna ka gobane mong wa nto o be a the gona. Ke moka ke feditše. Mosadi o ile a no bolabola ka mokhwa o la wa ka gōdimu.

4321 9201 Lekhoja la re Babolang o na le molato. Ka moragō ga dipolabolo tša bona, ke moka lekhoja la re bothatse e be bo to beya ke mohu. Bjale le mmolaile, bothatse a bo gona. Babolang o ka bolabola mo o na le pelašlō. A re, ke na le pelašlō ka baka la mogobō wa batho bošego. Khanthe nna ke teba mogobō e le wa dimpja bošego. Ba re o molato. A re bjang. Ka baka la gore motho o bolailwe moteng wago. O bolailwe ke mang. O bolailwe ke wena mong wa mote. Ke mang yo we a mponeng ge ke mmolaya. O be o ka the bōnē ke motho ka gobane e be e le bošego. Ke mogobō wa dimpja.

9202 Matšutšubele ke mokhalabje yo mogolo. E be e le yēna mokhalabje yo mogolo. Bjale a re le ya bōna, molato o a kanywa ka

o mongwe. Taba ya mohuta o, a še mathómó. Monna yo mongwe wa bogolo-golo o ile a bolaiwa ka óna mokhwa o. Ba nyaka gore mosadi a ba botše nnete. O ile a gana go bolabola nnete. Bjale taba e ile ya šita banna. Ba re ke mpja e hwile mafekong. Ba riala ka gobane khóthó e we e bolallego a ba e tbebe.

4322

9203 Molato wa fêla ka mpja e hwile mafekong. Ge e le phuthi e tsogetše moragó, dimpja di teile mogêê. Banna ba lekhoša ba ile ba fêla bogale. Khoši e ile ya ripa molato ka lentšu la mokhalabje. Ke moka molato wa fela o e ta mo we. Ba re o diyo ketela. Yaba a go tšee molato ka gobane molato o fedilê.

9204 Babolang o ile a raka Morufane. O ile a ba poya bogadi ka baka la go rakiwa. O ile a boêla a dula lapeng la mmagwe. A ba ka ba gapa dikhomo. Ka moragó ga mengwaga e the mekae, a thóma go bola yo we a ilego a bolaya Mokobó. O bola ka baka la gore ba mo rakile bogadi. O re nka be e be tša mašebó nkabe ke ile ka utulla taba. Molato wa fêla o fedilê. Ga gona motho yo a ka thaeletšago ka gobane ba ta re, o bóna mo a rakilwê. Ke moka a ba ka faše ga taolo ya batswadi. Bana ba we a bêlêgago le banna ba bangwe ba aana mohu monna wa gwe ka gobane dikhomo a tša gapiwa.

4323

9205 Morufane a ntšhiwa ka gare ga mote wa batswadi. Morufane o be a e ne le dikhaitšedi tše pedi. Ba be ba na le basadi ba bona. Ka moragó ga dikhwedi di the dikae, ke moka kwano ya the-bê gona ka gare ga mote. Mmago Morufane a kwane le betši ba gwe ka baka la poya bogadi. Mote wa dula o na le lešata. Bjale ge ba nyakišiša lešata, ba hwetšana gore molato ke poya bogadi. Ke ge ba mo ntšha ka moteng, ba bóna molalana khaufši le mote wa bona, ba mo agêla wa gwe mote. Ke moka mašata a fela. Ke moka Morufane a tšwela pele le modiró wa gwe wa bofebi. Bana ka moka ba we a ba bêlêgago ke bana ba mohu Maja-gogolo. Mafelló a taba.

9206 Maile o ile a togêla ke mosadi ka baka la motabo. O ile a thóma a robala ka ntong ya mong mosadi wa gwe letswêlê le tha eme. Mosadi a bêlêga ngwana wa mothankana. Ka moragó ga mo we a šêgêla mosadi wa khóró e šele. Leina la mosadi wa Maile ke Lekopó. O ile a lêla ngwane wa gwe. A ba a ya madišong. A lebella monna, a bóna a tha mmone. A re bokaone ke go boêla go batswadi. Ke moka a napa a toga a ya a dula lapeng la mmagwe.

- 9207 Lekopō o ile a gana go ba pere ya magadi a mabedi. O ile go fitha batswadi ba nyaka go okwa nnete ya monna. Monna o ile a re ke mosadi waka a na taba. Ke moka ba botša moredi wa bona gore a tšeiwē ba fē bakhonyana thoto ya bona. O ile a gana. Mosadi o ile a no dula lapeng la mmagwe. O be a tšama a šotha. Bana ba we a ba hwetšanago ka go šotha, ba no bitšwa ka mothopō wa Maile.
- 4324 9208 Lekopō ke poya bogadi. Ba bōna gore monna a nyake go lata bana le mosadi wa gwe, ke moka ba mo ntšha ka gare ga mote. Ba mo gōgēla la gwe lešāša. Maile mo a e ra Lekopō o re motswala, ka gobane ke wa malome wa gwe. O ile kowa ka baka la rakhadi ya gwe. Bjale rakhadi ya gwe o be a fēla a mo štēla go yo bona bana. Mosadi o napile a dula ga na mo la ga batswadi. Monna o bile a hwa a ba šiya ba dula ga batswadi. A ka a boēla maruping go lla thello tha mohu monna wa gwe. O ile alla a dutši gōna ga batswadi.
- 9209 Lekopō a gana go boēla bogadi. Ka moragō ga thello tha mohu, moratho wa mohu a bitša Lekopō. O ile a gana. A re mo o na le taba ta mono o mpotše. Moratho wa mohu o ile a ya. Moratho wa mohu ke Matšebele. Ke tile mo ba ga malome ka baka la mosadi yo. Mogolo waka o hwile bjale ka ge le tēba. Bjale ke nyaka mosadi gore a yo dula le nna mo ke dulago. Ba ga malome wa gwe ba re, rena a re na taba, taba ya gona re nyaka khomo ya naledi. Mosadi wago yēna ke yo we, o ka no mmitša wa tōga naē. Lekopō o ile a gana go tōga.
- 4325 9210 Mabaka a go gana ga gwe. O ile nna mohu monna waka o mpeile mo. Le gona ge ke dutši mo, nkešu ke bōne le wa lena ka o thfi yo a kilego a ta, go tulo tsošetša bana. A ke bolabole ka nna, ka gobane nna ke nna tšie-bathoka. Tšie-bathoka e nkha kudu. Ba e bitša tšie bathoka ka gobane le bona basadi ba bona ba nkha. Ge o nyaka o ta no ta o mpōna ke le ga na mo. Ke moka monna a diyo tšeya leeto a e ta a'mōna. Mafellō a taba.
- 9211 Bopoya bogadi ba bathōlogadi ke ba bantši. Ba bantši ba boēla malapeng a batswadi ba bona ka go thoka basetši. Bjale batswadi ba fitha ba ba agēla dintō tša bona ka nte ga magora a bona. Buntši bja bona bakhonyana a ba late dikhomo ka baka la gore ba šitile go hašetša. Le ga e le bopoya bogadi bana ba we ba ba bēlāgago ke ba bogadi bja bona.
- 4326

9212 (b) Dipere tša magadi a mabedi. Bathologadi le bona ba ba dipere tša magadi a mabedi. Le basadi ba go thala banna ba bona ba tšeiwa ke banna ba bangwe. Ba bitšwa dipere tša magadi a mabedi. Ka bo thii ke pere ya magadi a mabedi. Gone le phapano le poya bogadi. Ka gobane poya bogadi o dutši go batswadi. Pere e ile bogading bja bobedi.

9213 Go taboša go ba pere ya magadi a mabedi. Ke gore mosadi mo a ka thala bogadi bja bo bedi, o tabušitše. Batswadi ba swanetše go ntšha dikomo ba fê mothadiwa. Le ge a ka tšhaba le yo mongwe, a ba tha mo šala morago. Mafello o ta boya lapeng la batswadi le bana ba we a go tšama a topa. Bena ba we ke ba papago mosadi.

4327

Ka gobane bathadiwa ka moka o ba file dikomo tša bona. Monna yo we a go ba a tšhabile naé, a ka theke a šala moragó ga bana ka gobane a ka a nyala. Go feta magadi a mabedi ke bo poya bogadi. A ba swanêla go mo dumêla gore a nyadiwe ka gobane tša bogadi di a mo šita.

9214 Malokweng o ile a thala Malesa. Bopere o ile a bo thoma a thale kharebe. O ile a tšhaba le Lekwapa. Ke moka batswadi ba ya ba amoga. Lekwapa o ile a mo gafa ka dikomo tše nnê. Ke moka a feta a ya bogadi bja gwe. A ka a fetša ngwaga a dutši bogadi bja gwe. A goma a tšhaba le Monyanyakani. Ba ile ba amoga. A mo gafa ka dikomo tše nne. Ke moka a gana go boêla bogadi bja gwe. Batswadi ba thôpa dikomo ba fa Malesa.

4328

9215 Malokweng a ba le mpa a dutši lapeng la mmagwe. Batswadi ba ile ba no mmutšiša fêla gore ba tebe monna yo a mo imišitšego. O ile a boia Mohale. Bjale batswadi ba biyo bona ga boje gore tswalo e šitile. Ke moka ba homola. Mohale a nyarêla ka go tlo nyala. Batswadi ba ile ba mo ganêla. Moredi wa bona a re nna ke a mo nyaka. Monna le yêna a re ke a mo nyaka. Batswadi a ba ka ba nyaka go kwa taba ya ya bona. Ba ile ba gana.

9216 Malokweng a tšhaba le Mohale. Batswadi ba Mohale ba romêla thebaka tha nyakellang mono. Batswadi ba re gothebaka, thepela o ba botša, ba dulê naé. Dikomo tša bona a re di nyake. Le go ya go bona gore ke nnete ngwana wa bona o gona, a baka ba ya. Thebaka the la tha goma thaya tha ba botša mantšu a batswadi ba mosadi. O ile a dula mengwaga e mene, a ba a ba le bana ba ba bedi.

Ngwana wa mathōmō o ile a šala le bo makholo wa gwe. Batswadi ba nyaka go khōlwa gore o ̣a dula. Ba ba ba gopola gore ba swanetše go nyala.

4329

9217 Malokweng a boya go batswadi. Ka moragō ga matsatši a ̣he makae, a mo ba ̣ha gopola gore ba ka nyala, ba bōna a e tšwa a e tetša bana ba ba bedi. Goreng. A re a ke ̣ha nyaka go ̣hwa ke kitima. Monna o ile a sala a hwetše kwaleng ya mosadi. A re bošlōš gae. O ile a mmotša gore a ̣ha monyaka. Monna a na ̣he we a ka ̣he dirago ka gobane mosadi a mo nyala. Ke moka a goma a ya a dula gae ga gwe. Mosadi a dula lapeng la batswadi ba gwe. Ke moka ke poya bogadi. Bana ba Malokweng ke ba papagwe Malokweng. Ke moka taba ya fēla e ̣a mo we. Mafello.

9218 Poya bogadi ge a ka nyadiwa ke monna yo mongwe, o swanetše go nyala ka pela gore batswadi ba tšwe molatong. Ba ̣a fa bathadiwa dithoto tša bona. Bana ba la a go ba šiya ga mothadiwa, ke bana ba mothadiwa. Ge batswadi ba mothadi ba ka phakiša ba fa bathadiwa dikhomo tša bona, ke moka moredi wa bona a šala a ba le ngwana, ngwana yo we ke wa papago mosadi. Mokhonyana yo moswa mo a nyaka le ngwana o swanetše go ntšha dikhomo tše pedi ke moka a togē le ngwana. Mo a ̣he natšo o wa mo šiya. Ke moka go fēla go e ̣a mo we.

9219 Ga go molaō o, o tiilego mabapi le go nyala le bana. Mo we e ke go go tiile ke ga dikhomo tše pedi. Ba bangwe ba ka go nyaka khomo goba dikhomo tše tharo. Khomo ke ya mo o tswalana le ba bo mosadi.

4330

9220 Mafello a ditaba tša Tema ya 35 (b).

9221 Lethethō la ditemana le di (a) (b) tša Tema ya 35 (b).

8832 Temana ya 8: Go tēmaga ga bathologatšana 4136.

79.

8908 Temana ya 9: Tumello ya laeto la bathologadi 4174.

80.

8941 Temana ya 10: Tšhabō ya bathologadi le banna ba bangwe. 4190.

8943 (a) Batho ba khale. Tšhabō ya bona. 4191.

8981 (b) Tšhabō ya bathologadi ba pakaeno le banna ba bangwe. 4210.

81.

	9008	<u>Temana ya 11: Mote o thii wa bathologadi ba monna wa basadi.</u>	4224.
		82.	
	9040	<u>Temana ya 12: Mothologadi wa monna ka o thii.</u>	4240.
		83.	
	9068	(a) <u>Temana ya 13: Mothologadi o laola ke yo we a robalago nae.</u>	4254.
	9120	(b) <u>Bo matsola a mpōna.</u>	4280.
		84.	
	9136	<u>Temana ya 14: Bana ba mothologadi ke ba mohu.</u>	4288.
		85.	
4331	9148	<u>Temana ya 15: Moferefere wa bašegelwa le bašegedi.</u>	4294.
		86.	
	9183	<u>Temana ya 16: Thalo ya bathologadi.</u>	4311.
	9183	(a) <u>Bo poya bogadi.</u>	4311.
	9212	(b) <u>Dipere tša magadi a mabedi.</u>	
		87.	

Temana ya 13 Taba tša yōna ke di ngwadile go temana ya 14.
Tša temana ya 14, go temana ya 13.

End. S. 919